

VIZUÁLNÍ MANUÁL MĚSTA ČESKÝ BROD

08/2018

VIZUÁLNÍ MANUÁL MĚSTA ČESKÝ BROD

Objednavatel:
Město Český Brod

Autoři:
Ing. arch., M. arch. Jiří Pavlíček, PhD.
Ing. arch. Hana Olšavová

Dokument vznikl dle vzoru
Manuálu veřejných prostranství hlavního města Prahy
(IPR Praha - Kancelář veřejného prostoru).
Obecné principy, které pojmenovává, byly aplikovány a při-
způsobeny na podmínky Českého Brodu.

Úvod

Vizuální manuál města Český Brod a Koncepce vzhledu města Český Brod jsou samostatné dokumenty. Koncepce vzhledu města je nadřazeným dokumentem Vizuálního manuálu. Vytváří pro Vizuální manuál myšlenkové zázemí, nezbytné definování důvodů a cílů.

Dokument byl vypracován v návaznosti na požadavky vytyčené ve strategickém plánu města Český Brod. Slouží jako podkladový dokument pro rozvoj veřejných prostranství ve městě. Je jedním z nástrojů pro naplnění cílů strategie města v plánování, vytváření a užívání kvalitních veřejných prostranství. **Dokument definuje kvalitu veřejných prostranství a možné nástroje pro její dosažení.** Určuje způsoby dosažení kvality na základě obecných pravidel, doplněných vzorovými řešeními a příklady dobré a špatné praxe.

Účelem manuálu tvorby veřejných prostor je stanovit zásady pro výběr a umístění jednotlivých prvků městského mobiliáře tak, aby tyto prvky napomáhaly dotvářet identitu města a zároveň ctily charakter daného prostranství, měřítko, typ zástavby, historické, kulturní a další souvislosti.

Manuál je určen všem, kteří jsou součástí procesu tvorby veřejných prostranství města. **Cílovou skupinou jsou především aktéři podílející se na projektové a technické přípravě.**

Principy a pravidla jsou formulovány v obecné rovině a nelze je přejímat mechanicky. Vždy je nutné současně zohlednit individuální kontext místa a situace.

Výjimky z pravidel jsou opodstatněné zejména v případech, kdy úpravy veřejných prostranství jsou předmětem či součástí silného, kvalitního a celkového autorského architektonického konceptu místa, musí však být přesvědčivě zdůvodněny.

Dosažení kvality na základě chytrých řešení namísto vynakládání velkých finančních prostředků by mělo být hlavním principem tvorby veřejných prostranství.

Účel dokumentu

Ne všechny prvky veřejného prostoru, obsažené v tomto dokumentu, je vhodné nebo možné typizovat, někdy je potřeba individuálního řešení přímo pro dané prostranství.

Pro tyto prvky manuál definuje zásady pro výběr a umístění, kterých je vhodné se držet při jejich návrhu či regulaci.

Mezi tyto prvky patří zejména:

Květníky
Kašny a větší vodní prvky
Oplocení
Hřiště a venkovní posilovny
Reklama ve veřejném prostoru
Zařízení pro služby
Architekturní osvětlení

Dále se manuál zabývá výběrem konkrétních prvků, pro které je vhodné, aby byly v celém městě, nebo v logicky rozčleněných částech typizované.

Katalog by měl především usnadnit výběr při běžném doplnění nebo výměně prvků. Žádoucí není zahlcení o další typy prvků ani výměna všech prvků najednou. Iniciováno by mělo být postupné doplňování nových prvků a výměna prvků, které již dosloužily. Mezitím je vhodné běžné utilitární kovové prvky sjednocovat použitím jednotné barevnosti.

Seznam typizovaných prvků:

Mobiliář k sezení
Odpadkové koše
Kontejnery na odpad
Zastávky veřejné dopravy
Stojany na kola
Mříže ke stromům
Pítka
Zábradlí
Zahrazovací sloupky
Rozcestníky
Informační cedule
Plakátovací plochy
Uliční značení
Pouliční hodiny
Veřejné osvětlení

Pojmy

Vizuální manuál se zabývá veřejnými prostranstvími v zastavěném území (intravilánu) města Český Brod. V dokumentu není komplexně řešena krajina jako celek.

Pojem **veřejné prostranství** je v tomto dokumentu používán pro fyzickou část prostředí, kterou je veřejně přístupné prostranství. Je jím především plocha exteriéru města, jejíž nedílnou součástí jsou ale také veškeré prvky vybavení veřejných prostranství.

Základní aktéři a jejich vztah k manuálu

Správní složky města

Úloha:

Hlavní iniciační a rozhodovací v rovině strategie a plánování na celoměstské úrovni.

Vztah k manuálu:

Dokument je závazný pro orgány samosprávy města Český Brod na základě usnesení rady města Český Brod

Projektanti

Úloha:

Hlavní výkonná úloha v rovině strategie, plánování, doзору realizace.

Vztah k manuálu:

Pro zhotovitele strategické, územně plánovací, technické a projekční přípravy je dokument informativním podkladem. Míra závaznosti se odvíjí od vztahu záměru k subjektu samosprávy a státní správy.

Veřejnost

Úloha:

Iniciační a participační úloha v rovině strategie, plánování, správy, provozu, údržby a užívání.

Vztah k manuálu:

Pro veřejnost je dokument informativním a vzdělávacím podkladem.

Výkonné složky města

Úloha:

Výkonná úloha v rovině technické přípravy, realizace, správy, provozu a údržby.

Vztah k manuálu:

Dokument je závazný podklad pro příspěvkové organizace a organizace čerpající z rozpočtu města, na základě usnesení rady města Český Brod.

Správci, provozovatele, nájemci

Úloha:

Výkonná úloha v rovinách správy, provozu, údržby a užívání.

Vztah k manuálu:

Pro správce, provozovatele a nájemce majetku města Český Brod je dokument závazný.

Manuál má například napomoci provádět a koordinovat jednotlivé kroky různých správců a provozovatelů tak, aby vedly k vyšší kvalitě městského mobiliáře.

Obsah

A. Uspořádání uličního prostoru	7
A.1. Části uličního prostoru	8
A.2. Uspořádání uličních profilů	14
B. Povrchy veřejných prostranství	23
B.1. Historické centrum a městská památková zóna	26
B.2. Ostatní části města	29
B.3. Parky a rekreační oblasti	30
B.4. Přidružené vesnice	32
C. Městský mobiliář	34
C.1. Mobiliář k sezení	37
C.2. Odpadkové koše	42
C.3. Kontejnery na odpad	44
C.4. Nádoby na komunální odpad v soukromém vlastnictví	47
C.5. Zastávky veřejné dopravy	48
C.6. Stojany na kola	52
C.7. Květníky	54
C.8. Mříže ke stromům	55
C.9. Vodní prvky	56
C.10. Zábrany a bariéry	58
C.11. Hřiště a venkovní posilovny	66
C.12. Orientační a informační prvky	67
D. Stromy ve veřejném prostoru	73
E. Reklama ve veřejném prostoru	77
E.1. Velkoplošná reklama	78
E.2. Reklama na mobiliáři	79
E.3. Označení provozovny	80
F. Zařízení pro služby	83
F.1. Předzahrádky	84
F.2. Kiosky	86
F.3. Trhové stánky	87
G. Venkovní osvětlení	89
G.1. Architekturní osvětlení	91
G.2. Veřejné osvětlení	92
Katalog typizovaných prvků	99

A. Uspořádání uličního prostoru

A. I. Části uličního prostoru

A. I. I. Pěší plochy - chodníky

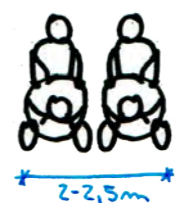

Pěší plochy musí být dostatečně dimenzované tak, aby byl kromě pohybu umožněn také rozvoj pobytových aktivit a celkové oživení a zatraktivnění venkovního prostoru.

Pro pohyb na chodníku slouží volná část pro průchod. Chodník by měl být rozšířen o další plochu pro pobytové funkce a aktivity, stromořadí, prvky infrastruktury a jiné prvky.

Šířka chodníku musí být adekvátně volena podle urbanistického typu ulice a hustoty zástavby. Kde je potenciálně vyšší koncentrace dějů, je zpravidla chodník širší.

Přítomnost stromů významně přispívá k pobytové kvalitě prostoru a zlepšení zdravého prostředí. Při návrhu uspořádání ulice je vždy potřeba počítat s **výsadbovým pásem pro stromořadí**, kterému se musí podřídit uspořádání sítě technické infrastruktury. Výška volného prostoru pod korunou musí být dostatečná, aby nebránila pěšímu, případně cyklistickému či automobilovému provozu. **Umístění stromů či jiné výsadby je třeba konzultovat s Technickými službami.**

Moduly pro dimenzování šířky chodníků

<p>0,75 m - Základní modulová šířka pro průchod jednoho člověka na veřejném prostranství.</p> 	<p>2-2,5 m - Šířka umožní pohodlné vyhnutí dvou lidí, méně pohodlné vyhýbání tří lidí nebo dvou kočárků či invalidních vozíků je možné.</p>
<p>1 m - Základní modulová šířka pro průjezd dětského kočárku nebo invalidního vozíku nebo průchod člověka s berlí.</p> 	<p>3 m - Šířka umožní míjení dvou proti sobě jdoucích dvojic, aniž by musely přerušit konverzaci.</p>
<p>1,2 m - Šířka pro průchod člověka se zavazadlem nebo v doprovodu dítěte.</p> 	<p>4-5 m - Šířka umožní míjení větších skupin.</p>
<p>1,5 m - Minimální šířka dvou pěších proudů, míjení chodců proti sobě není příliš pohodlné, může dojít k nechtěnému kontaktu.</p> 	

Typy chodníků dle šířky

Pravidla navrhování

Minimální chodník 1,2 m

Vhodné pro velmi klidné části města s velmi nízkou intenzitou pěšího pohybu. Na ploše chodníku by neměly být umístěny žádné další prvky, které by ho ještě více zužovaly, např. dopravní značení, sloupy, sloupky, zábradlí.

Úzký chodník 1,5-3 m

Vhodné pro klidnější části města s nižší intenzitou pěšího pohybu, zejména některé klidné a zklidněné ulice.

Široký chodník 3-4 m

Vhodné pro oblasti se střední až vyšší intenzitou pěšího pohybu. Na významných ulicích je vhodné ho alespoň lokálně rozšiřovat pro pobytové aktivity.

Živý chodník 5 m a více

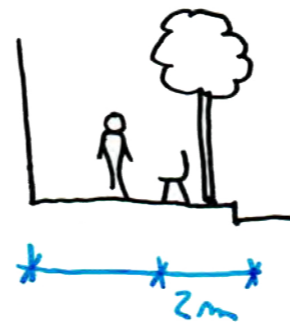
Vhodné pro rušné části města s vysokou intenzitou pěšího pohybu, zejména pro významné ulice. Odehrávají se zde četné pobytové aktivity, šířka musí vycházet z urbanistických souvislostí a významu místa.

Od vozovky je vhodné počítat s pásem alespoň **0,5-1 m**, kam lze umístit sloupy, dopravní značky, mobiliář atd.

Pro stromořadí, mobiliář k sezení, stojany na kola a všechny další prvky, které nemají bránit průchodu ve volné části, je vhodné rozšířit chodník o pás široký alespoň **2 m**.

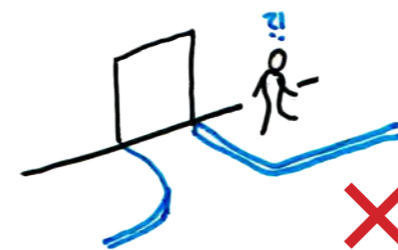

Když na chodník navazuje souvislý pás pro parkování automobilů, je vhodné ho prostřídat se stromy.

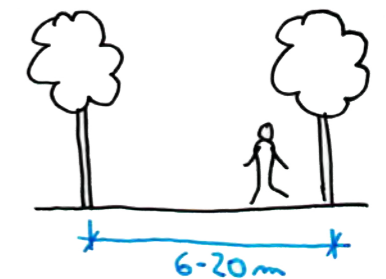
V tom případě se zpravidla další prvky (sloupy, značky, mobiliář atp.) umísťují do pásu rozšiřující chodník vedle parkujících vozidel.

V místě **nápojení objektu na komunikaci** musí zůstat zachována výšková i půdorysná kontinuita chodníku a nadřazenost pěšího pohybu. Zpravidla není vhodné přerušení chodníku, jeho zúžení odbočovacím pruhem je zcela nepřipustné.

Optimální rozpon (vzdálenost mezi stromy) uličního stromořadí je 6-20 metrů. Umísťovat stromořadí je třeba s ohledem na podzemní síť. Při výsadbě a údržbě stromořadí je třeba dbát na podchodnou a podjízdnu výšku pod korunami. (viz. část D. Stromy ve veřejném prostoru)

A.1.2. Pojízdné plochy-vozovka a jízdni pruhy

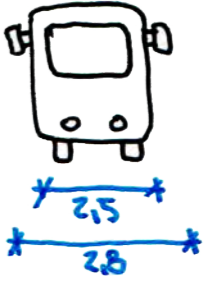

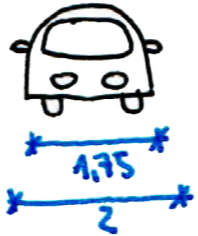
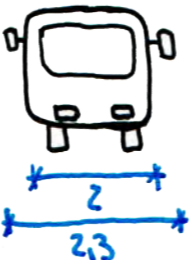
Z hlediska uspořádní a šířek jízdni pruhů a vozovek je potřebné usilovat o naplnění maximální kvality veřejného prostranství jako celku v rámci limitů prostorových (šířka) a dopravních (dopravní zařízení).

Parametry udávané v této kapitole jsou zjednodušené, jde o základní rozměry pro přímé úseky, v obloucích bývá nezbytné rozšíření.

Pro **klidné a zklidněné ulice** není zpravidla vhodné používat značení pro oddělování jízdni pruhů, vhodné je snižování rychlosti, navrhování vozovky v minimálních přípustných parametrech, vypouštění bezpečnostních odstupů atp. Měl by zde být standardně zajištěn obousměrný provoz pro jízdni kola i v případě jednosměrného provozu ostatních vozidel.

Pro **významné ulice se zklidněným provozem a ulice zatížené motorovou dopravou** bývá vhodnější jednotlivé jízdni pruhy vymezovat a provoz více usměrňovat. Je vhodné lokální zklidňování provozu v místech, kde se pohybuje hodně chodců.

Moduly pro dimenzování šířky jízdni pruhů

<p>Jízdni kolo 0,60 m - 1,00 m</p> 	<p>Autobus/ Nákladní vozidlo 2,50 m - 2,80 m</p>
<p>Motocykl 1,10 m - 1,50 m</p> 	
<p>Osobní vozidlo 1,75 m - 2,00 m</p> 	
<p>Dodávka 2,00 m - 2,30 m</p> 	

Pravidla pro klidné a zklidněné ulice

Pravidla pro významné ulice

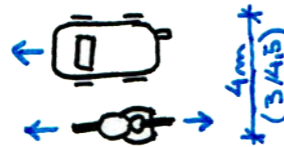
3,5 m - běžná jednosměrka

Umožňuje jednosměrný provoz všech vozidel, při velmi nízkých intenzitách a výhybkách do 80 m může umožnit i obousměrný provoz všech vozidel.

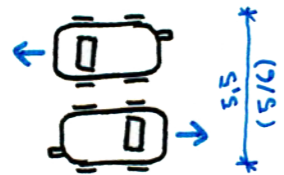
4 m - běžná jednosměrka a cykloobousměrka

Umožňuje jednosměrný provoz všech vozidel a obousměrný provoz kol. Při velmi nízkých intenzitách a výhybkách do 80 m může umožnit i obousměrný provoz všech vozidel. (3 m při nízkých intenzitách, 4,5 m při vyšších intenzitách)

5,5 m (2 x 2,75 m) - obousměrka

Obousměrný provoz všech vozidel (5 m (2 x 2,5 m) při nižších intenzitách, 6 m (2 x 3 m) při vyšších intenzitách)

3 m - šířka jízdního pruhu (cca 2,5 m - řadící a odbočovací pruh)

Základní šířka jízdního pruhu v případě dvoupruhových komunikací.

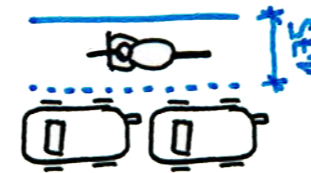
1,50 m - cyklopruh

Základní šířka cyklistického pruhu u obruby nebo mezi jízdními pruhy.

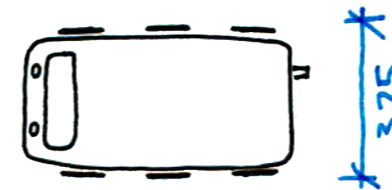
1,75 m - cyklopruh u podélného parkování

Minimální šířka cyklistického pruhu umístěného vedle podélného stání vozidel.

3,25 m - autobus

Šířka jízdního pruhu v případě silnějšího provozu větších vozidel (např. autobusů).

A.1.3. Cyklistická opatření

Při nižších rychlostech a intenzitě pohybu je společné sdílení prostoru snadnější a vhodnější.

Naopak s rostoucími rychlostmi a intenzitami pohybu stoupá požadavek na oddělování jednotlivých uživatelských skupin a vymezení samostatných částí prostoru určených přednostně právě pro ně.

Integrační opatření vhodně podkreslují doporučený průjezd jízdních kol tam, kde by se zpravidla běžně bez zvláštních úprav odehrával. Zajišťují však odpovídající prostorové podmínky a napomáhají lepšímu vzájemnému soužití.

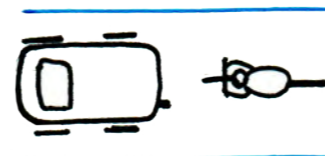
Při vytváření cyklistických opatření pro jízdu souběžně s ostatními vozidly je nezbytné zajistit alespoň minimální návrhové parametry. Pokud to není možné, je vhodnější danou úpravu nerealizovat a ponechat společný provoz.

Cyklopruh mezi parkováním a chodníkem je prostorově náročnější než cyklopruh ve vozovce kvůli potřebným bezpečnostním odstupům. V případě dostatku místa (alespoň 1,75 m v každém směru) je to z hlediska bezpečnosti a pohodlí cyklistů lepší varianta, pokud jsou prostorové možnosti omezeny, je lepší vytvoření užšího pruhu při jedoucích autech.

Typy provozů

Provoz společný

Jízdní kola nemají vymezen svůj vlastní prostor, plně ho sdílejí s ostatními.

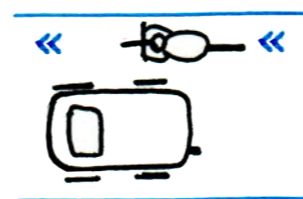
Provoz oddělený

Jízdní kola se pohybují ve své vlastní samostatně vymezené části prostoru.

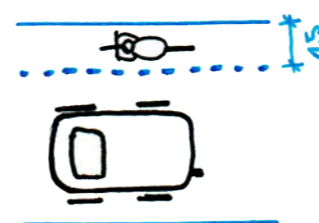
Provoz společný přerozdělený

Jízdní kola sdílejí prostor s ostatními, ale jejich pohyb je částečně usměrněn.

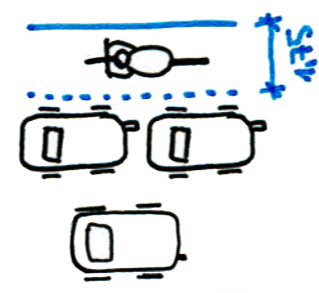
Provoz částečně oddělený

Kombinace odděleného a společného pohybu ve vztahu k různým skupinám uživatelů.

Provoz částečně oddělený chráněný zaparkovanými auty

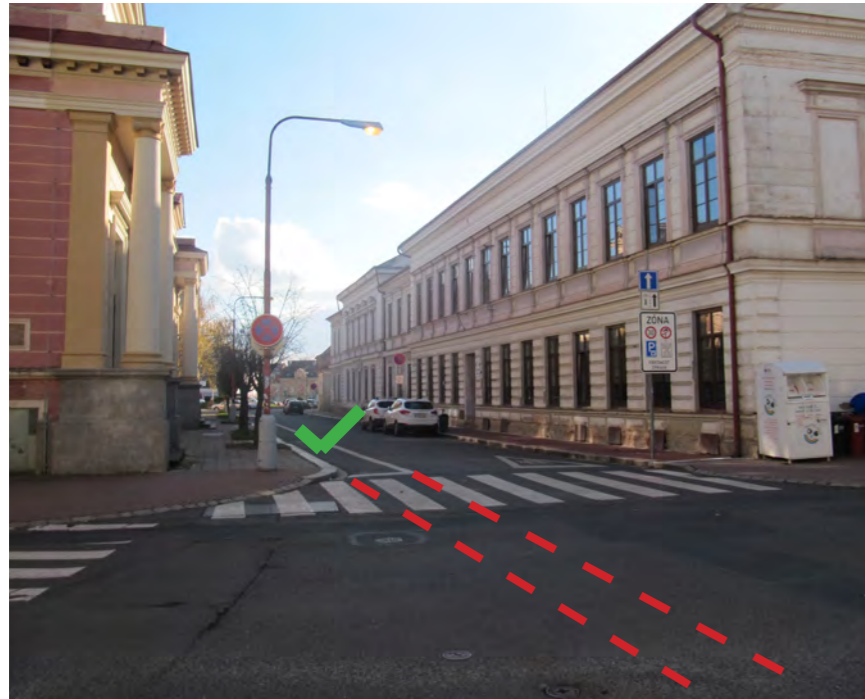
V případě dostatku místa (alespoň 1,75 m v každém směru) je to z hlediska bezpečnosti a pohodlí cyklistů lepší varianta. Pokud jsou prostorové možnosti omezeny, je lepší vytvoření užšího pruhu vedle jedoucích aut.

Příklady

Příklad částečně odděleného cyklistického provozu vyznačením pruhu na silnici. Vyznačení by však mělo pokračovat i v křižovatce.

(Český Brod)

Na významných silnicích, kde společný provoz aut a cyklistů nepřichází v úvahu, by měl být vždy vyznačen cyklistický pruh, dle prostorových možností částečně oddělený nebo oddělený.

(Český Brod, Palackého)

Příklad částečně odděleného cyklistického provozu vyznačením pruhu na silnici a vhodného řešení pokračování pruhu v křižovatce.

(Rotterdam, Nizozemsko)

Příklad společného přerozděleného cyklistického provozu nakreslením šípek bez vyznačení pruhu na silnici.

(spojnice Český Brod-Liblice)

A.2. Uspořádání uličních profilů

V této kapitole jsou definovány provozní charakteristiky uspořádání ulic, které se odvíjejí od míry sblížení nebo oddělování jednotlivých druhů pohybu:

- **Sdílený prostor**
- **Klidné a zklidněné ulice**
- **Ulice zatížené motorovou dopravou**

Praktickým dopadem by měly být úpravy stávajících ulic a dostatečně dimenzované nové ulice.

Pravidla uspořádání lze použít v nově zakládaných ulicích v připravované zástavbě, kde při stanovení prostorového rámce a dopravního zatížení by měla být současně vyhodnocována výsledná pobytová kvalita.

Tam, kde dochází k výraznému rozporu mezi požadovaným dopravním zatížením na jedné straně a urbanistickým významem či pobytovým potenciálem na straně druhé, by mělo být zváženo jeho přehodnocení.

A.2.1. Sdílený prostor bez motorového provozu

Sdílený prostor je určen především pro pěší pohyb a pobyt v něm, dále zpravidla pro jízdu na kole, případně též jízdu na bruslích, apod. Motorový provoz je vyloučen, případně se odehrává pouze v doplňkové roli údržby nebo zásobování. Celý prostor nebo jeho podstatnou část uživatelé sdílejí v jedné výškové úrovni.

Vhodný je pro pobytová náměstí a obchodní ulice v centru města nebo i pro uličky a pěší propojky kdekoli.

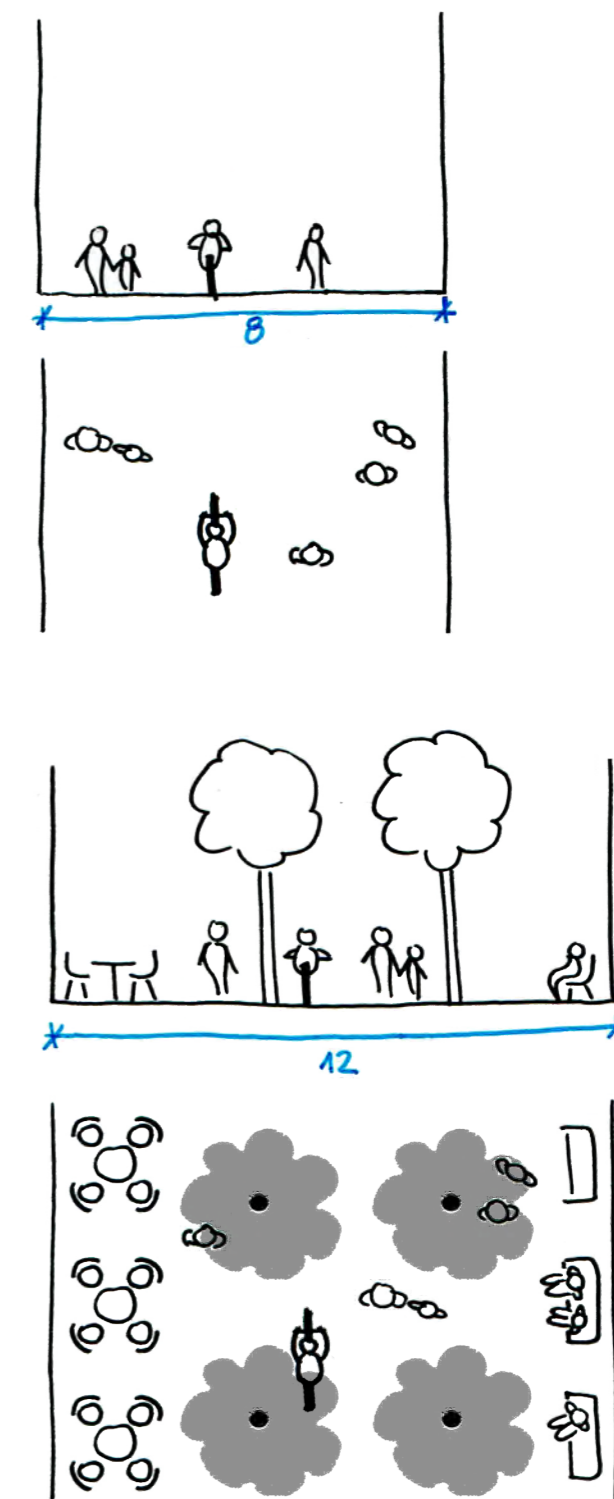
Z hlediska dopravního značení může být tento prostor nejčastěji označen jako stezka pro chodce a cyklisty, pěší zóna (zpravidla s povoleným vjezdem jízdních kol), prostor se zákazem vjezdu všech motorových vozidel apod.

Cyklistický provoz funguje formou sdílení prostoru, nezřizují se samostatná opatření.

V současnosti nalezneme tento typ prostranství v Českém Brodě ve velice omezené míře.

Do budoucna by bylo vhodné aplikovat tento typ na historické centrum města, zejména vytvoření pěší zóny na náměstí.

Schéma

Příklady

Lokální pěší a cyklistická propojka.
(Praha 6, Skupova)

Sídlištní vnitroblok.
(Český Brod)

Pěší nákupní městská třída.
(Praha 1, Na Příkopě)

A.2.2. Sdílený prostor s motorovým provozem

Motorový provoz je výrazně omezen nízkou maximální rychlostí i počtem vozidel tak, aby nebránil volnému pohybu lidí.

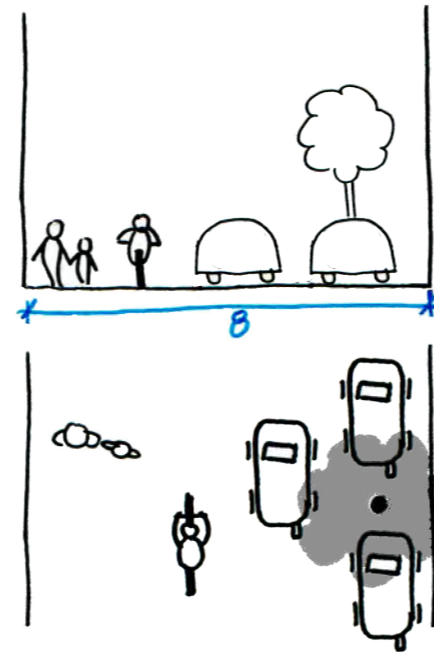
Jde o výrazně zklidněná místa v rezidenční zástavbě, před školami a další vybaveností nebo o obchodní ulice, třídy a náměstí s převažujícím pěším provozem.

Z hlediska dopravního značení může být tento prostor nejčastěji označen jako obytná zóna (s maximální povolenou rychlostí do 20 km/h) nebo pěší zóna (zpravidla s povoleným vjezdem jízdních kol a vozidel veřejné dopravy), případně může jít o součást zóny 30.

Cyklistický provoz se standardně navrhuje jako součást ve vozovce ve společném provozu s ostatními vozidly.

S minimem úprav by se některé zklidněné ulice v historickém centru a v obytné zóně mohly stát sdíleným prostorem, a zkvalitnit tak prostředí pro obyvatele.

Schéma

Příklady

Sdílený prostor před školou v režimu obytné zóny.
(Praha 7, Tusarova)

Sdílený prostor zklidněné ulice v režimu obytné zóny.
(Praha 7, Bubeneč)

A.2.3. Klidné a zklidněné ulice

Prostor je zpravidla rozdělen tak, že části určené především pro chůzi a pobyt jsou odděleny od částí určených převážně pro jízdu všech vozidel. Pěší plochy nejčastěji nabývají podoby chodníků podél vozovky, jízdní kola sdílejí prostor s ostatními vozidly.

Provoz vozidel je natolik pozvolný a slabý, že umožňuje pohodlné a bezpečné přecházení vozovky prakticky kdekoli bez většího omezení. O to více je důležité dbát na průchodnost území pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace vytvářením bezbariérových úprav na vybraných místech.

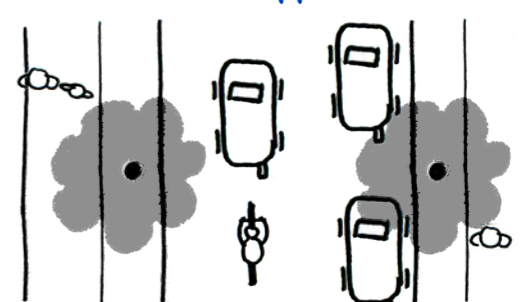
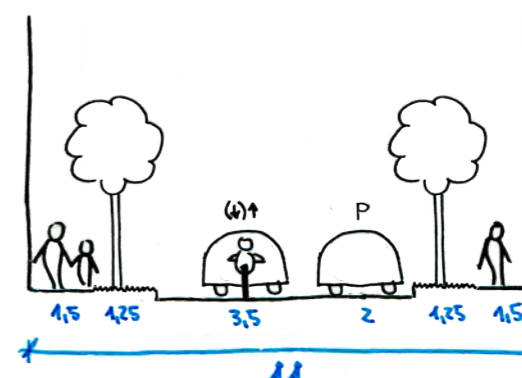
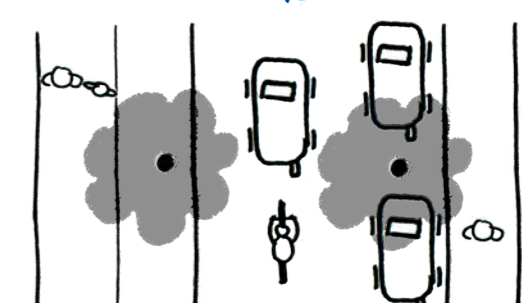
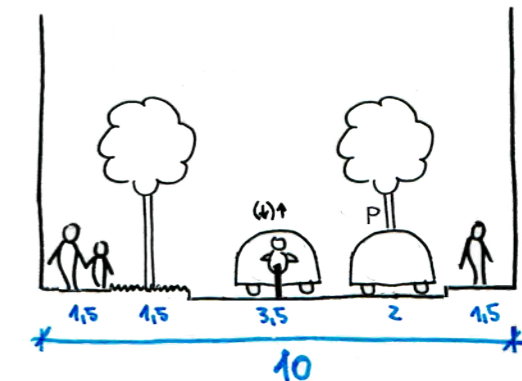
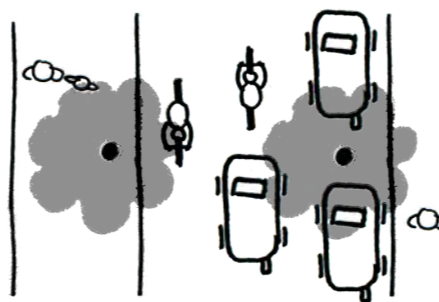
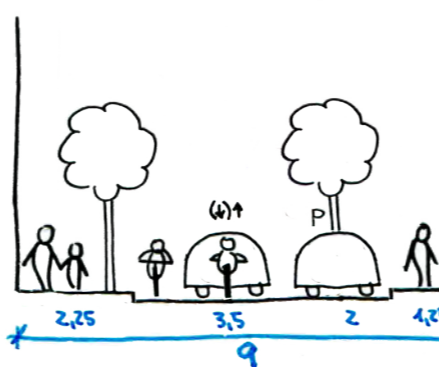
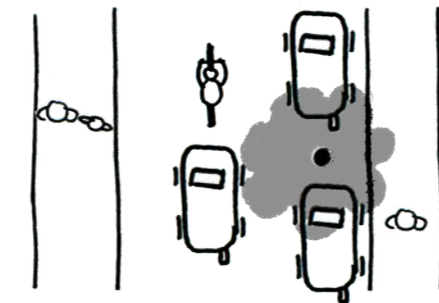
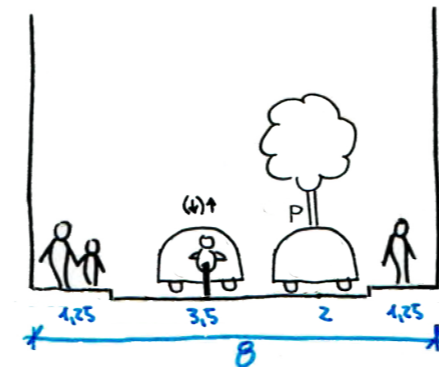
Nejčastěji jde o běžné ulice v městské struktuře, které zajišťují základní obsluhu území. Intenzita automobilové dopravy je relativně nízká (stovky vozidel denně). Rychlost vozidel je zpravidla omezena do 30 km/h, dle místní situace méně (do 20 km/h), nebo naopak více (do 50 km/h). Zpravidla není nutné vyznačovat přechody pro chodce, postačí místa pro přecházení.

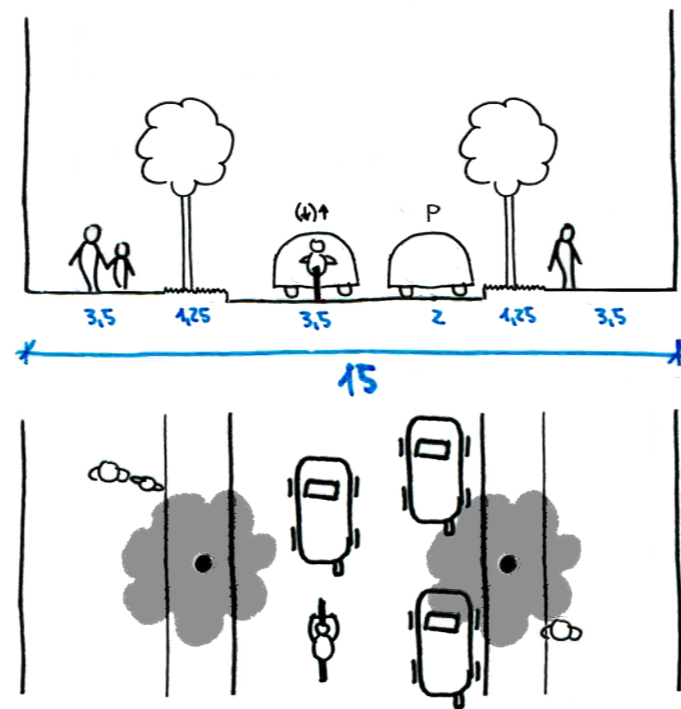
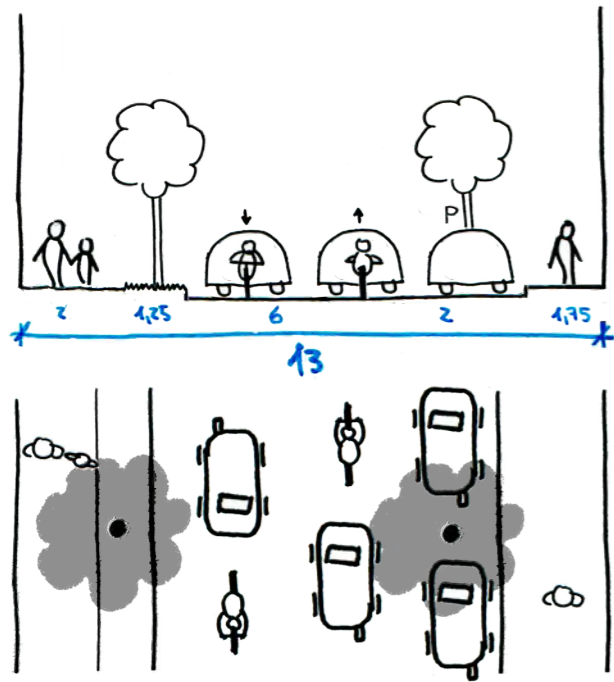
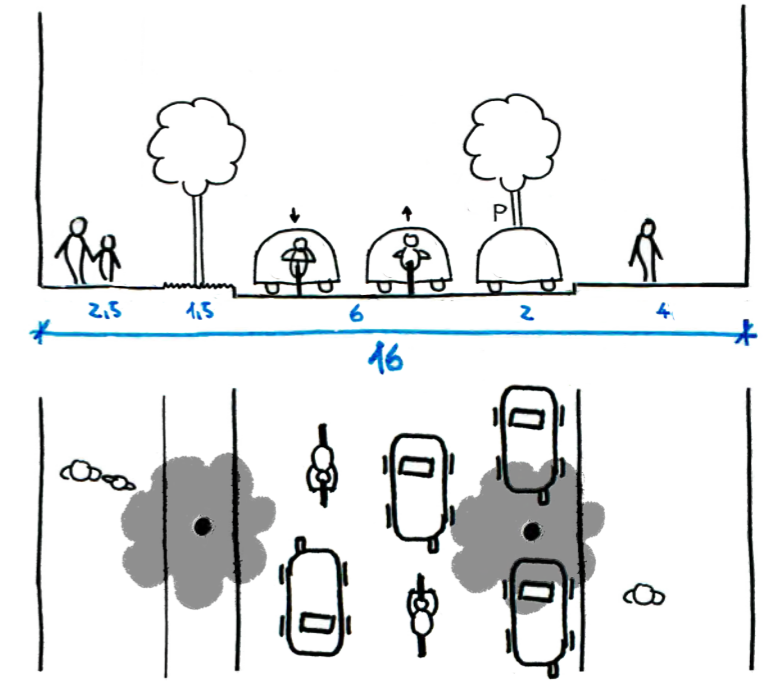
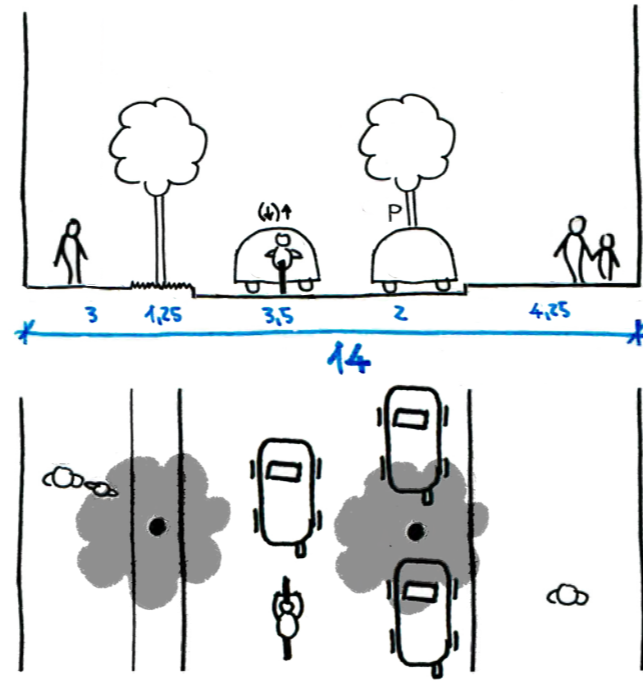
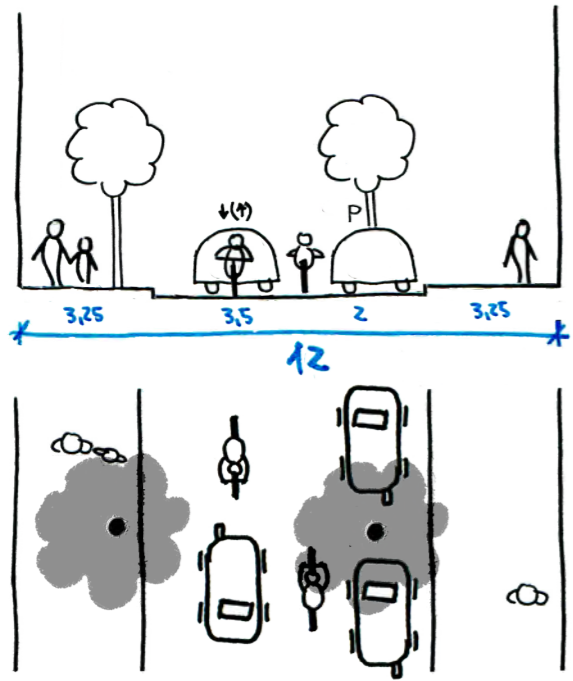
Pokud není možné či účelné (z důvodů provozních, prostorových či ekonomických) zabezpečit samostatný prostor pro průjezd cyklistů, lze vytvořit **cyklistickou zónu**. Jedná se o komunikaci s preferencí cyklistického provozu před ostatními vozidly (chodců se úprava netýká).

Většinou jde o místní komunikace III. a IV. třídy, lokální nebo obslužné ulice.

Tento typ je v Českém Brodě nejčastější, je vhodný jak pro historické centrum, tak pro rezidenční zástavbu.

Schéma

Příklady

Vhodné uspořádání ulice v kompaktním městě: vozovka s podélným stáním na jedné straně, po obou stranách pásy zeleně se stromořadím oddělujícím chodník. (Český Brod)

Pokud není dostatek místa pro začlenění zeleného pásu, je vhodné umístit stromořadí alespoň v rámci chodníku. (Český Brod)

Kolmé stání je ve městě nevhodné. Zúžuje chodník (v daném případě dokonce ruší chodník), vytváří bariéru v pohybu chodců a narušuje proporce veřejného prostoru rozšířením plochy vozovky. (Český Brod)

Vhodné uspořádání ulice v zahradním městě: vozovka s podélným stáním na jedné straně a po obou stranách pásy zeleně se stromořadím oddělující chodníky. (Český Brod)

Dlouhá ulice s úzkými chodníky a bez jakékoli zeleně působí nepřívětivě a nebezpečně. (Český Brod)

A.2.4. Ulice zatížené motorovou dopravou

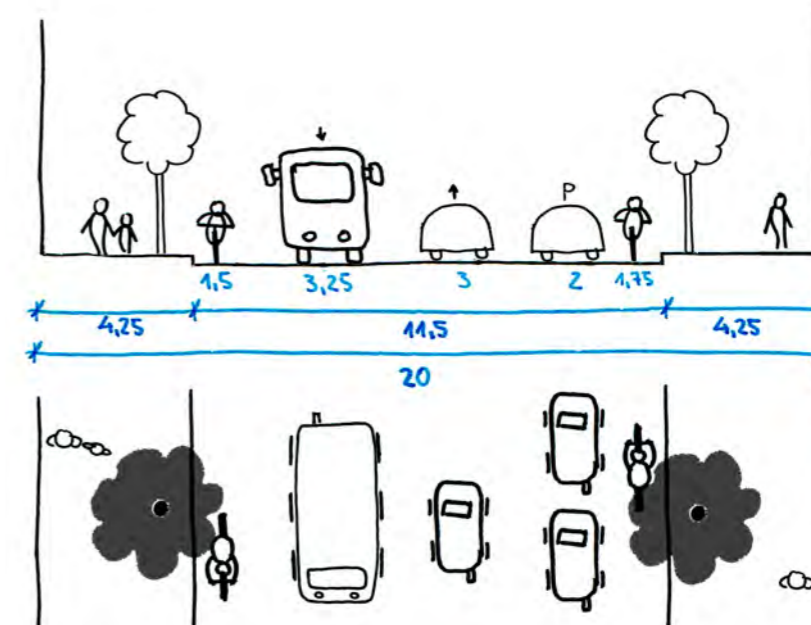
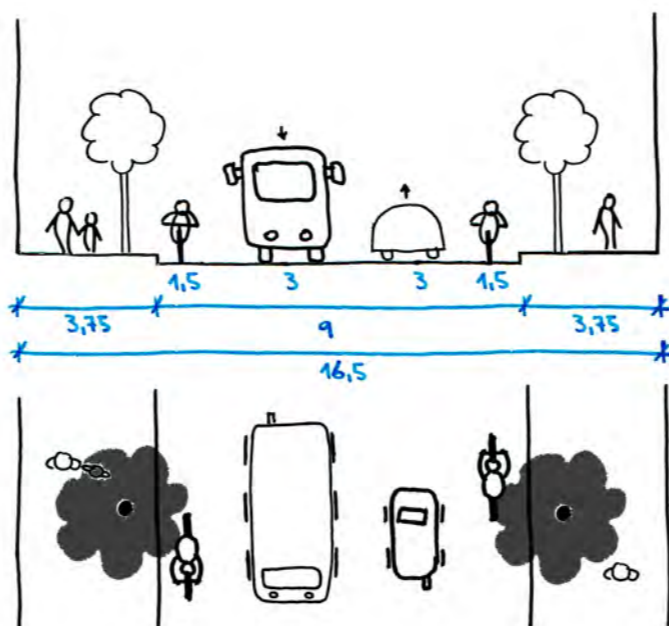
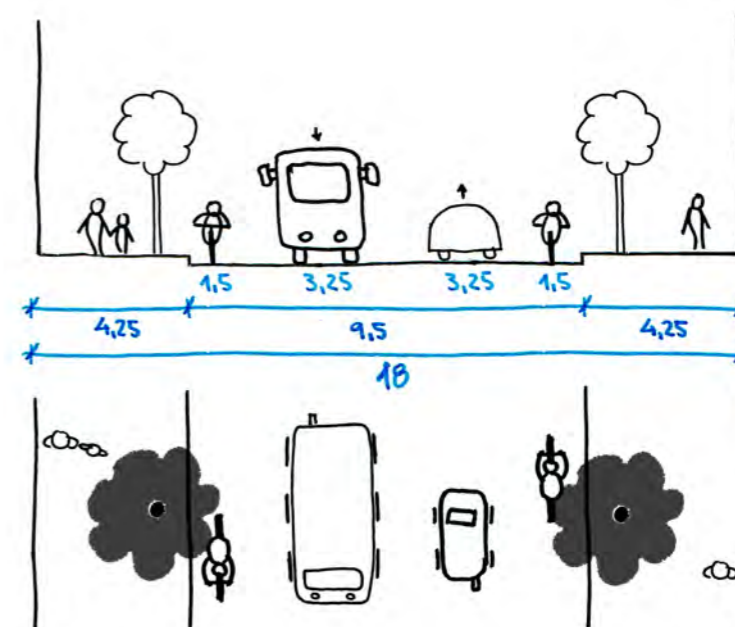
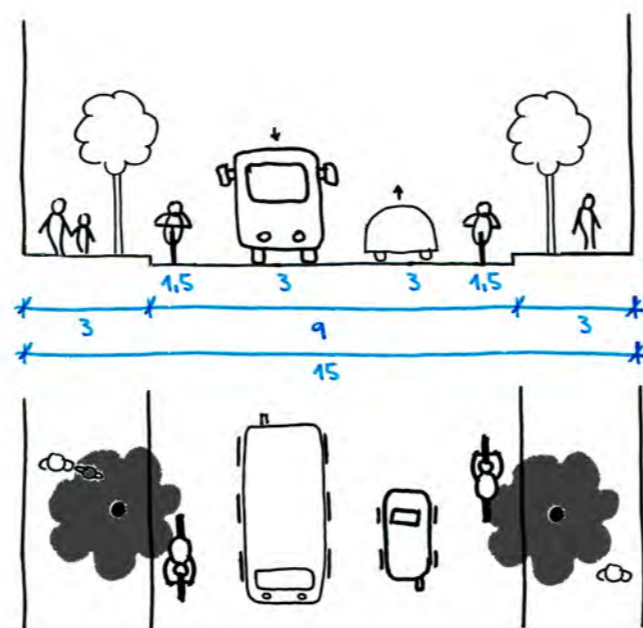
Ulice zatížené motorovou dopravou je vhodné v centru města minimalizovat a pokud možno odklonit je na okraj města.

Části určené pro chůzi a pobyt jsou vždy oddělené od částí určených pro jízdu vozidel. Možnost přecházení vozovky je umožněna prakticky kdekoliv, ale s ohledem na vysokou intenzitu provozu vozidel jsou pro příčný pěší pohyb zajištěna i příhodná místa pro přecházení a přechody pro chodce s vysokým komfortem i bezpečností a bezbariérovými úpravami.

Chodníky po krajích vozovky by měly být dostatečně široké a oddělené od silnice pásem zeleně se stromořadím, nebo stromořadím jako součástí chodníku.

Zpravidla jde o významné městské osy, které slouží průjezdné dopravě. Jde zpravidla o místní komunikace II. a III. třídy, funkční skupinu B a C, významné ulice nebo městské třídy.

Schéma

Příklady

K vyšší kvalitě silně zatížené ulice významně přispívají vzrostlá stromořadí a široké chodníky, provozní uspořádání vozovky však není ideální.
(Korunovační, Praha 7)

Po levé straně je chodník úzký a zcela bez ochrany. Na pravém okraji silnice je vhodně umístěn pás zeleně, je však zbytečně široký na úkor chodníku.
(Český Brod)

Chodníky po obou stranách vozovky jsou navzdory prostorovým možnostem úzké, od vozovky by je měl dělit pás zeleně ideálně se stromořadím. Současný stav působí pro chodce velice nepřívětivě a nebezpečně. Na pravé straně při parčíku by bylo mnohem vhodnější umístit chodník dál do zeleně a vozovku oddělit stromořadím. Součástí vozovky by mělo být řešení cyklistické dopravy.
(Jana Kouly, Český Brod)

Po obou stranách jsou vhodně umístěny pásy zeleně se stromořadím. Chodníky by mohly být o něco širší, a součástí vozovky by mělo být řešení cyklistické dopravy.
(Český Brod, Palackého)

B. Povrchy veřejných prostranství

B. Povrchy veřejných prostranství

Povrchy musí být navrhovány jako plnohodnotná součást celkového architektonického konceptu prostoru. Materiály a povrchy mají potenciál být nositeli informací pro orientaci v místě a napomáhají přirozené organizaci dějů v prostoru.

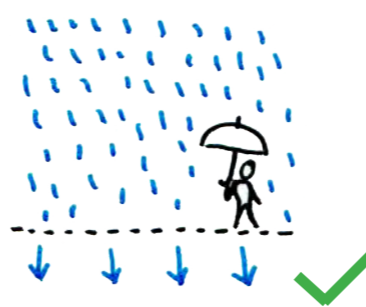
Z hlediska pobytových kvalit, bezpečnosti a funkčnosti je nutné sledovat zrnitost povrchů, jejich rovinatost, teplotní stabilitu, světelnou odrazivost, protiskluzové vlastnosti, schopnost adheze apod. Volba materiálu zejména pro poježděné povrchy ovlivňuje také zvukovou pohodu místa.

Je zapotřebí dbát nejen na volbu vhodných a kvalitních povrchů nových ploch, ale také na pravidelnou kvalitní údržbu ploch stávajících.

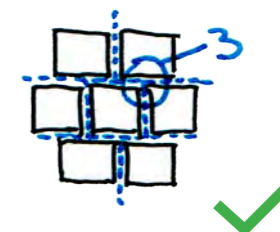
Pro účely manuálu jsou povrchy veřejných prostranství děleny na pochozí povrchy a poježděné povrchy.

Pravidla

S ohledem na umístění v rámci města je vhodné upřednostňovat materiály a povrchy, které umožňují vsakování (mlat, dlažba do pískového nebo štěrkového lože, nasákavý voděpropustný asfalt apod).

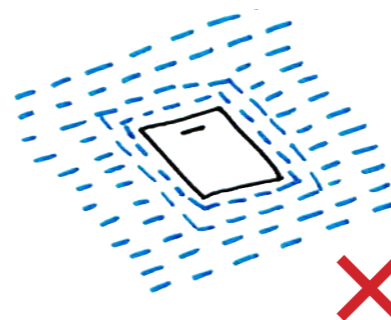
V historickém městě je žádoucí zachovat a obnovovat zachovalé původní autentické materiály a povrchy a způsoby jejich provedení. Většinou se jedná o kvalitní skládané kamenné povrchy, které by měly splňovat pravidlo maximálně 3 spár v jednom bodě.

Pro pochozí a poježděné plochy není vhodné používat kluzké materiály a povrchy. Výjimku mohou v odůvodněných případech tvořit historické dlažby.

Povrchy všech prvků na veřejném prostranství musí výškově a materiálově navazovat na okolní povrchy. Zdůrazňování povrchových znaků změnou povrchu, jeho struktury (změnou kladení dlažby) či barevnosti není žádoucí. Zacelení povrchů po provedeném výkopu musí být neznatelné.

Veřejná prostranství je nutné navrhovat bez zbytkových ploch. Zejména je nutné se vyvarovat umístování drobných trávnickových ploch postrádajících smysluplné využití. Vždy by měly být umístěny ve větších souvislých plochách a vycházet z architektonické kompozice celkového prostoru.

Příklady

Nepřípustný stav povrchu. U všech typů povrchů je potřeba dbát na údržbu a opravy provádět zásadně původním materiálem stejné barevnosti a kvality.
(Český Brod)

Při realizaci dlažby jenom na části ulice je potřeba počítat s budoucím navázáním dlažby a pokračováním v celé ulici. Není proto vhodné používat ukončovací vzor, na který nelze v budoucnu plynule navázat.
(Český Brod)

Chodníkové přejezdy (vjezdy do dvorů a garáží apod.) je potřeba řešit minimálním optickým materiálovým odlišením oproti navazujícímu chodníku. Materiál přejezdu s větší únosností by měl mít podobnou strukturu a barevnost jako chodník a měl by být odlišen od vozovky.
(Český Brod)

Povrchy všech prvků na veřejném prostranství musí výškově a pokud možno i materiálově navazovat na okolní povrchy.
(Český Brod)

Rozdělení chodníku úzkým pásem zeleně na dvě části, jednu navíc slepou, je zcela nesmyslné. Vhodnější by bylo vysadit alej stromů.
(Český Brod)

Vodící linie bez změny povrchu materiálu je pro nevidomé zcela nesmyslná.
(Český Brod)

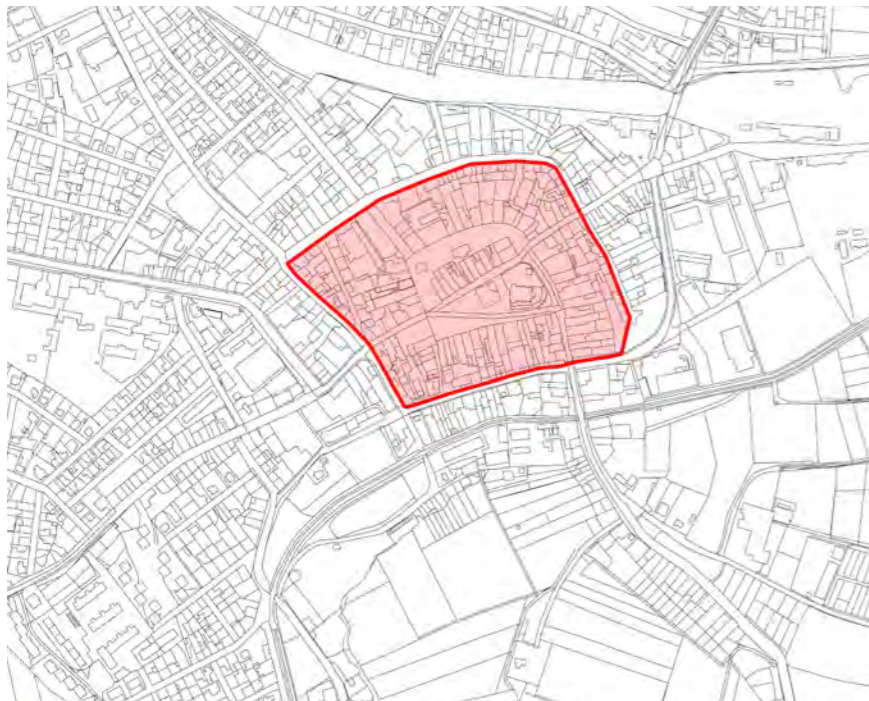

B. I. Historické centrum

Historickým centrem je v této kapitole myšlena část města uvnitř bývalých městských hradeb, kromě parků a rekreačních oblastí. Povrchy pro parky a rekreační plochy jsou řešeny zvlášť- viz. str. 31.

V této části je vhodné použít čistě kamenné povrchy, pro vozovku původní kamennou vozovkovou dlažbu a pro chodníky a cyklopruhy velkoformátovou kamennou dlažbu.

Schéma vyčlenění uvažovaného historického centra- vevnitř městského opevnění.

Pochozí povrchy a povrchy pro cyklodopravu

Pro chodníky v historickém městě by měla být užívána kvalitní kamenná dlažba. **Pokud je k dispozici původní historická dlažba, je třeba ji zachovat.**

Na většině prostranství již byla původní dlažba nahrazena jiným typem povrchu, který není vhodný - asfaltem, betonovou dlažbou, atd. Tento nevhodný materiál je třeba postupně nahrazovat koncepčně řešenou kvalitní kamennou dlažbou.

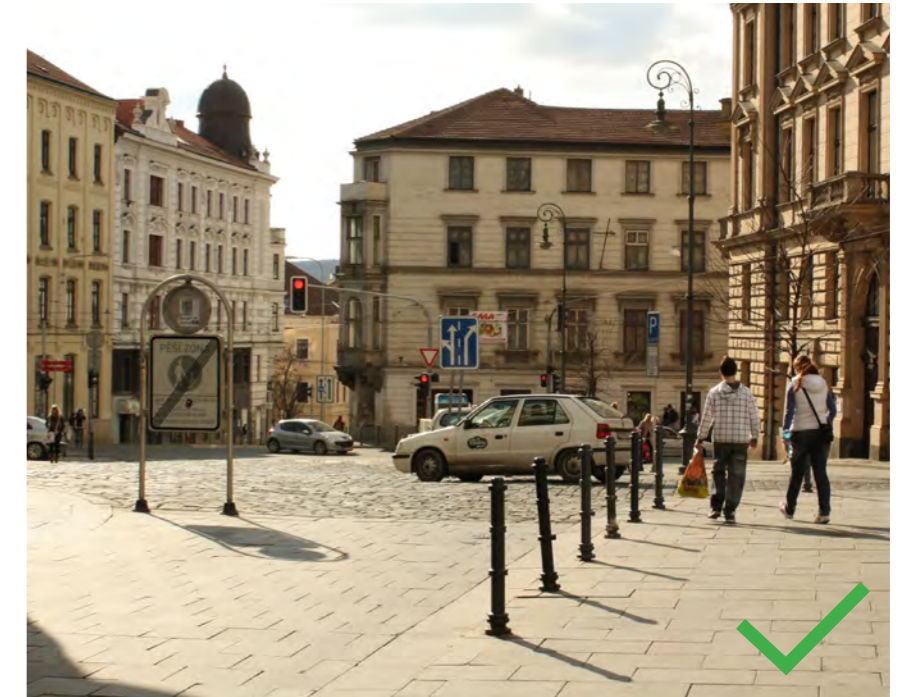
Z důvodu pohodlnější chůze, pohybu osob se sníženou schopností pohybu a orientace, případně kočárků je vhodné místo kopie historické dlažby použít adekvátní materiál současných forem, např. kvalitní kamennou velkoformátovou dlažbu nebo kamennou dlažbu s hladkou strukturou a minimálními spárami.

Tam, kde je velkoformátová dlažba určena i pro vjezd vozidel, je třeba zvolit únosnější dlažbu ze silnějších kamenných desek do štěrkového polopropustného lože, případně kamenné dlaždice spojené se spodní únosnou betonovou vrstvou.

Použití betonové dlažby na historickém náměstí je zcela nevhodné.

Příklady

Vhodné užití hladké velkoformátové dlažby v historickém centru Brna.
(Pěší zóna, Brno)

Vhodné užití hladké velkoformátové dlažby v historickém centru Bratislavy.
(Hlavní náměstí, Bratislava)

Pojezdové povrchy

V historickém centru města by měla být použita výhradně vozková kamenná dlažba odpovídající tradičnímu charakteru prostředí.

Dlažba na vozovce je společně s dopravním opatřením pro snížení rychlosti vhodným nástrojem pro zklidňování dopravy a upozornění řidičů, že procházejí centrem města. Živičné povrchy by měly být v historickém centru minimalizovány, postupně zcela odstraněny.

Je vhodné pokračovat v používání dlažby, která se vyskytuje na náměstí.

Pokud je k dispozici původní historická dlažba, je třeba ji zachovat.

Cyklistický pruh by měl být v silnici vyznačen změnou dlažby na velkoformátovou dlažbu používanou na chodnících, která je pro cyklisty pohodlnější a slouží jako vizuální členění.

Příklady

Hladký povrch pohodlnější pro cyklisty a pěší, jasné odlišení povrchu pro motorovou dopravu. Vše je dobře barevně sladěné v jednom odstínu. (Francie, Paříž)

Vhodné použití kvalitní historické vozkové dlažby v historickém centru města. (Český Brod)

Vhodné prvky

Historická kamenná pojízdná dlažba.

B.2. Ostatní části města kromě parků a rekreačních oblastí

V ostatních částech města mimo historické centrum není vhodné používat historické povrchy, je třeba se přizpůsobit modernímu charakteru města a potřebám obyvatel v obytných zónách. Pro pochozí povrchy se doporučuje hladká středně-formátová betonová dlažba, pro pojízdné povrchy asfalt.

Povrchy pro parky a rekreační plochy jsou řešeny zvlášť- viz. str. 30.

Pochozí povrchy

V oblastech zahradního a modernistického města je vhodné používat současné formy materiálů. Doporučuje se používat středně-formátovou hladkou betonovou dlažbu cca 40x40 cm, nebo dle formátu kamenné dlažby používané na chodnících v památkové zóně. Barevnost je přírodní beton.

Vhodné prvky

Přírodní betonová dlažba středního formátu

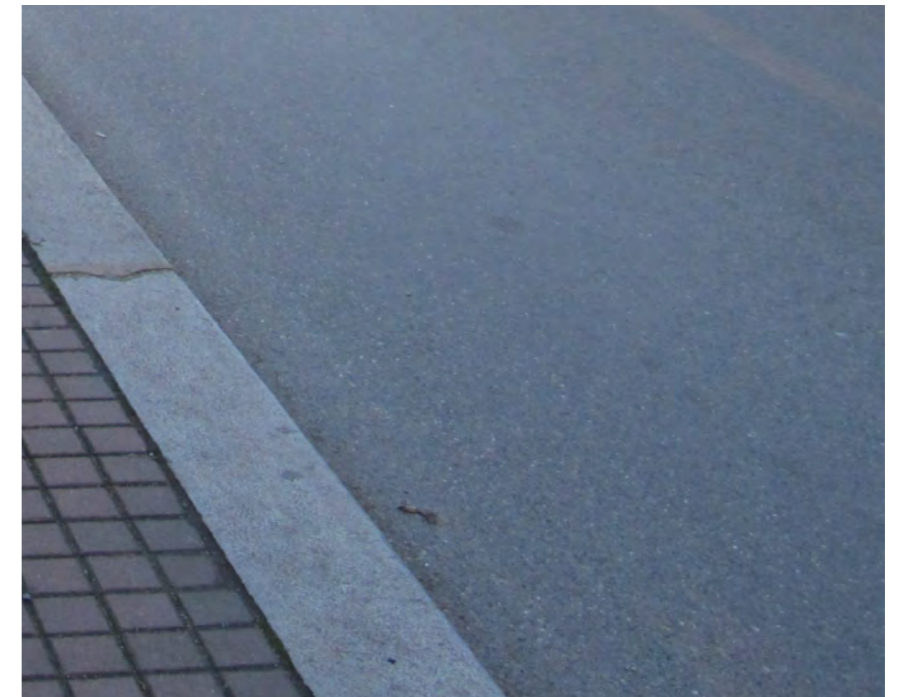

Pojezdové povrchy a povrchy pro cykloprahu

Pro komunikace a pojezdové povrchy mimo památkovou zónu platí stejná pravidla, jako pro památkovou zónu mimo historické centrum.

Vhodné prvky

Asfalt.

B.3. Parky a rekreační oblasti

Pochozí povrchy

V parcích, zahradách a na veřejných prostranstvích s vegetací je vhodné používat **měkké a propustné povrchy**, zejména **mlatové či válcované štěrkové povrchy**. Mlat je obecně doporučený k užití, není však vhodný pro plochy s většími sklony.

Zpevněné pochozí plochy je třeba v přírodě co nejvíc omezovat. Pokud jsou z nějakého důvodu nutné, je vhodné používat dlažbu se zatravněnými spárami.

Vhodné prvky

Válcovaný štěrk

Žulová dlažba se zatravněnými spárami

Hlinitopísčítý mlat

Pojezdové povrchy

Pokud je potřeba užití **pojezdového povrchu**, např. kvůli vozům IZS, je vhodné použít válcovaný štěrk, pojezdovou dlažbu (ideálně se zatravněnými spárami) nebo v krajním případě asfalt. Při užití **asfaltového povrchu** je třeba pracovat s vhodnou škálou barevností a hrubostí (uplatnění kamenného plniva), které umožní přiblížit jeho vzhled přírodnímu charakteru. Vhodný může být například probarvený asfalt v okrové barvě mlatu.

Vhodné prvky

Pojezdová dlažba se zatravněnými spárami.

Mechanicky zpevněné kamenivo.

Válcovaný štěrk

B.4. Přidružené vesnice

Pochozí povrchy

Při páteřní komunikaci

Páteřní komunikace procházející přes vesnice musí mít vždy chodník alespoň po jedné straně, lépe po obou. Pokud je stávající chodník ve vyhovujícím stavu, je vhodné ho zachovat. Jinak má být povrch chodníků, podobně jako v Českém Brodě, středně-formátová betonová dlažba.

Při vedlejší komunikaci

Pokud je chodník dostatečně široký a jeho stav je vyhovující, je vhodné ho zachovat. Jinak se doporučuje vedlejší komunikace řešit formou obytné zóny, tj. bez členění povrchů na vozovku a chodník.

Centrum Štolmíře

Centrum Štolmíře patří do památkové rezervace, je proto třeba k němu přistupovat individuálně.

Vhodné prvky- pro nové chodníky

Přírodní betonová dlažba středního formátu (stávající chodníky vyhovujícího provedení je vhodné zachovat, i když sa dlažba líší).

Pojezdové povrchy

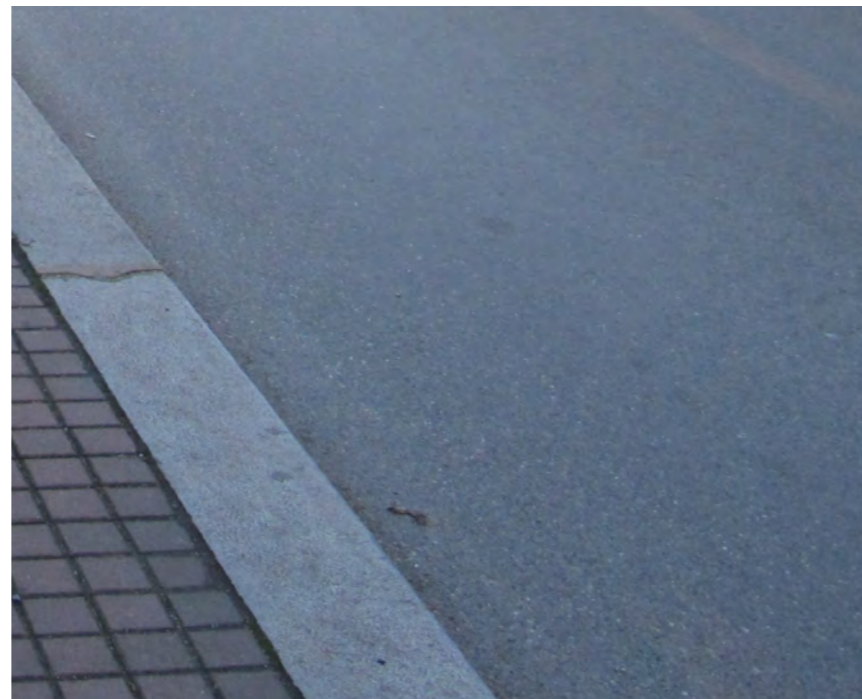
Páteřní komunikace procházející přes vesnice mají mít kvalitní asfaltový povrch. Vedlejší silnice, pokud mají původní dlažbu, je třeba ji ponechat, jinak je možno použít asfalt, pojezdovou žulovou dlažbu nebo mechanicky zpevněné kamenivo.

Centrum Štolmíře

Centrum Štolmíře patří do památkové rezervace, je proto třeba k němu přistupovat individuálně.

Vhodné prvky- pro hlavní a vedlejší komunikace

Asfalt.

Vhodné prvky- pro vedlejší komunikace

Mechanicky zpevněné kamenivo.

Pojezdová žulová dlažba.

Příklady

Část páteřní komunikace Bylanská se zachovanými žlaby po stranách vozovky. Vjezdy do dvorů jsou řešeny tak, aby umožnili průtok vody. Tohle řešení je vhodné a stejnou formou by se měl žlab obnovit i ve zbytku ulice. Problémem jsou auta parkující před bránami a bránící pohybu na chodníku.
(Bylanská, Liblice)

Vhodný povrch vedlejší komunikace- původní kamennou dlažbu je třeba zachovat. Nepůvodní betonový chodník na pravé straně by bylo lepší nahradit zelení nebo rozšířit pojízdnou dlažbu a provoz řešit formou obytné zóny.
(Nová ulice, Liblice)

Asfalt na vozovce je v pořádku, ale zasluhoval by opravu. Tráva po pravé straně by se mohla doplnit stromy a nemělo by se na ní umožnit parkování. Betonový chodník na levé straně by bylo lepší nahradit taky zeleným pásem se stromy a provoz řešit formou obytné zóny.
(Na vinohradech, Štoltíř)

Nevhodné řešení páteřní komunikace. Žleby jsou bez náhrady zaházeny a vznikají místo nich rozbahněné plochy využívané pro parkování na ulici. Ty by měly být odstraněny a původní žleb by se měl obnovit.
(Bylanská, Český Brod)

Ideální řešení profilu vedlejší ulice se zelenými pásy a stromy po stranách.
(Ve staré vsi, Liblice)

C. Městský mobiliář

Umístování mobiliáře

Zásady umístování

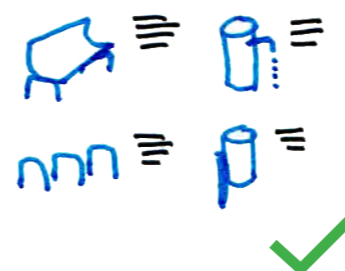
Mobiliář musí být uspořádán tak, aby byly účelně sdruženy spolu související prvky v adekvátní proporci k významu a zátěži daného prostoru, aniž by utvářely prostorovou překážku. Zároveň musí být k dispozici na místech, kde jsou zpravidla zapotřebí.

V rámci jednotlivých veřejných prostranství je nutné klást důraz na designovou příbuznost jednotlivých prvků mobiliáře. Konkrétní a historicky cenné umělecké artefakty se mohou vymykat a řešit individuálně.

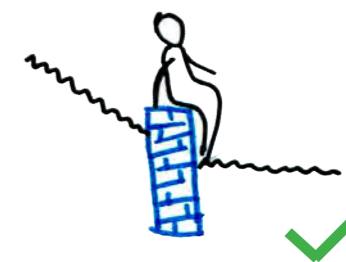
Kotvení laviček a dalších prvků mobiliáře se doporučuje jenom v nejméně frekventovaných místech. V parcích a rekreačních zónách je lepší lavičky nekotvit, aby se mohli dle potřeby přemísťovat. Při kotvení je třeba brát ohled na umístění podzemních sítí.

Není vhodné umísťovat nepřemísitelný mobiliář na zatravněnou plochu, kde by mohl bránit v údržbě trávníku.

Pokud není design mobiliáře součástí celkového architektonického návrhu místa, měly by se volit standardní prvky mobiliáře z tohoto manuálu.

Je vhodné sdružovat více funkcí do jednoho prvku mobiliáře (např. plůtek-lavička, pobytové schody, opěrná zeď-lavička).

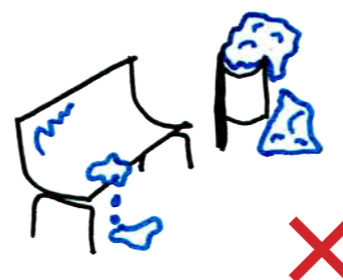
Umístění a uspořádání standardního nebo individuálního mobiliáře by mělo být vždy součástí celkové kompozice daného prostranství.

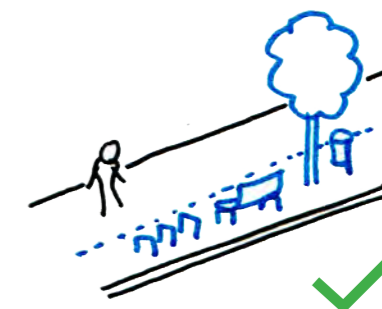
Při návrhu mobiliáře je nutné klást důraz zejména na vzájemné uspořádání a na odpovídající proporci množství mobiliáře vzhledem k významu a zatížení daného prostranství.

U mobiliáře by měla být zajištěna pravidelná údržba a čištění, případně výměna poškozených prvků.

Mobiliář a další prvky je třeba umísťovat do jedné linie, aby nevytvářely bariéry v prostoru.

Volně umístovaný mobiliář, který není součástí architektonické koncepce místa, by neměl vyvolávat potřebu dalších terénních úprav, stavebních zdí apod.

Výběr materiálů a povrchů

Sladění materiálů, povrchů a barevnosti přispívá k ucelení a zklidnění celkového působení daného prostранství.

Materiály je obecně vhodné užívat v jejich přirozené vizuální podobě. **Všechny prvky umístované na veřejných prostранstvích musí být vyrobeny z kvalitních a trvanlivých materiálů vysoké pohledové kvality se schopností stárnutí a odolných proti vandalismu.** Materiál a povrchovou úpravu prvků je třeba volit primárně s ohledem na charakter veřejného prostранství a jeho umístění v rámci města. V přírodním prostředí je vhodné volit spíše přírodní či přírodě blízké materiály, v městském prostředí současné kvalitní a odolné materiály.

Materiál a povrchovou úpravu prvků určených k sezení či jinou formu kontaktního užívání je třeba volit s ohledem na hmatové vnímání (např. teplotně stabilní, hladké, měkké apod.).

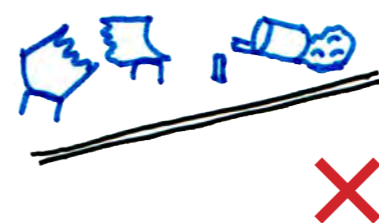
Tradiční barvou prvků v historickém městě byla barva litiny, tj. tmavě šedá až černá. Černošedá barva působí ve městě elegantněji a méně nápadně, proto je vhodná pro použití v centru města a v městském prostředí. Všechny nově osazované, nahrazované a repasované utilitárně užívané kovové prvky na veřejných prostранstvích v historickém a kompaktním městě by proto měly mít povrchovou úpravou v černošedé barvě.

Výjimky z pravidel jsou opodstatněné zejména v případech, kdy úpravy veřejných prostранství jsou předmětem či součástí silného, kvalitního a celkového autorského architektonického konceptu místa, musí však být přesvědčivě zdůvodněny. Jedná se především o historické náměstí, které by se mělo řešit formou samostatného projektu.

Konkrétní a historicky cenné umělecké artefakty se mohou vymykat a řešit individuálně. Použití **historizujícího mobiliáře** je přijatelné pouze v odůvodněných případech v lokalitách s historickým charakterem, a to jako kopie původního historického mobiliáře.

Pravidla

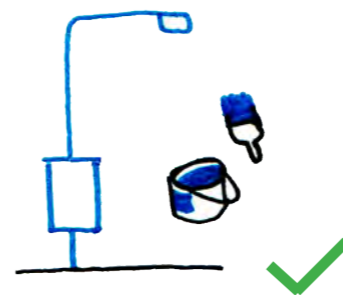
Všechny prvky umístované na veřejných prostранstvích (mobiliář, typizované stavební objekty, nadzemní prvky TI) musí být vyrobeny z kvalitních a trvanlivých materiálů vysoké pohledové kvality se schopností stárnutí a měly by být odolné proti vandalismu.

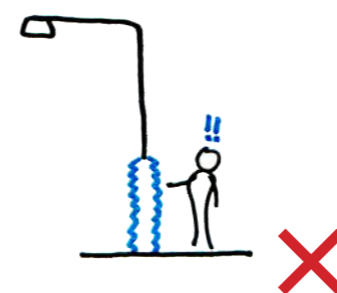
Všechny standardní nadzemní kovové prvky umístované ve veřejném prostoru (včetně všech prvků technické a dopravní infrastruktury, tj. zábradlí, sloupků, sloupů atd.) by měly být v rámci řešeného prostoru opatřeny identickou povrchovou úpravou v jednotné barvě.

Všechny objekty a prvky (výložníky, svítidla, skříně, zařízení atd.) umístěné na nadzemních prvcích technické a dopravní infrastruktury (sloupky, sloupky, skříně atd.) musí být opatřeny shodnou povrchovou úpravou jako prvek nosný.

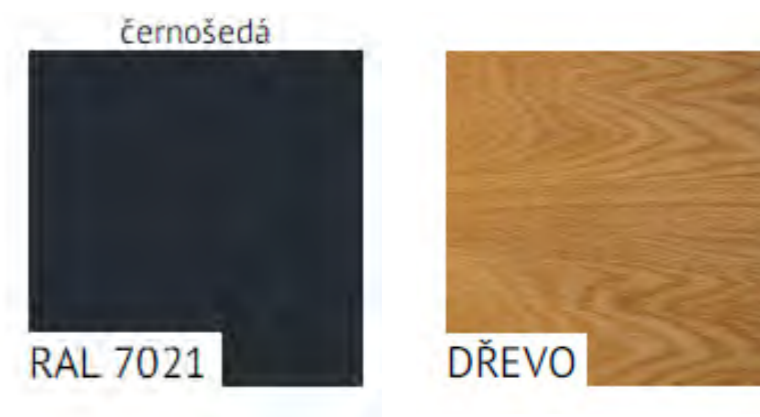
Povrchová úprava prvků proti vylepování plakátů nesmí degradovat prvek z estetických nebo funkčních důvodů (např. příliš hrubá zrnitost nástřiku, způsobující oděrky při otření). Pro zohlednění i druhotných funkcí prvků (například opírání o prvek) je vhodné např. volit jemnější zrno nebo svislé drážkování.

Vhodné povrchy

V celém městě by měla být standardně použita stejná povrchová úprava všech kovových povrchů: **černošedá**.

Pokud je potřeba kombinace s dalším materiálem (např. u sedacího nábytku), mělo by se primárně používat dřevo, které je nejvhodnějším materiálem z hlediska komfortu. Typ a povrchová úprava musí být u všech prvků stejná, dle typu použitého na sedacím nábytku.

C. I. Mobiliář k sezení

Návrh rozmístění sedacího mobiliáře by měl být vždy podřízen celkové koncepci daného prostranství. Rozhodnutí o umístění a podobě mobiliáře k sezení by neměla ovlivňovat snaha o eliminaci sociálních problémů společnosti, jako je bezdomovectví či kriminalita. Místa pro sedací mobiliář je žádoucí volit s ohledem na polohu osvětlení, stromů a dalších objektů při zachování prostupnosti daného prostranství.

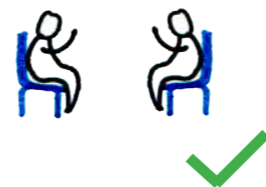
Sedací mobiliář by měl být umístován se základní představou o způsobu jeho využívání na konkrétním místě (sociální interakce, výhled, pozorování aktivit v okolí, odpočinek atd.), která se promítne do počtu, velikosti, míry pohyblivosti, vzájemného uspořádání a vazby jednotlivých prvků na přístupovou cestu.

Při volbě materiálu a povrchu prvků určených k sezení je třeba zohledňovat především komfort sezení, zejména s ohledem na horké, chladné nebo deštivé dny. Nejvhodnějším materiálem z hlediska komfortu je dřevo, méně vhodným, ale možným je kámen, přirozený kov či broušený beton (umělý kámen).

Je vhodné kombinovat lavičky stejného typu ve verzi s opěrkami i bez nich. Nemělo by se stát, že na prostranství nebude žádná lavička s opěrkami, která by umožňovala sezení vhodné pro seniory.

Zásady umístování

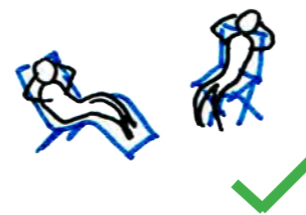
V každé situaci je žádoucí zvážit, čemu má primárně sedací mobiliář sloužit, a tomu přizpůsobit vzájemné uspořádání (např. krytá záda, umístění mezi stromy, umístění po stranách průchozích koridorů, atraktivní výhled, protilehlé sezení podporující sociální interakci).

Větší hustota laviček je vhodná především na významných a frekventovaných veřejných prostranstvích a v okolí občanské vybavenosti a komerčních služeb.

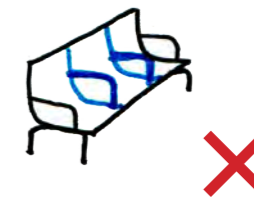
Při návrhu sezení např. na obytných náměstích nebo v parcích je vhodné zvažovat také umístění **volně stojících židlí**. Takový mobiliář by měl podléhat specifickému režimu ochrany (např. noční uzamykání nebo sklízení).

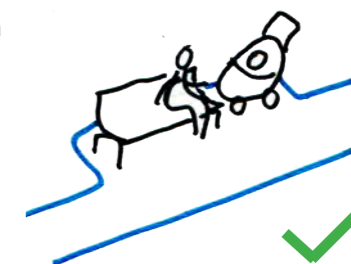
Umístování **víceměrně orientovaných laviček** je třeba dobře zvažovat. Mohou být použity v místech, kde není kladen přílišný nárok na pohodlí. Výhodou je oboustranný výhled.

Lavičky s úpravou proti ležení není vhodné ve městě vůbec umísťovat. Ochrana sedací plochy proti skateboardistům je možné zajistit formou subtilních spár.

Lavičky v parcích by neměly zasahovat do prostoru úzkých cest. Zpevněný prostor realizovaný kolem laviček, zvláště v případě úzkých chodníků, by měl umožnit také odstavení kočárku či invalidního vozíku tak, aby nepřekážely v průchozím profilu chodníku.

Na **nezpevněném povrchu** je žádoucí zajistit, aby se v místě nohou pod lavičkou nehromadila voda a nevznikala prohlubeň. Lze použít třeba kovový rošt nebo vodě-propustnou dlažbu.

Příklady

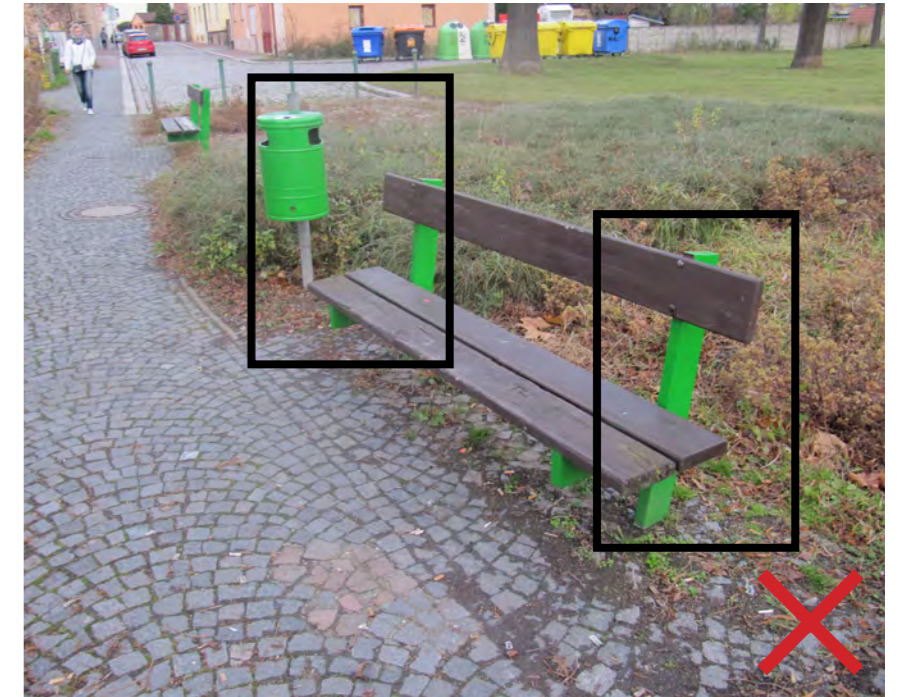
Nevhodně umístěná řada laviček s "výhledem" na zaparkovaná auta. Navíc není vhodné používat historizující design, pokud se nejedná o kópii původního prvku.
(Husovo náměstí, Český Brod)

Kolem vodních ploch je vhodné umísťovat více možností sezení a umožnit bližší kontakt s vodou. Na nezpevněném povrchu bez jakékoli úpravy se hromadí voda a vzniká prohlubeň.
(jezírko v Pivovarském parku, Český Brod)

Nevhodná barevná úprava lavičky a odpadkového koše, mobiliář má působit decentně a zbytečně na sebe nepoutat pozornost.
(pokračování Šafářkové ulice, Český Brod)

Doporučuje se umístit lavičky raději k fasádě, odkud je možno pozorovat pohyb na chodníku a zároveň se dívat směrem na náměstí.
(Kodaň, Dánsko)

Příklad řešení posezení kolem jezírka- lavičky odděleny chodníčkem, ale v těsném kontaktu s vodou, a alternativní posezení na molu.
(Městský park, Košice)

Vhodné prvky - městské prostředí

Nosná konstrukce lavičky je kovová, jednoduchá, účelná a přitom subtilní. Je opatřena lakem černošedé barvy, připomínající původně používanou litinu.

Sedák i opěrák lavičky tvoří lamely z masivního dřeva.

Detaily jsou decentní, spoje kryté.

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu laviček!

Pokud to jde, měl by být pro všechna prostranství ve městě použit ten samý typ.

V případě zájmu se lze pokusit o dohodu s autorem

Oceněný návrh z designérské soutěže na městský mobiliář pro Prahu

DOPORUČENO

Mmcité- lavička DIVA- verze s bočními opěrkami

MobiliarPRO - parkové lavičky NISHA

Mmcité- lavička DIVA- verze bez bočních opěrek

MobiliarPRO- parkové lavičky INOA

Vhodné prvky - parky a rekreační oblasti

Pro rekreační oblasti a parky se doporučuje využít dřevěné lavičky zapadající do přírodního prostředí s téměř neviditelnou kovovou konstrukcí. Lavičky by měly být flexibilní co se týče umístění i využití - mít možnost samostatného sezení i seskupování, orientace různými směry, atd.

Vítaným prvkem veřejného prostoru jsou i objekty lehátek, pololehátek a atypických sedacích objektů, pro které platí stejná pravidla jako pro objekty sedací.

Pro některá neformální prostranství může být vhodné využít pro sezení volný nábytek, který mohou uživatelé přemísťovat podle individuálních potřeb.

Často je možné k sezení využít již stávající objekty, zidky nebo terénní zlomy. Místo nové lavičky je vhodné jenom umístění dřevěného sedáku.

Materiály všech alternativních prvků by měly být návrhově shodné s lavičkou v dané oblasti.

DOPORUČENO
kombinace těchto tří druhů

Mmcité- lavičková řada WOODY

Mmcité- lavičková řada WOODY

Mmcité- lehátko RIVAGE

Vhodné prvky - přidružené vesnice

Vesnická lavička je celá z masivního dřeva, případně s betonovou podnoží, odvolávající se k tradičnímu designu, ale bez zbytečných historizujících či dekorativních prvků.

Barevné provedení je přírodní dřevo.

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu laviček!

Pokud to jde, měl by se pro všechna prostranství ve vesnici použít ten samý typ.

DOPORUČENO

Deokork- teaková lavice WELLS

dřevěná lavice Ethimo Village Bench

dřevěná lavice Ethimo Notting Hill

C.2. Odpadkové koše

Zásady umístování

Odpadkové koše bývají největším zdrojem degradace veřejných prostranství. Nesprávné rozmístění, nedostatečná údržba nebo i pozdní odvoz vedou k jejich znečišťování a ke kumulování odpadu v bezprostředním i širším okolí.

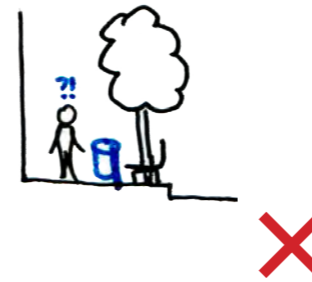
Při umístování košů ve veřejných prostranstvích je nutné klást důraz především na hustotu rozmístění, která by měla odpovídat zátěži dané lokality. Primárně se koše umísťují tam, kde se sdružuje větší množství lidí, v blízkosti přechodů a křižovatek, v blízkosti občerstvení a zastávek.

V případě výrazné zátěže, která vyvolá potřebu umístění několika košů vedle sebe, je žádoucí tento problém řešit pomocí větší kapacity jednoho koše nebo kontejneru, popř. alternativním způsobem odvozu odpadu.

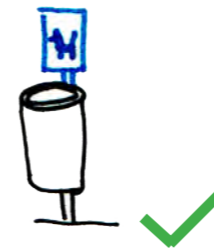
Koš by měly být vyprazdňovány tak často, aby nebyly zdrojem nepříjemného zápachu či hmyzu. Též není vhodné je umísťovat v bezprostřední blízkosti laviček, vstupů do objektů nebo přízemních oken. Je třeba dodržet odstup cca 5m.

V centru města, kde jsou umístěné kontejnery na tříděný odpad, není potřeba umísťovat i odpadkové koše pro třídění odpadu. Je žádoucí minimalizovat jejich počet a barevnost. V místech s nedostatkem kontejnerů na tříděný odpad jsou koše na tříděný odpad doporučeny.

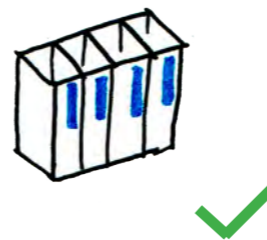
Odpadkové koše by neměly zužovat průchodnou šířku chodníku. Měly by být umístovány v linii stromořadí nebo v jedné linii s dalšími prvky infrastruktury.

Ve městě není žádoucí umísťovat samostatně stojící **koše na psí exkrementy**. Je vhodné je sdružit s běžnými koši. Pokud to umožňuje frekvence vyvážení, je vhodné je se stávajícími koši sloučit. Zásobníky sáčků na psí exkrementy je vhodné integrovat s odpadkovým košem.

Je vhodné umísťovat a podélně sdružovat **koše na tříděný odpad**.

Koš by měly být vyprazdňovány tak často, aby nebyly zdrojem nepříjemného zápachu či hmyzu. Též není vhodné je umísťovat v bezprostřední blízkosti laviček, vstupů do objektů nebo přízemních oken. Je třeba dodržet **odstup cca 5m**.

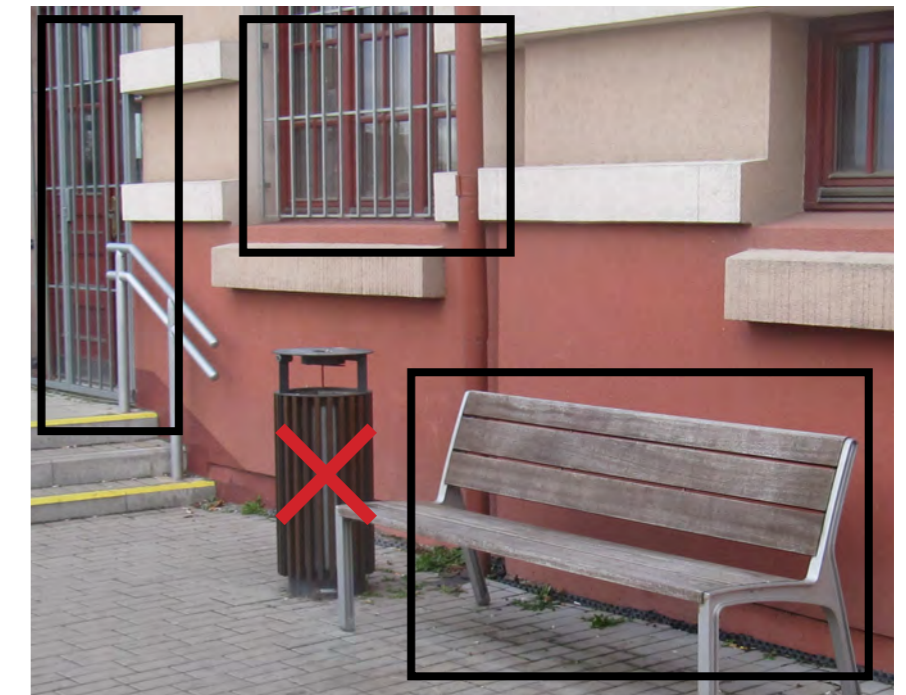

Příklady

Tmavý kovový koš je vhodně umístěný do pásu vyhrazeného pro mobiliář a stromořadí. Světlý betonový koš je zcela nevhodně umístěný mimo a zužuje pochozí šířku chodníku.
(Husovo náměstí, Český Brod)

Koš nevhodně umístěný v blízkosti lavičky, vstupu do objektu a přízemního okna.
(Hlavní nádraží, Český Brod)

Vhodné prvky- centrum

Tělo koše je jednoduché geometrie. Je z kovu tmavě šedé barvy. Nosná konstrukce je kovová, jednoduchá. Je opatřena povrchovou úpravou tmavě šedé barvy. Detaily jsou decentní, spoje kryté.

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu košů!

Pokud to jde, měl by být pro všechny prostory ve městě použitý ten samý typ.

Výherní návrh designérské soutěže-
v případě zájmu se lze pokusit o dohodu s autorem

Olgoj Chorchoj-vítězný návrh soutěže na městský mobiliář pro Prahu

DOPORUČENO

Mmcité- odpadkový koš NANUK

MobiliarPRO- odpadkový koš ROBUST

Vhodné prvky- mimo centra v případě požadavku na koše
na separovaný odpad

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu košů!

Pokud to jde, měl by být pro všechny prostory ve městě použitý ten samý typ.

DOPORUČENO

Mmcité- odpadkový koš MULTIMINIUM

C.3. Kontejnery na odpad

Všude, kde je to možné, je lepší instalovat podzemní kontejnery. V historickém centru jsou nadzemní kontejnery povoleny jen ve výjimečných případech (omezený prostor, nemožnost umístění podzemního kontejneru, nemožnost vyvážení).

Nadzemní kontejnery zpravidla působí v prostoru rušivě. Proto je ideální umístit je dovnitř objektů nebo výklenků urbánní struktury.

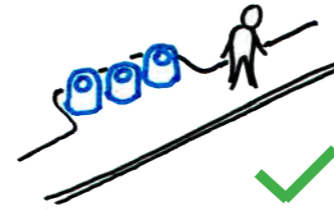
Pokud je jedinou možností jejich umístění do volného prostoru, je vhodné vybudovat minimální kultivované objekty pro jejich skrytí. Tam, kde je dostatečně velký okolní prostor, je lze pohledově odclonit keřovým porostem.

Bez přístřešku/zástěny je možné umístit nádoby na odpad, pokud jsou z materiálů, které nepodléhají rychlé vizuální degradaci, mají jednotnou neutrální barevnost a jsou provedeny v jednoduchém a vizuálně kvalitním tvarosloví.

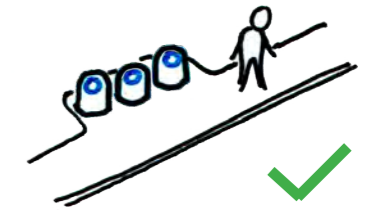
Neopomenutelnou součástí problematiky kontejnerů je pravidelná údržba a úklid a také preventivní i restriktivní opatření proti hromadění odpadků kolem vhozů. **Kontejnery je potřeba vyvážet tak často, aby nebylo nutné jednotlivé nádoby zdvojit, pro každý typ odpadu má být na jednom místě jenom jeden kontejner.**

Zásady umísťování

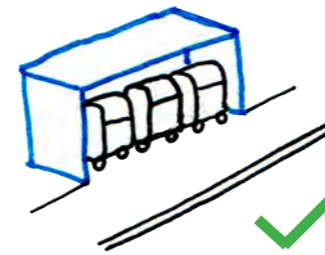
Nádoby na komunální odpad je možné umístit na veřejné prostranství pouze výjimečně. Měly by být umísťovány vždy na místa k tomu předem vyhrazená a upravená v rámci celkového architektonického řešení daného prostoru tak, aby nerušily atmosféru místa a **netvořily vizuální ani prostorovou bariéru.**

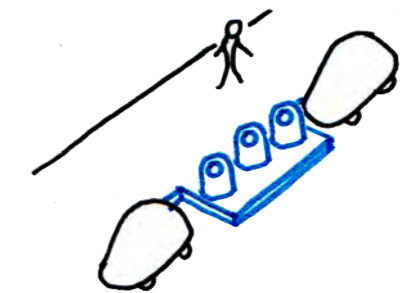
U tříděného odpadu je vhodné barevně označit pouze okraj nebo víko vhozového otvoru. Při návrhu podzemních kontejnerů je vhodné zvážit budoucí rozšíření o další typy odpadů (hliník, nápojové kartony apod.).

Nadzemní nádoby na tříděný nebo komunální odpad na veřejném prostranství mohou být umístěny za zástěnou nebo v přístřešku, který vkusně reaguje na okolní prostředí. Tam, kde je dostatečně velký okolní prostor, je lze pohledově odclonit keřovým porostem.

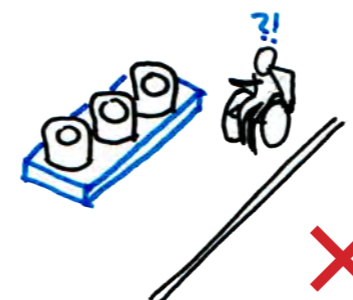
Pokud je nutné umístit kontejnery na ulici, je vhodné vytvořit ostrůvek mezi parkováním přístupný z chodníku.

Bez přístřešku/zástěny je možné umístit nádoby na odpad, pokud jsou z materiálů, které nepodléhají rychlé vizuální degradaci, mají jednotnou neutrální barevnost a jsou provedeny v jednoduchém a vizuálně kvalitním tvarosloví.

Povrch v pochozí ploše kolem nadzemní části kontejneru by měl barevně, materiálově i výškově navázat na okolní povrchy. Kontejnery musí být přístupné i osobám se sníženou schopností orientace a pohybu. Okolní terén musí být vypsádován tak, aby bylo dostatečně zajištěno odvodnění kontejneru.

Příklady

Nadzemní kontejnery umístěné na náměstí v historickém centru bez jakékoliv vizuální bariéry jsou nepřipustné.
(Český Brod)

Nádoby na komunální odpad je možné umístit na veřejné prostranství pouze výjimečně v případě, že nebudou působit jako prostorová ani vizuální bariéra. Umístění takového počtu různobarevných kontejnerů na exponované volné prostranství je zcela nevhodné.
(Tuchorazská, Český Brod)

Vhodné provedení podzemních kontejnerů.
(Praha)

Kontejnery jsou nevhodně umístěny na chodníku, kde brání pěšímu pohybu. Pokud je nelze umístit jinam, měly by mít vyhrazený prostor v parkovacím pruhu mezi auty.
(Žitomířská ulice, Český Brod)

Nika vhodná pro umístění decentně vypadajících kontejnerů, rozhodně však ne v takovémto počtu a barevnosti.
(Bezručova, Český Brod)

Vhodné provedení přístřešku pro kontejnery. Lze použít i v kombinaci s popínacími rostlinami.
(Paříž, Francie)

Vhodně vytvořený ostrůvek v parkovacím pruhu, avšak přístupný jenom z vozovky, což neumožňuje bezpečné užívání kontejnerů.
(Český Brod)

Vhodné prvky

Nadzemní část podzemního kontejneru by měla splňovat ty samé parametry jako nadzemní kontejnery.

Tělo kontejneru by mělo být kovové, tmavě šedé nebo v přirozeném odstínu kovu. Barevné značení tříděného odpadu umístěné u vhozu nesmí být zbytečně nápadné. Uživatel ho rozezná až z bližší vzdálenosti.

Vhozový otvor u nadzemních i podzemních kontejnerů na tříděný odpad by měl mít co největší možné rozměry a měl by být přizpůsoben proti zneužití a krádeži.

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu kontejnerů!

Pokud to jde, měl by být pro všechny prostory ve městě použitý ten samý typ.

DOPORUČENO
kombinace těchto dvou prvků

MEVA- Podzemní kontejner typu TOP

MEVA-TEC- Kontejner žárově zinkovaný

C.4. Nádoby na komunální odpad v soukromém vlastnictví

Nádoby na komunální odpad by měly být součástí objektů nebo výklenků urbánní struktury, nebo v oplocení na hranici pozemku.

V žádném případě nesmí být volně umístovány v památkové zóně města.

V částech města s obytnými domy mají být popelnice umístěny uvnitř budovy, nebo je vhodné vybudovat minimální kultivované objekty pro jejich skrytí. Není vhodné je umísťovat na volná prostranství.

V zóně rodinných domů mají být popelnice uvnitř oploceného pozemku, nebo zabudované do oplocení. Nikdy nemají stát volně na chodníku a bránit pohybu chodců.

Příklady

V žádném případě nesmí být popelnice volně umístovány v památkové zóně města.

(Náměstí Arnošta z Pardubic, Český Brod)

V žádném případě nesmí být popelnice volně umístovány v památkové zóně města.

(Náměstí Arnošta z Pardubic, Český Brod)

V částech města s obytnými domy mají být popelnice umístěny uvnitř budovy, nebo je vhodné vybudovat minimální kultivované objekty pro jejich skrytí. Není vhodné je umísťovat na volná prostranství.

(Roháčova ulice, Český Brod)

Vhodné umístění popelnic do přístřešku, i když design není zcela vyhovující.

(Rokycanova ulice, Český Brod)

C.5. Zastávky veřejné dopravy

Označníky

Označník slouží jako orientační a vizuálně zřetelný prvek v prostoru, který nese důležité informace pro cestující veřejné dopravy. Obsahuje dopravní značku „zastávka“, označení linek, jízdní řády a případně další informace.

Vhodné umístění přístřešku, ale nevhodný design.
(Jungmannova ulice, Český Brod)

V zóně rodinných domů mají být popelnice uvnitř oploceného pozemku, nebo zabudované do oplocení. Nikdy nemají stát volně na chodníku a bránit pohybu chodců.
(Žitomířská ulice, Český Brod)

Příklad vhodného přístřešku.
(foto výrobce-Zámečnictví Kovář)

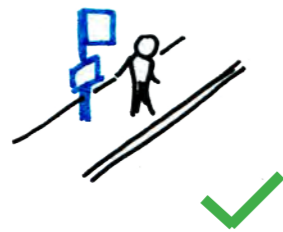

Vhodné řešení umístění popelnice v plotě.
(foto výrobce-Ploty Cerveny)

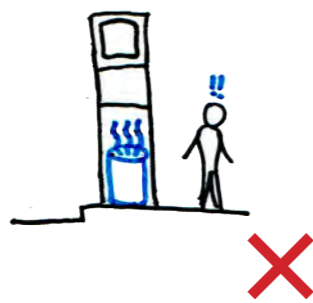

Zásady umístování

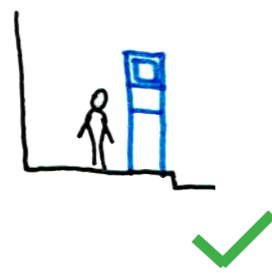
V případě, že je zastávka součástí chodníku, je třeba kvůli pohybu chodců zajistit, aby byla spodní část označníku natočena v podélném směru. Je třeba vytvořit kultivovaný detail napojení horní a spodní části.

Odpadkový koš by neměl být součástí označníku zastávky. Koše by měly být umístěny dále od označníku.

Označník by měl být vždy umístěn na okraji chodníku při vozovce, ne na opačné straně chodníku.

Příklady

V případě, že je zastávka součástí chodníku, je třeba kvůli pohybu chodců zajistit, aby byla spodní část označníku natočena v podélném směru. Umístění označníku u plotu však není vhodné, měl by být co nejbliž k silnici.
(Zborovská, Český Brod)

Odpadkový koš by neměl být součástí označníku zastávky. Koše by měly být umístěny dále od označníku.
(Hlavní nádraží, Český Brod)

Vhodné prvky

Design označníku má odpovídat jeho funkci, proto je žádoucí, aby byl označník jednotný a snadno rozpoznatelný, tvarově a materiálově kultivovaný, ideálně i transparentnější z hlediska bezpečnosti provozu.

Doporučuje se používat typ, který je použitý na Hlavním nádraží. Kovová konstrukce by měla být černošedé barvy, informační panel co nejmenší.

Pro zastávky na užších chodnících je třeba mít i variantu, kde je spodní část označníku natočena v podélném směru. Je třeba vytvořit kultivovaný detail napojení horní a spodní části.

DOPORUČENO

Zastávkový označník Český Brod - Hlavní nádraží

Přístřešky

Účelem **přístřešků zastávek** veřejné dopravy je zajistit pohodlí pro čekající cestující a jejich ochrana před nepříznivým počasím. Požadavek na umístění reklamy by měl být podřízen hlavní funkci přístřešku.

Z přístřešku by měl být primárně dobrý výhled na příjezdající vozidlo veřejné dopravy, při volbě **bočnic** je tedy vhodné upřednostnit transparentní typ. Na opačné straně, kde nebude bránit ve výhledu, lze případně umístit citylight s reklamou.

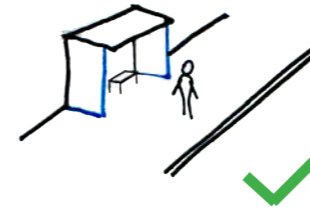
Dále bočnice přístřešků lépe chrání proti povětrnostním vlivům, jejich nevýhodou je naopak zúžení profilu chodníku. Tato elementární hlediska by měla být zohledněna při jejich instalaci. **Pokud to šířka chodníku dovoluje, preferuje se instalace přístřešku i s bočnicemi.**

V přístřešku by měly být umístěny lavičky, ve stísněných místech je v krajním případě lze nahradit opěrkou.

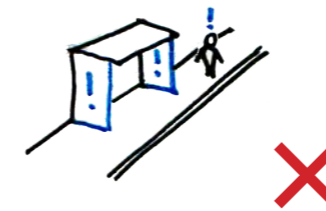
Při rozhodnutí o umístění zastávky je zapotřebí nejprve vyhodnotit bezprostřední okolí zastávky, pakliže přilehlé budovy tvoří přirozenou ochranu jako například podloubí, pasáže, markýza, je vhodné je využít a přístřešek před ně neumístit.

Zásady umístování

Pokud to šířka chodníku dovoluje, preferuje se instalace přístřešku i s bočnicemi. V přístřešku by měly být umístěny lavičky, ve stísněných místech je v krajním případě lze nahradit opěrkou.

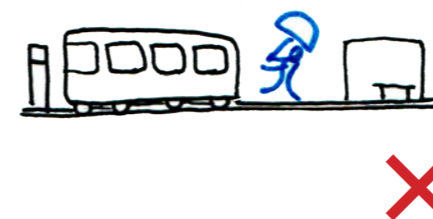
Přístřešky a čekárny by neměly zasahovat do pásu pro chodce a cyklisty. Ve stísněných místech, na úzkém chodníku nebo ostrůvku není žádoucí umístit bočnice. Lavičku lze případně nahradit opěrkou.

Pokud budovy v bezprostřední blízkosti zastávky tvoří přirozené přístřeší, přístřešek nemusí být umístěn.

Přístřešek umístěný mimo zastávku je krajním řešením. Ideálně by měl být přibližně ve středu nástupní plochy.

Příklady

Nevhodné provedení přístřešku, který navíc překrývá informace na označnicku. Označnick má být umístěn na opačné straně chodníku při vozovce. Odpadkový koš nemá být jeho součástí. (U nemocnice, Český Brod)

Vhodné provedení zastávky jako součásti chodníku- označnick umístěný při vozovce, přístřešek v provedení bez bočnic umožňuje volný pohyb chodců. (Vlašim)

Přístřešek by měl být přibližně ve středu nástupní plochy, ne mimo ní. Tento design je navíc do městského prostředí nevhodný a není udržovaný.
(Jana Kouly, Český Brod)

Přístřešek je vhodně umístěný mimo chodník do středu nástupní plochy. Design je však nevhodný, zejména tvar střechy a barevnost.
(Liblice)

Vhodné prvky

Zastávku tvoří jednoduchá a subtilní kovová konstrukce černošedé barvy (verze s černošedými sloupky i nosníky střechy). Zástěny se umísťují jedine v případě, že nebudou bránit pohybu chodců. Jsou primárně skleněné, na straně, kde nebude bránit výhledu na příjezdějící vozidlo, lze umístit reklamu. Velikost zastávky odpovídá její vytiženosti.

DOPORUČENO

Mobiliarpro- zastávkový přístřešek SITEO- varianta s bočnicemi

Mobiliarpro- zastávkový přístřešek SITEO- varianta bez bočnic

C.6. Stojany na kola

Stojany na kola poskytují možnost bezpečného odstavení a zamknutí kola na veřejných prostranstvích a představují dobrý nástroj prevence parkování na nežádoucích místech.

Častým problémem bývá nevhodné umístění a nepraktičnost jejich designu. Stojany na kola by neměly působit jako prostorové překážky. **Je proto vhodné používat v dostatečných rozestupech samostatné stojící profily k odstavení dvou kol.** To umožní lepší průchod kolem stojanů, snadný přístup k odstaveným kolům a usnadní jejich odemykání. **Dostatečná výška stojanu** umožní snadné uzamknutí rámu kola různými typy zámků a také jeho stabilní polohu.

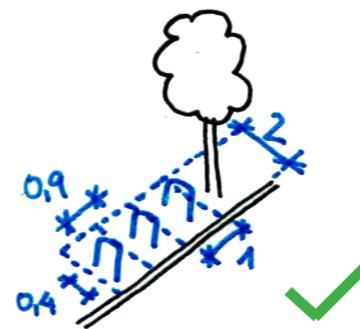
Samostatné stojany jsou vhodné také z hlediska údržby. Kotvení stojanu pod povrchem zajistí jeho vyšší odolnost proti poškození nebo krádeži. Další předností je variabilita jejich rozmístění.

Množství stojanů by mělo odpovídat potenciální zátěži daného místa cyklistickou dopravou a prostorovým možnostem konkrétního prostranství.

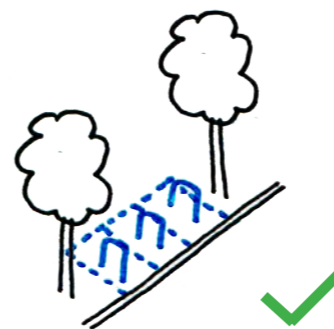
Stojan by neměl být příliš výrazný. Vhodné je jednoduché a účelné řešení.

Zásady umístování

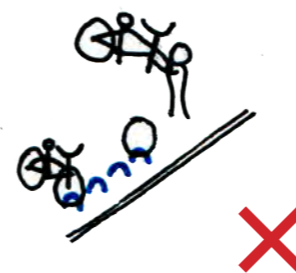
Velikost místa pro parkování dvou jízdních kol u jednoho stojanu je 1 x 2 m. Doporučená rozteč noh univerzálního stojanu je 0,4 m, výška konstrukce nad terémem pak do 0,9 m. Jednotlivé stojany jsou umístovány samostatně s rozstupem minimálně 0,9 m.

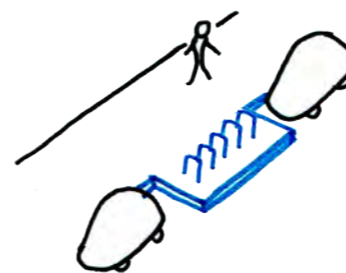
Na chodníku je nezbytné zachovat dostatečný průchozí prostor. Pokud to prostorové možnosti dovolí, vhodné je umístování v ose stromořadí kolmo k hlavnímu směru chůze.

Stojany, které zajišťují oporu pouze pro spodní část kola, nebo sloupky, kde se dá opřít kolo jenom v jednom bodě, neumožňují snadné a bezpečné uzamčení jízdního kola, a nejsou proto vhodné pro umístování na veřejná prostranství.

Pokud nejsou dostatečné prostorové možnosti pro parkování kol na chodníku, je vhodné vytvořit pro ně ostrůvek v parkovacím pruhu mezi vozidly. Z hlediska bezpečnosti by měl být výškově oddělen od vozovky.

Příklady

Nevhodný typ stojanu na kola, který není pevnou součástí prostranství. Umístění mimo pás mobiliáře, navíc přímo naproti lavičkám, zabraňuje pohybu ulic. (Náměstí Arnošta z Pardubic, Český Brod)

Příklad stojanů na kola vhodně umístěných v jedné linii s dalšími prvky infrastruktury. (Strasbourg, Francie)

Vhodné prvky

Stojan na kola musí umožňovat bezpečné opření a uzamčení kola v oblasti rámu, nejlépe alespoň v dvou bodech. Je opatřen černošedým vypalovacím lakem. Je čistých křivek, bez zbytečných detailů.

Preferuje se, pokud je stojan pevnou součástí daného prostranství. Vhodným typem je samostatně stojící U profil kotvený do země.

Pokud nelze umístit stojany kotvené do země, lze v odůvodněných případech uvažovat o přemístitelných stojanech. Musí být dostatečně vysoké, aby umožňovali stabilní opření a bezpečné uzamknutí kola.

Měli by být považovány za dočasné řešení a výhledově nahrazeny pevnými prvky.

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu stojanů!

Pokud to jde, měl by být pro všechny prostory ve městě použitý ten samý typ.

Pevně ukotvené stojany

E-mobiliar- stojan na kola TROMBONE

Přemístitelné stojany

DOPORUČENO

STREETpark- stojan na kola WELDI (nutná dodatečná barevná úprava stojanu)

Mmcité- stojan na kola BIKEPARK

Mmcité- stojan na kola VELO

C.7. Květníky

Umístění nádob s vegetací do veřejného prostoru města je přípustné, pouze pokud tak určí projektová dokumentace na dané veřejné prostranství jako součást celkového konceptu a kompozice. Neměly by vytvářet nežádoucí bariéry, ať už fyzické či pohledové.

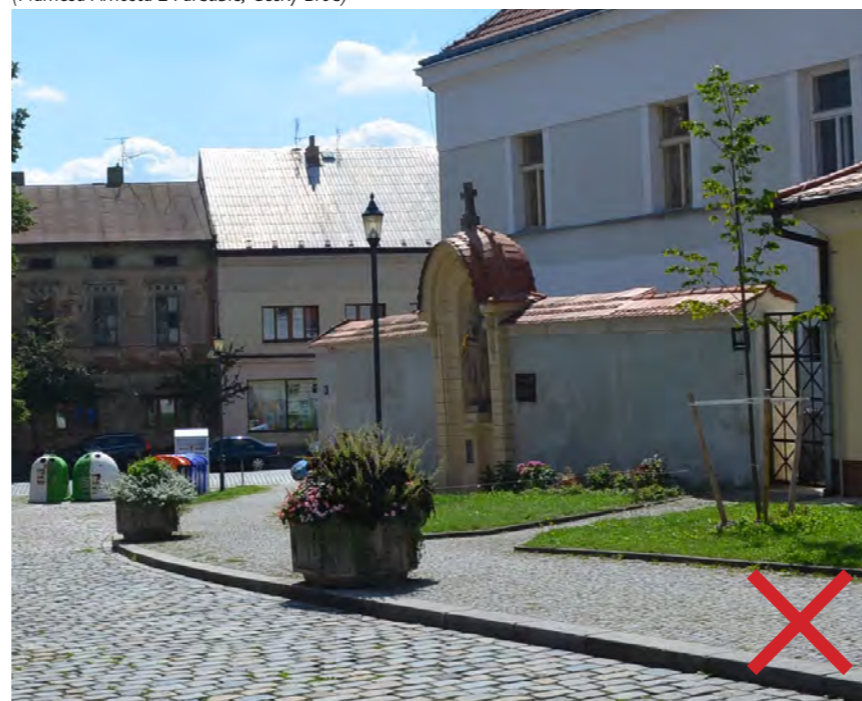
Vhodnější forma umístění květin do veřejného prostoru je formou udržovaných záhonů. **Výsadbu je třeba konzultovat s Technickými službami.** Keřové a bylinné porosty a biotopy vyžadují pravidelný monitoring a zajištění odborné péče.

Do veřejného prostranství není vhodné navrhovat výsadbu tam, kde není možné zajistit dostatečnou sociální kontrolu a odpovídající péči. Některé plochy, zejména takové, kde zeleň nemá pobytové využití, je vhodné převádět na porosty s nižší mírou zásahů.

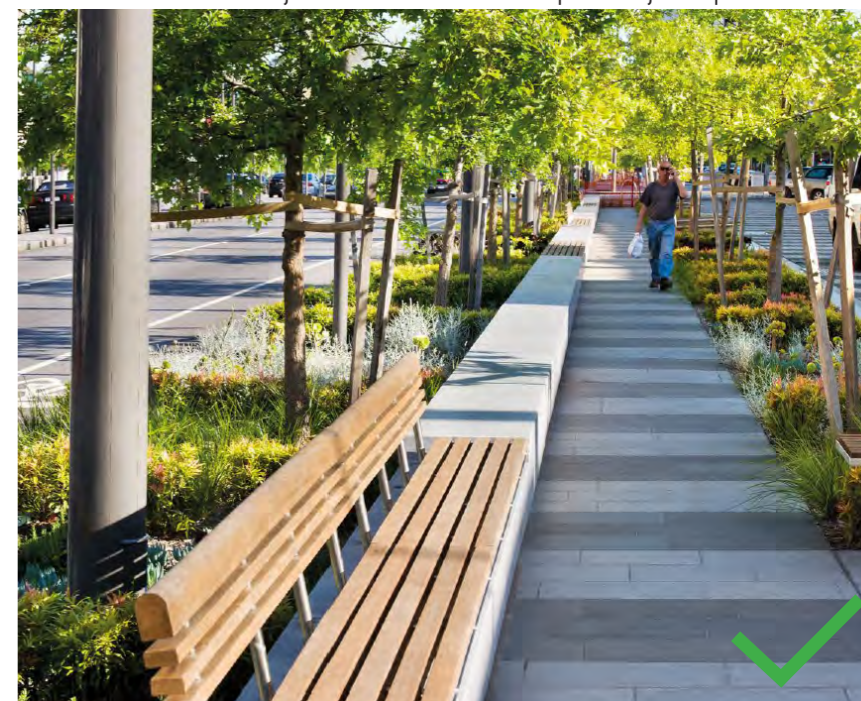
Příklady

Nekoncepční umístění květináčů působí jako fyzická i estetická překážka v prostoru.

(Náměstí Arnošta z Pardubic, Český Brod)

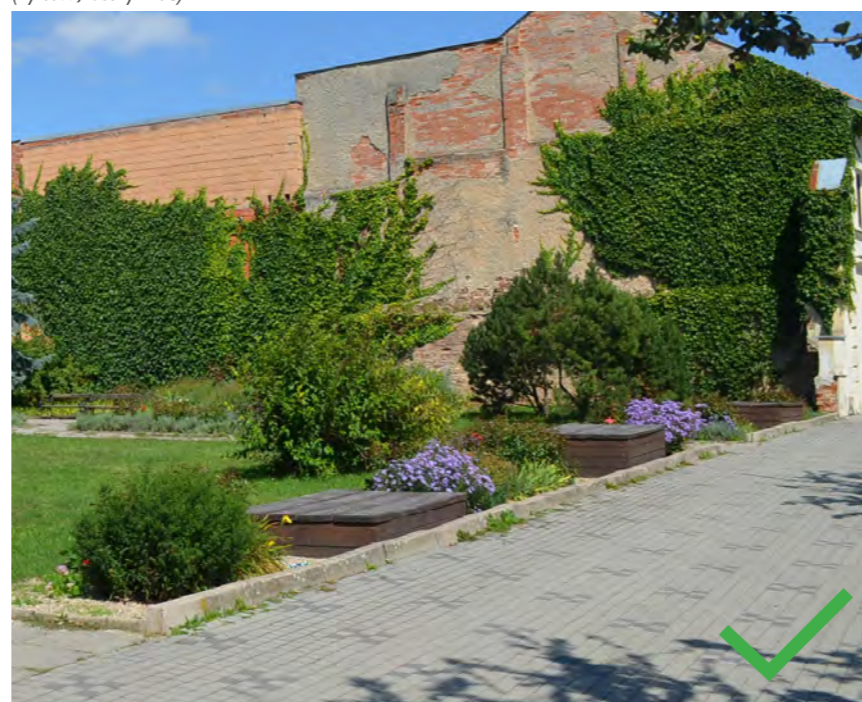

Vhodné řešení květináčů jako součást celkové koncepce veřejného prostoru.

Vhodná výsadba působí jako účelné členění i bez použití květináčů.

(Tyršova, Český Brod)

C.8. Mříže ke stromům

Mříž chrání kořenový systém stromu a zprostředkovává přísun vláhy. Měla by umožnit přístup k celému prokořenitelnému prostoru a respektovat velikost balu, se kterým jsou stromy sázeny. Pod mříží by měl být dostatečně vysoký volný prostor, který umožní příjem vzduchu kořeny stromů. Chráněný kořenový prostor by neměl být utužován pojížděním a ušlapáváním a chráněn před solením při zimní údržbě. (viz. část D. Stromy ve veřejném prostoru)

Je žádoucí, aby mříž lícovala s okolním povrchem, a zamezilo se tak zakopnutí.

Vhodné prvky

Kovová stromová mříž je opatřena černošedým vypalovacím lakem. Jednoduchý rastr mříže vhodně doplňuje dané veřejné prostranství.

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu mříží!

Pokud to jde, měl by být pro všechny prostory ve městě použitý ten samý typ.

DOPORUČENO

MobilierPRO- Stromové mříže CIRCULAR

MobilierPRO- FONTE stromové mříže

C.9. Vodní prvky

Vodní prvky mohou kromě zajištění základní hygieny a osvěžení na veřejném prostranství pomáhat utvářet pobytový charakter nebo reprezentativní atmosféru na významných a rekreačních veřejných prostranstvích. Mohou sloužit také sociální interakci, setkávání nebo dětským hrám.

Kašny, fontány a vodní plochy je nutné vnímat především jako oživující prvky a umělecká díla, která mohou být součástí významných prostranství, jako jsou náměstí, předprostory významných budov a parky.

Podoba a umístění nových vodních prvků by měla být vždy předmětem individuálního koncepčního projektu, popř. odborné diskuze. Vzhledem k tomu, že kašny a fontány hrají v rámci širšího okolí silnou významovou roli, měly by být komponovány vždy společně s daným celkem.

Příklady

Kašna jako interaktivní osvěžení veřejného prostranství.
(Brno, náměstí Svobody)

Vodní prvek jako interaktivní osvěžení veřejného prostranství.
(Košice, Hlavní ulice)

C.9.1. Pítka

Pítka mohou sloužit k občerstvení, osvěžení a hrám na frekventovaných veřejných prostranstvích a v příměstské krajině města.

V rámci typizace prvků je vhodné vytvořit design pítka, které by mělo být ergonomické, mělo by umožnit napuštění vody do lahve a mělo by působit solidním a hygienicky nezávadným dojmem. Pítko by mělo být dobře přístupné všem skupinám uživatelů bez rozdílu.

Příklady

Pítko neumožňuje snadné použití pro osoby se sníženou pohyblivostí, úprava okolí je nevhodná.
(Náměstí Arnošta z Pardubic, Český Brod)

Vhodné prvky

Pítko by mělo mít jednoduchý tvar bez zbytečných záhybů použitelných k odhazování nedopalků a dalších odpadků. Zároveň by mělo být prosté ploch zneužitelných pro nelegální reklamu.

V návrhu každého pítka je nutné zajistit provozní funkčnost a komfort užívání. To se týká zejména odvodnění, které by mělo zajistit plynulý odtok vody a nevytvářet kaluže v okolí.

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu píttek!

Pokud to jde, měl by být pro všechny prostory ve městě použitý ten samý typ.

MobilierPRO- Fontánky VENDO na pití

DOPORUČENO

FLORA servis- fontána VILLA

C.10. Zábrany a bariéry

Fyzická bezbariérovost veřejného prostoru by měla být obecným elementárním pravidlem jeho tvorby. Základní prostorové řešení, rozmístění veškerých nadzemních objektů od infrastrukturních po architektonické, by mělo vždy respektovat a podporovat maximální volnost pohybu prostorem.

Zábrany dopravního charakteru by měly být vždy přívětivé pro chodce a primárně je chránit před auty, nikoliv naopak.

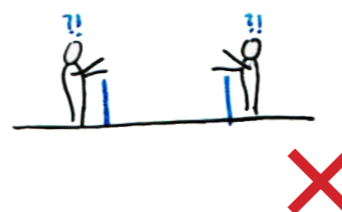
Všude tam, kde lze ochrany či organizování prostoru dosáhnout bezbariérovými prostředky, je zapotřebí se užití fyzických bariér vyhnout.

Zábrany a bariéry je možné použít pouze ve zvláště odůvodněných případech z ochranných důvodů tam, kde projekt prokáže, že nelze ochranu chodců řešit žádným jiným způsobem. Ochranné prvky zábran by nikdy neměly být dominantním prvkem ve veřejném prostoru.

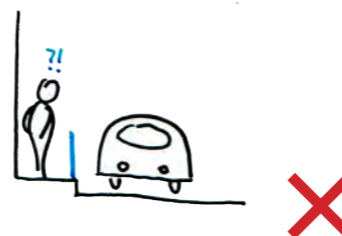
Výběr materiálu, jeho povrchová úprava a celkový vzhled všech ochranných prvků a zábran by měl vždy být podřízen městskému prostředí, charakteru místa, ve kterém je umístěno, a podmínkám pro městský mobiliář.

Zásady umístování

Usměrnění pěšího pohybu by mělo být řešeno především přirozeným logickým uspořádáním prostoru a pohybu v něm. Ochrana chodce je nutné přednostně řešit způsobem nezabraňujícím v průchodnosti, např. snížením rychlosti projíždějících vozidel nebo vhodným umístěním prvků umožňujících průchod.

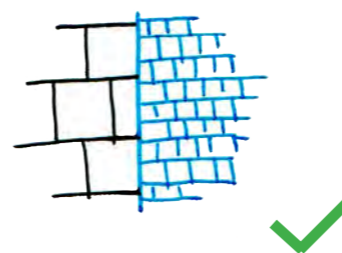
Pro eliminaci potřeby instalace zábradlí je třeba zřizovat dostatečně široké chodníky. Užší dopravní jízdní pruh rovněž omezí rychlost projíždějících automobilů, tj. sníží potřebu instalace zábradlí.

Jako přirozená psychologická bariéra ochraňující chodce před dopravou může dobře sloužit výsadbový pás stromořadí včetně parkovacích zálivů a pásů, společně s vhodně umístěným mobiliářem (lavičkami, stojany na kola apod.).

K usměrnění pohybu, členění prostoru a jako psychologickou bariéru je vhodné používat například sloupky nebo povrchové zvýraznění rozhraní (v památkově chráněných plochách je nutné postupovat v souladu s principy památkové ochrany).

C.10.1. Zábradlí

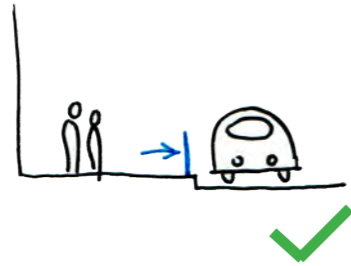
Nutnosti umístování zábradlí je třeba předcházet správnou organizací prostoru a jeho využití, podporou logických pěších vazeb, rozšířením chodníků, zúžením jízdních pruhů, snížením rychlosti projíždějících aut apod.

Zábradlí ve městě by mělo primárně sloužit ochraně lidí před pádem z výšky. Na mnohých svažitých místech lze však potřebě jeho užívání předjet vhodnou modelací navazujícího terénu a svahů.

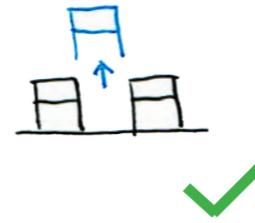
Veškerá zábradlí v městském prostředí (včetně dopravně bezpečnostních) by měla mít jednoduchý, kvalitní design. Negativním fenoménem jsou v současné době nadužívaná červenobílá dopravně bezpečnostní zábradlí, která se nerozlišují na komunikacích ve městě a mimo město a která do města zavádějí nevhodná dopravní řešení a tvarosloví.

Zásady umístování

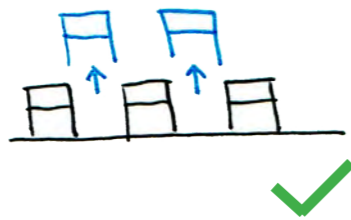
Zábradlí je nutné vždy umísťovat co nejbliže rozhraní vozovky a chodníku tak, aby pro chodce zůstal co nejširší prostor a nevznikaly zbytkové plochy. Je třeba dodržovat bezpečnostní odstup 0,25 m od hrany vozovky

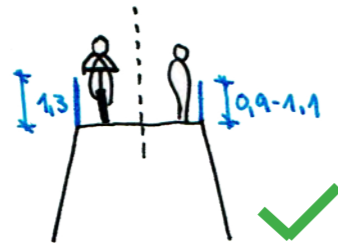
Z technických důvodů je vhodné, aby zábradlí bylo tvořeno vyměnitelnými díly, které nebudou napevno svařované, aby bylo možné v případě poškození vyměnit příslušné části. Detaily spojů jednotlivých dílů zábradlí a jejich ukotvení musí být pečlivě a chytře vyřešeny. Spoj i ukotvení by měly být skryté.

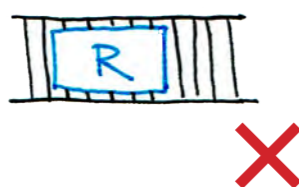
Příliš dlouhé kontinuální úseky zábradlí by se neměly ve městě umísťovat. Již existující úseky je třeba doplňovat průchody a přechody v místech požadovaných pěších vazeb.

Parametry zábradlí na okraji volného prostoru je třeba volit dle výšky, před kterou chrání, a typu provozu, který chrání. Výška zábradlí pro chodce by měla být od 900 - 1 100 mm, v případě ochrany cyklistů 1 300 mm.

Výplň zábradlí reklamou a její umístování na zábradlí je ve městě nepřijatelné.

Příklady

Výplň zábradlí reklamou a její umístování na zábradlí je ve městě nevhodné. (Český Brod)

Červenobílá silniční dopravně bezpečnostní zábradlí je do městského prostředí, zejména pak do historického centra, nevhodné. (náměstí Arnošta z Pardubic, Český Brod)

Vhodné prvky

Jednoduché tyčové zábradlí je z kovu. Má černošedou povrchovou úpravu. Details jsou decentní, spoje kryté. Příčle, pokud je jejich umístění nezbytné, by měly být subtilní, umožňující průhled.

Pro dopravně bezpečnostní zábradlí by mělo být používáno jednotné kovové, maximálně transparentní subtilní zábradlí, barevně sjednocené s ostatními materiály a povrchy veřejných prostranství. V žádném případě by nemělo svým tvaroslovím signalizovat stavbu dopravního charakteru.

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu zábradlí!

Pokud to jde, měl by být pro všechny prostory ve městě použitý ten samý typ.

DOPORUČENO
kombinace těchto tří typů stejné řady

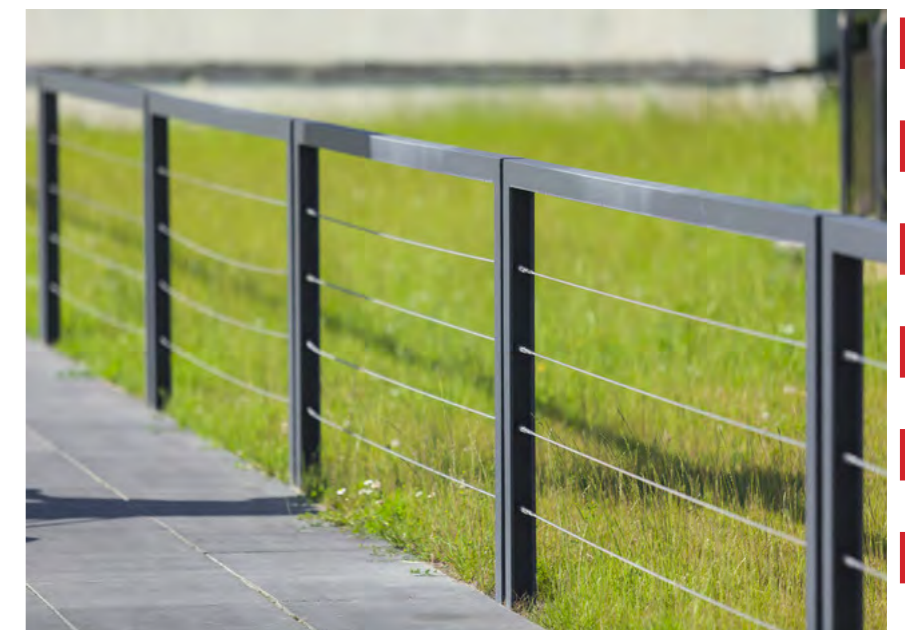
Mmcité- zábradlí LOTLIMIT

Mmcité- zábradlí LOTLIMIT snížené

Mmcité- zábradlí LOTLIMIT s lanky

C.10.2. Oplocení

Veřejná prostranství se primárně neoplocují. Oplocení je možné pouze v odůvodněných případech např. u dětských hřišť. Oplocení by mělo být vždy řešeno kultivovanou formou městského detailu v parametrech městského mobiliáře.

Kvalita oplocení by měla být vždy sledována jak z vnitřního prostředí, tak z vnějšku. Řešení oplocení by mělo být adekvátní významu oplocovaného prostranství a měřítku místa.

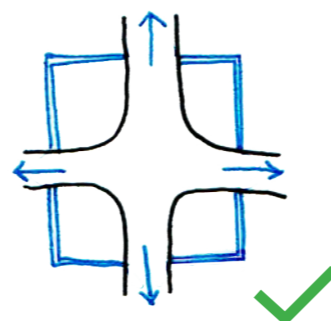
Oplocení by mělo vycházet z charakteru místa a prostorového a urbanistického řešení širšího okolí. Je vhodné vždy v návrhu řešit širší vazby v daném území, zejména z hlediska prostupnosti a orientace vstupů.

Ploty a konstrukce vymezující veřejně nepřístupný prostor by měly podporovat sociální vztahy a komunikaci, tj. mělo by přes ně být obousměrně vidět. Ploty by měly vhodně navazovat na obvyklé oplocení v místě, zohledňovat měřítko místa a podporovat jeho obytný charakter.

Ohrazení stavenišť často dlouhodobě ovlivňuje pobytovou i estetickou kvalitu daného místa. Z tohoto důvodu by měl být brán zvýšený zřetel na omezení nežádoucích vlivů na přilehlá veřejná prostranství, především na zajištění odpovídající prostupnosti okolí „záboru“ a kvalitu vizuální podoby ohrazení staveniště či zakrytí lešení.

Zásady umíst'ování

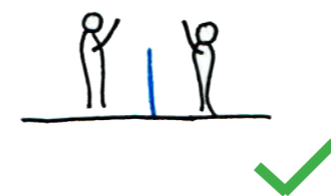
Pokud je veřejné prostranství oploceno, musí obsahovat dostatečné množství v maximální možné míře otevřených prostupů navázaných na okolní vazby.

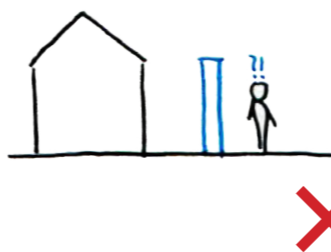
Oplocení je možné řešit formou, která umožňuje i jiné využití, např. oplocení dětského hřiště jako prvek k sezení.

Oplocení by mělo podporovat sociální vztahy, být průhledné nebo přehlednutelné. Nemělo by vytvářet vizuální bariéru. Vhodné je navrhovat oplocení tak, aby byl umožněn volný průhled skrz i při pohybu podél oplocení.

Masivnost oplocení by neměla překročit měřítko místa. Užívání neprůhledných vysokých zdí je zejména v zahradním městě nevhodné.

Oplocení parků či dětských hřišť může být řešeno nebo doplňováno živým plotem, který by měl být dostatečně hustý a neprostupný.

Příklady

Oplocení dětského hřiště je tvořeno prvky pro sezení.
(Německo, Berlín)

Živý plot ve stejné výškové úrovni jako oplocení ho vhodně doplňuje.
(Rakousko, Vídeň)

Nevhodné oplocení formou vysoké neprůhledné zdi.
(Český Brod)

Živý plot by neměl převyšovat úroveň oplocení a vytvářet vysokou neprůhlednou zeď.
(Český Brod)

C.10.3. Sloupky a patníky

Zásady umístování

Patníky a sloupky jsou ve veřejném prostoru užívány jako kompoziční prvek, jako prvek pro organizaci užívání prostoru, oddělení prostorů s různými provozními a zejména pro zamezení vjezdu vozidel do prostoru pro pěší a cyklisty.

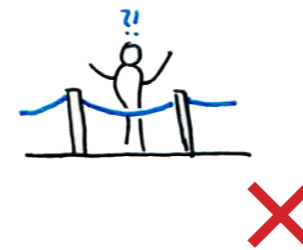
Sloupky je vhodné užívat v místech, kam je třeba zamezit vjezdu automobilů, ale není vhodné omezovat chodce v průchodu či možném přecházení ulice. Mohou být užívány i jako měkkí forma psychologické bariéry podél dopravně vytiženého komunikace místo zábradlí.

Sloupky je třeba navrhovat jako decentní prvky podléhající pravidlům městského mobiliáře jak tvaroslovím, tak materiálům i povrchovou úpravou a barvou. Mohutnější prvky kamenných, betonových či jiných patníků je třeba vždy navrhovat v rámci celkového kompozičního návrhu veřejného prostoru.

Patníky a sloupky se primárně používají pro zamezení vjezdu a parkování vozidel v prostorech určených pěším. V některých případech je vhodné je použít k vymezení a ohraničení jednotlivých prostranství či jako psychologickou bariéru namísto zábradlí.

Ve městě není vhodné umísťovat sloupky spojené řetězem.

Nízké patníky je třeba používat obezřetně pouze v nutných případech, kdy nevytvářejí nebezpečí pro svou lehkou přehlédnutelnost.

Sloupky a patníky mohou být navrhovány s ohledem na jejich možné druhotné využití pro opírání či sezení.

Příklady

Vhodně použité sloupky jako zamezení vjezdu vozidel do pěšího prostoru. (Rakousko, Vídeň)

V odůvodněném případě při dostatku prostorových možností mohou vhodně navržené patníky plnit i funkci pro sezení. (Rakousko, Vídeň)

Vhodné prvky

Sloupky je vhodné navrhovat kovové, subtilní a jednoduché bez profilace. Jejich povrchová úprava musí být jednotná s dalšími prvky a mobiliářem.

V odůvodněném případě při dostatku prostorových možností se mohou individuálně navrhnout masivnější patníky, které budou plnit i funkci pro sezení.

Pro jedno veřejné prostranství je potřeba používat vždy jednu modelovou řadu sloupků!

Pokud to jde, měl by být pro všechny prostory ve městě použitý ten samý typ.

Mmcité- sloupek LOT

MobiliarPRO- sloupek JEKO

MobiliarPRO- sloupek SIMPLE

DOPORUČENO

C.10.4. Protihlukové stěny

Umístování protihlukových stěn je ve městě nežádoucí. Odhluchnění automobilového provozu by se mělo dosáhnout zklidněním dopravy a aplikací vhodného povrchu vozovky.

V případě nutné instalace nesmí stěna vizuálně ani jinak degradovat své okolí. Vždy by mělo jít o konstrukce, které měřítkem a charakterem odpovídají prostředí, do kterého jsou umístovány.

Měla by být z přírodního materiálu (vegetace, dřevo, kov, kámen) v jeho přirozené podobě, alternativně z betonových prefabrikátů s popínavou vegetací. Skleněné protihlukové stěny jsou velmi náročné na údržbu a velmi rychle zastarávají. Umístění reklamy na protihlukovou stěnu je nepřijatelné.

Příklady

Protihlukové stěny užívané na městských komunikacích, které mají potenciál být městskou ulicí, je zásadně nevhodné.
(Praha 5, Radlická)

Pokud je umístění protihlukové stěny ve městě nevyhnutné, je třeba myslet na vzniklý prostor za zdí – neměly by se tvořit úzké koridory z obou stran lemované zdí.
(Cáchy, Německo)

Betonovou protihlukovou stěnu je vhodné nechat porost popínavou vegetací.

Vhodně řešena protihluková stěna ze dřeva se vzorem nepůsobí ve městě cize a nepřívětivě.

C.11. Hřiště a venkovní posilovny

Hřiště pro volnočasové aktivity by měla být z důvodu své specifčnosti a těsné vazby na okolní prostranství vždy navrhována individuálně. Při návrhu dětského hřiště je od počátku vhodné spolupracovat s odborníkem.

Volba lokace pro umístění dětského hřiště by měla vždy zohlednit prostorovou kompozici a charakter širšího okolí. U hřišť je z psychologického hlediska a z hlediska příznivého klimatu lepší, když jsou v ústraní a ve stínu stromů. Negativní působení okolního prostředí znehodnocuje pozitivní aspekt samotného hřiště.

Program dětského hřiště by se neměl omezovat pouze na úzkou věkovou skupinu. Sdílení prostorů a prvků různými věkovými skupinami může významně přispět sociální inkluzi. Rodičům, kteří děti na hřišti hlídají, je vhodné zajistit atraktivní prostředí pro delší pobyt.

Svou barevností a materiálovým řešením bývají herní prvky dětských hřišť často zdrojem vizuální degradace veřejného prostoru. Je žádoucí, aby se tyto prvky držely přírodních materiálů a jejich přirozených povrchových odstínů. Ideálně by měly držet barevnost ostatních prvků městského mobiliáře. To samé platí pro cvičící stroje na hřišti pro dospělé.

Příklady

Do prostředí moderního města, třeba na sídliště, se hodí kovové hřiště decentní barevností.

(hřiště Playcity)

Vhodné seskupení dětského hřiště a venkovní posilovny slučuje aktivity pro různé věkové kategorie a vytváří atraktivní místo pro pobyt. Posilovna by však mohla mít místo svítivé žluté barvy raději přirozenou barvu kovu.

(Český Brod)

Do parků nebo do prostředí památkové zóny je vhodné volit přírodní dřevěné prvky s minimem barev.

(hřiště Playcity)

C.12. Orientační a informační prvky

Zásady umístování

Jednotný orientační a informační systém podporuje efektivní využití veřejného prostranství a identifikaci s místem.

Město by mělo mít jednotný informační systém na veřejných prostranstvích města.

Takový systém by měl napomoci efektivnímu využívání veřejných prostranství, informovanosti o událostech ve městě a tím k lepší identifikaci obyvatel s městem. Uživatelsky vstřícný systém navíc zvýší atraktivitu pěšího pohybu ve městě.

Jednotlivé prvky tohoto systému jako rozcestníky, mapy, informační či identifikační tabule by měly být řešeny v rámci sdružených prvků v jednotném designu, odpovídat charakteru a být rozmístěny koncepčně.

Součástí základního informačního systému nesmí být primárně informace komerčního charakteru. Je žádoucí i v rámci vyšší podrobnosti používat individuální komunikační systém zhotovený na míru, čímž se mimo jiné odliší úrovně značení. Aby byly prvky obecně srozumitelné, měly by obsahovat jasná sdělení. Důraz je třeba klást na dobrou čitelnost a viditelnost v souladu s charakterem okolí.

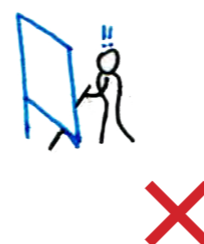
Rozcestníky a informační tabule je vhodné umísťovat na místa určená pro pěší, místa bezpečná, na začátcích výletních tras, u cílů a v klíčových uzlových bodech.

Umístění informační cedule musí respektovat okolní prostředí, nesmí například nevhodně zakrývat významné výhledy.

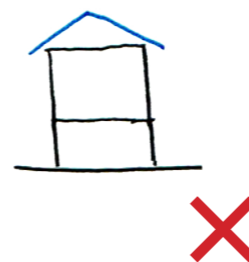
Rozcestníky a informační tabule je nutné umísťovat tak, aby nebyly nebezpečné pro nevidomé. Nadzemní součásti nesmí být vykonzolovány.

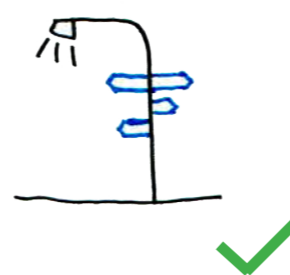
Množství prvků a informací na rozcestníku a informační ceduli je nutné v rámci zpřehlednění strukturovat a omezit na to nejpodstatnější. Součástí základního informačního systému nesmí být primárně informace komerčního charakteru.

Vzhled informačních a orientačních prvků by měl být jednotný, současný a barevně sjednocený s dalšími prvky a s mobiliářem. Má respektovat charakter okolního prostředí. Zejména v městském zastavěném prostředí by nad cedulemi a rozcestníky neměla být stříška.

Využitím sloupů infrastruktury, osvětlení nebo fasády jako nosiče pro umístění rozcestníku je možné vhodně redukovat množství prvků ve veřejném prostoru.

Příklady

V městském prostředí by nad informačními cedulemi a rozcestníky neměla být umístována stříška. Dřevěná cedule se stříškou působí jako prvek do přírodní krajiny.
(Český Brod)

Součástí základního informačního systému nesmí být primárně informace komerčního charakteru. Je možné decentní umístění sponzorů, ale reklama nemůže zabírat větší část než samotné informační sdělení.
(Český Brod)

Využitím sloupů osvětlení jako nosiče pro umístění rozcestníku je vhodně redukováno množství prvků ve veřejném prostoru.
(Český Brod)

Prvky informačního systému mají být jednotné, není vhodné umísťovat různé typy na jedno prostranství.
(Český Brod)

Vhodné prvky

Rozcestníky

Integrovaný chytrý systém rozcestníků může optimalizovat způsob pohybu po městě a provázat jej se systémem hromadné dopravy.

Efektivní systém by měl zaručit minimalizaci různorodých značek. Aby bylo možné jej v rámci města snadno identifikovat, měl by poskytovat vhodné množství informací ve správném čase a měl by být snadný na údržbu a správu.

Rozcestníky pro turistické stezky a cyklotrasy, které spadají pod celorepublikovou síť stezek, by měly odpovídat celorepublikovému systému značení stezek.

Rozcestník je jednoduchého, přehledného designu. Je sladěn s ostatními prvky mobiliáře. Konstrukce je kovová s tmavě šedou povrchovou úpravou. Instaluje se pokud možno na stávající sloupy (např. veřejného osvětlení), aby se minimalizoval počet překážek v prostoru.

Rozcestníky pro orientaci pěších ve městě by neměly mít status ani vzhled dopravní značky.

DOPORUČENO

MobilierPRO- šipkový informační systém K.D.K.

Informační cedule

Informační cedule s celoměstským významem by měly být řešeny v rámci městského informačního a orientačního systému.

Lokální informační cedule je vhodné navrhovat individuálně tak, aby odpovídaly prostornosti či budově, pro kterou jsou určeny. Je třeba je částečně regulovat co se týče počtu a vhodnosti provedení.

Cedule je nutné navrhovat s ohledem na trvanlivost, odolnost a maximální bezúdržbovost, popř. snadnou vyměnitelnost obsahu.

Podstatou informační cedule je její obsah, ne její nosič, proto by konstrukce těchto zařízení měla být vždy jednoduchá a subtilní. Informační systém by měl být reprezentován jednotným vizuálním (grafickým) stylem obsahu.

DOPORUČENO

MobilierPRO- prosklená informační tabule LXL

FLORAservis- informační tabule UNITAB

Plakátovací plochy

Omezená nabídka legálních plakátovacích ploch může redukovat množství nelegálního výlepu na veřejných prostranstvích a také napomoci demokratizaci reklamy ve smyslu umožnění propagace každému.

Umožněním legálního výlepu na jasně daných místech je rovněž možné zpřísnit sankce za nelegální výlep.

Plakátovací plochy je vhodné umísťovat tak, aby nedegradovaly okolní prostředí a přitom byly v dosahu frekventovaných míst.

DOPORUČENO

MobilierPRO- vitrína

Pouliční hodiny

Pouliční hodiny se mohou stát součástí celoměstského orientačního a informačního systému.

Hodiny je žádoucí rozmísťovat především v okolí zastávek veřejné dopravy a na důležitých veřejných prostranstvích, převážně v centru města. Měly by být umísťovány na stávající sloupy, např. lampy, aby svým stojanem nevytvářely další bariéru pro pohyb chodců.

Vhodné prvky

Vizuální podoba pouličních hodin by měla být v rámci celého města sjednocena. Design by měl být neutrální, nerušící ani v historickém centru, ani v modernějším okolí. Je vhodné navrhnout variantu, která bude v souladu s barevností sloupů, na které jsou hodiny kotveny. Zároveň je vhodné tyto hodiny osazovat také v dvou- nebo trojstranném provedení.

DOPORUČENO

MobaTime- analogové hodiny METRO

Uliční tabule

Zásady umístování

Uliční tabule, které slouží k označení názvu ulice, se umísťují na začátku a na konci každé ulice a před a za křižovatkou s jinou ulicí, pokud je to možné na fasády objektů, a to tak, aby byly dobře viditelné.

Je žádoucí umísťovat uliční tabule co nejbližší nároží křižovatky a zároveň co nejnižší nad úroveň kordonové římsy fasády, čímž se zajistí odlišení od prvků parteru, označení provozoven a dalších prvků umístěných v okolí.

U tabulí umístěných po obou stranách nároží jedné budovy je nutné zajistit soulad mezi výškou umístění a rozestupy. Uliční tabule by měly být umísťovány také s ohledem na kompoziční členění fasády (otvory, zdobné prvky). V rámci širšího okolí je vhodné umísťovat uliční tabule v jedné výšce.

Vlastník nemovitosti má povinnost strpět bezúplatné připevnění tabulky s označením ulice nebo jiného veřejného prostranství na své nemovitosti.

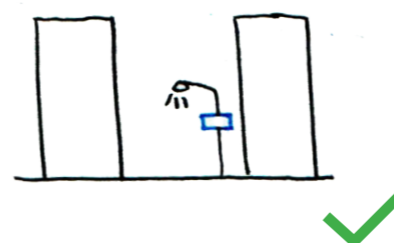
Uliční tabule se v historickém a kompaktním městě umísťují primárně na fasády, zpravidla do prostoru mezi okny v přízemí a patra a měly by respektovat členění fasády.

V rozvolněné zástavbě, kde jsou veřejná prostranství vymezena ploty, se umísťují uliční tabule primárně na ploty. Není vhodné umísťovat je na živé ploty. Pokud jsou takto umístěny, je třeba zajistit údržbu pro viditelnost tabule.

V rozvolněné zástavbě, kde jsou veřejná prostranství obtížně fyzicky vymežitelná, se uliční tabule umísťují na sloupy veřejného osvětlení.

Příklady

Je třeba zajistit údržbu pro viditelnost tabule.
(Český Brod)

Na sloupy veřejného osvětlení se tabule umísťují jenom v případě, že je nelze umístit na fasádu nebo na plot. V tomto případě by bylo vhodnější umístění na plotě.
(Český Brod)

Vhodné prvky

Uliční tabule a tabulky s popisnými a orientačními čísly musí mít jednotný vzhled vycházející z historické podoby smaltovaných tabulí.

Také tabulky s popisnými a orientačními čísly mají odpovídat jednotnému předepsanému vzoru vycházejícímu z historické podoby smaltovaných tabulí. Tabulky popisného a orientačního čísla je žádoucí sdružovat (umísťovat vedle sebe)

D. Stromy ve veřejném prostoru

Výsadba stromů

Stromy a vegetace jsou neopominutelným prvkem veřejných prostranství. Hrají ve městě důležitou roli, či už jako solitéry, stromořadí, aleje nebo skupiny stromů. Mají význam prostorový, ale též symbolický. Jsou nejen architektonickým kompozičním prvkem, ale i součástí živé přírody, biotopem. Jejich přítomnost ve městě obecně významně přispívá k pobytové kvalitě prostoru a zlepšení zdravého prostředí.

Jejich individuální hodnota stoupá úměrně jejich velikosti a stáří. Pokud to podmínky dovolují, je potřeba **upřednostnit výsadbu velkých a středních druhů stromů**, jejichž přínos zejména s ohledem na jejich ekologické vlastnosti (odpar, transpirace a stínění) je mnohonásobně vyšší než v případě malých stromů.

Přesná technologie výsadby je stanovena projektem vegetačních úprav v dokumentaci stavby. Výsadba stromů ve specifických podmínkách města se řídí následujícími zásadami:

I. Zhodnotit stanoviště a na základě toho:

a) navrhnout vylepšení stanovištních podmínek,

b) zvolit vhodné druhy, odrůdy a typ výpěstku pro tyto podmínky

Městský prostor nemá většinou ideální podmínky pro růst a dlouhodobý vývoj stromů, tyto podmínky je téměř vždy potřeba vytvořit. Stejně významná je volba druhu, který má prověřenou odolnost vůči negativním vlivům městského prostředí a odpovídající prostorové parametry. V některých případech jde o hlavní kritérium výběru druhů a ostatní kritéria např. historický kontext, požadavek na domácí a tradiční dřevinu jsou mu podřízeny. V památkové zóně, zejména na náměstí, by volba taxonu měla vycházet z projednané koncepce pro daný prostor.

2. Zajistit dostatečný prostor pro stromy, zejména podzemní dostatečně provzdušněný a prokořenitelný, který je předpokladem jejich dlouhodobé existence v daném místě.

Jde o nutný prostor využitelný pro růst kořenového systému vysazovaného stromu. Objem musí odpovídat velikosti daného taxonu. **Nezakrytá nebo trvale pro vzduch a vodu propustným krytem opatřená plocha musí zaujímat nejméně 6 m². Prostor pro kořenový systém by měl mít základní plochu nejméně 16 m² a hloubku nejméně 800 mm.** Je-li prokořenitelný prostor velikostně nedostatečný, musí být navržena technická řešení pro jeho zvětšení. Důležité je zejména zajištění dostatečného podzemního prostoru při plánování inženýrských sítí.

3. Zajistit plochu pro vsak dešťové vody

Tu je potřeba řešit minimálně jako otevřenou půdu nebo dlažbu v suchém loži se širokou spárou, případně s jiným krytem, který propouští vodu a vzduch. Na druhou stranu je potřeba vyřešit ochranu proti zasolení a „utopení“ kořenového systému.

4. Zajistit použití kvalitních výpěstků určených k výsadbě v městském prostředí

Důležité je, aby byla zajištěna kontrola při převzetí výpěstků, zejména zkontrolována kvalita kořenového balu. Je potřeba preferovat materiál pocházející z oblasti s podobnými klimatickými podmínkami.

5. Zabezpečit technologicky správnou výsadbu včetně volby odpovídajících ochranných opatření proti negativním vlivům ve městě

Výsadbu musí provádět odborná firma a s kompetentním dozorem, kvalitní provedení je předpokladem, aby se strom ujal a byl v budoucnu vitální, v dobrém zdravotním stavu a provozně bezpečný. Základními prvky ochrany proti negativním vlivům jsou vhodně zvolený kotevní systém; ochrana kmene proti korní spále např. rákosovou rohoží nebo nátěrem; zvýšení obrubníků v parkovacích pásech jako ochrana proti kontaminované vodě; ochranné manžety proti poškození kmene sekačkami; ochrana proti utužení plochy určené pro vsak vody ochrannými mřížemi, sloupky, zábradlím, případně mulčováním plochy minerálními substráty nebo polopropustným mlatem. Ochrana proti psí moči ohrádkou a ochrana kmene proti mechanickému poničení instalací trvalé vertikální mříže. Strom je potřeba dobře chránit i při stavebních činnostech. Kořenovou zónu stromu je nutné vymezit vysokým oplocením. V případě nutnosti práce v kořenovém prostoru arborista stanoví odpovídající ochranu kmene, kořenového systému a koruny.

6. Zabezpečit péči o nové výsadby stromů

Výsadba stromořadí

Uliční stromořadí a aleje by měly být navrhovány v celoměstském kontextu. Měly by pomáhat sjednocování prostoru v měřítku ulice a logickému strukturování města.

Obnovu alejí a stromořadí je v ideálním případě vhodné provést jednorázově v rámci celkové rekonstrukce ulice. Jedině tak lze uskutečnit potřebné přeložení sítí technické infrastruktury, zajistit dostatečný prokořenitelný prostor v uličním profilu, vytvořit vhodné podmínky pro rozvoj nových výsadeb a garantovat jejich dostatečnou životnost.

Dále by měly být určeny ulice, kde je technicky možné stromořadí v budoucnu založit a kde je užitečné zajistit pro ně prostor. Tam, kde se dochovaly významné historické aleje a stromořadí, je žádoucí, aby byla jejich obnova provedena při respektování druhové skladby a pěstebního tvaru. V **památkové zóně** je potřeba postupovat na základě vzájemné dohody mezi správcem stromořadí a orgány památkové péče tak, aby byly splněny mnohdy protichůdné požadavky na respektování historického kontextu a na odolnost vůči ztíženým podmínkám ve městě.

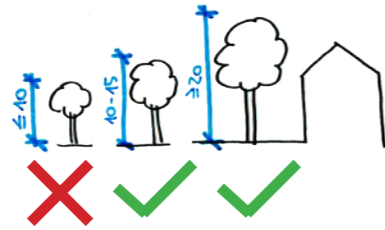
Spon (vzdálenost jednotlivých stromů) uličního stromořadí může být mezi **6—20 m**, je ale potřeba vycházet z násobků parkovacích stání se započtením vjezdu do budov.

Koruna stromů v ulicích zpravidla zasahuje nad vozovku komunikace nebo nad pěší profil, v takovém případě musí být možné strom postupně vyvětňovat na cílovou **výšku koruny**, která je **nad vozovkou min. 4,5 m a nad chodníkem 2,5 m**. Cílová výška nasazení koruny by měla být úměrná měřítku ulice a možnostem zvolené tvarové formy stromu. Druh a pěstební tvar dřeviny by měl umožnit případné vyvětňování až do cílové výšky.

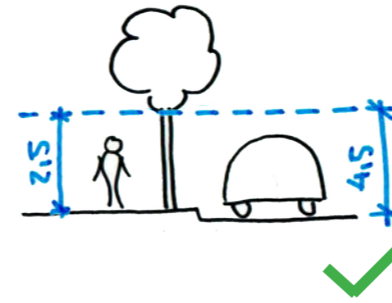
Stromořadí je vhodné využít jako prostředek pro **začlenění ploch parkovišť do svého okolí**. Aby zakrytí parkoviště stromy bylo rovnoměrné, mělo by být jeho uspořádání takové, aby na každých 5 parkovacích stání vycházel 1 strom. Minimální limit je 1 strom na 8 parkovacích stání na ploše parkoviště.

Zásady výsadby

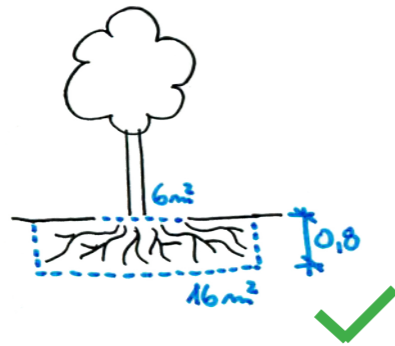
Z hlediska výšky v dospělosti mohou být stromy rozlišeny na malé (do 10 m), středně velké (10–15 m) a velké (nad 15 m). Ve městě je třeba upřednostňovat výsadbu velkých stromů.

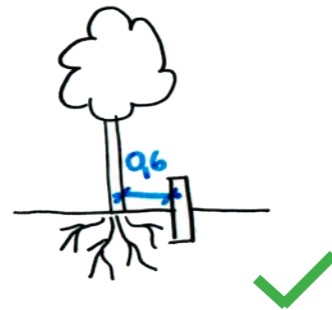
Koruna stromů, která zasahuje nad vozovku, nesmí mít nasazení níže než 4,5 a nad chodníkem níže než 2,5 metru. Těto výšky se dosahuje postupným vyvětčováním kmene v rámci rozvojové péče o strom.

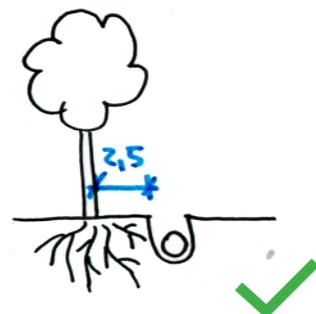
Stromům je nutné zajistit dostatečnou plochu pro vsak vody a prokořenitelný prostor. Minimální plocha pro vsak je 6 m² a minimální prokořenitelný prostor odpovídá ploše 16 m² a hloubce 0,8 m.

Minimální vzdálenost výsadby stromu od neprokořenitelné překážky je u malého stromu 60 cm, u středně velkého a velkého stromu 80 cm.

Výkopy v kořenovém prostoru, při kterých budou odstraněny kořeny, mohou být vedeny nejbližší 2,5 m od kmene. V případě výměny nebo rekonstrukce sítí je potřeba upřednostnit bezvýkopové metody nebo výkop provádět metodou air-spade.

Příklady

Stromořadí je vhodně využito jako prostředek pro začlenění ploch parkoviště do svého okolí.
(Český Brod)

Umístění zídky v nedostatečné vzdálenosti od kmene stromu mu škodí. Odstup pro velký strom by měl být min. 0,8 m.
(Český Brod)

Očividně nedostatečný prostor pro kořeny škodí nejen stromu, ale i dlažbě.

(Český Brod)

Obnovu alejí a stromořadí je v ideálním případě vhodné provést jednorázově v rámci celkové rekonstrukce ulice. Je žádoucí, aby byla obnova provedena při respektování druhové skladby a pěstebního tvaru. (Český Brod)

Vhodné začlenění velkých stromů mezi bloky sídliště vytváří příjemnější pobytový prostor.

(Český Brod)

E. Reklama ve veřejném prostoru

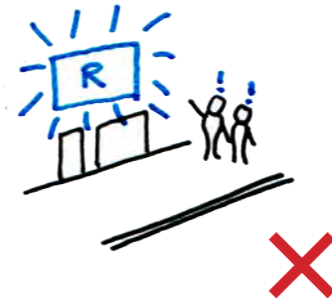
E. I. Velkoplošná reklama

Zásady umístování

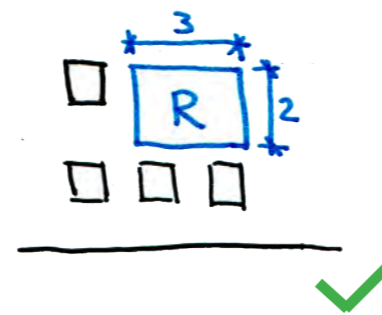
Velkoplošné reklamy by neměly tvořit vizuální ani prostorovou bariéru. Lokace pro umístění velkoplošné samostatně stojící reklamy by měly být součástí územně plánovací dokumentace nebo jiné regulace.

Samostatně stojící stavby a zařízení pro reklamu, velkoplošné plachty, převěsy nebo LED obrazovky, které slouží propagaci komerčních služeb nebo produktů, nepřinášejí veřejnému prostranství žádnou přidanou hodnotu. Tím, že jsou svou velikostí určeny pro vnímání z dálky a v rychlosti, často podporují dopravní charakter prostoru, vytváří vizuální smog, snižují bezpečnost provozu a celkově degradují charakter a funkci města v měřítku člověka. Reklama na vzdáleném nosiči je jednou z nejloupejších forem reklamy a veřejný prostor degraduje. Kvalitní veřejný prostor má daleko větší přínos pro rozvoj města než drobný zisk z jeho pronájmu. Je žádoucí jejich přítomnost v maximální možné míře omezovat.

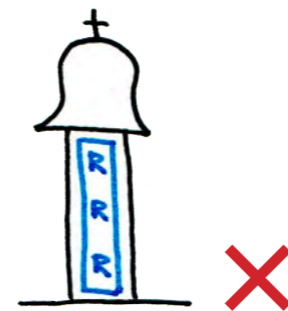
Velkoplošné LED obrazovky a ozvučené reklamy, které nejsou součástí koncepčních architektonických řešení, by neměly být povoleny.

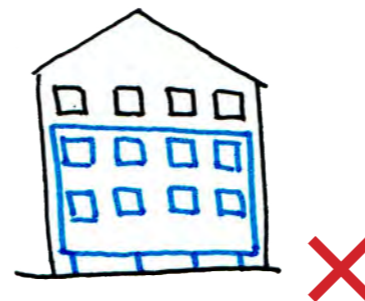
Na fasády není vhodné umísťovat plachty, převěsy o rozměrech přesahujících výšku 3 metry, je-li převahující horizontální rozměr, a šířku 2 metry, je-li převahující vertikální rozměr. Plachty nebo převěsy, které společně vytvářejí jeden celek, by měly být považovány za jeden prvek.

Na budovy správního nebo kulturního významu, dále na budovy, které slouží kulturním a pohřebním účelům a na budovy, které představují mimořádně kvalitní architekturu, může být umísťována pouze tzv. „kulturní reklama“, popř. informace související s daným provozem.

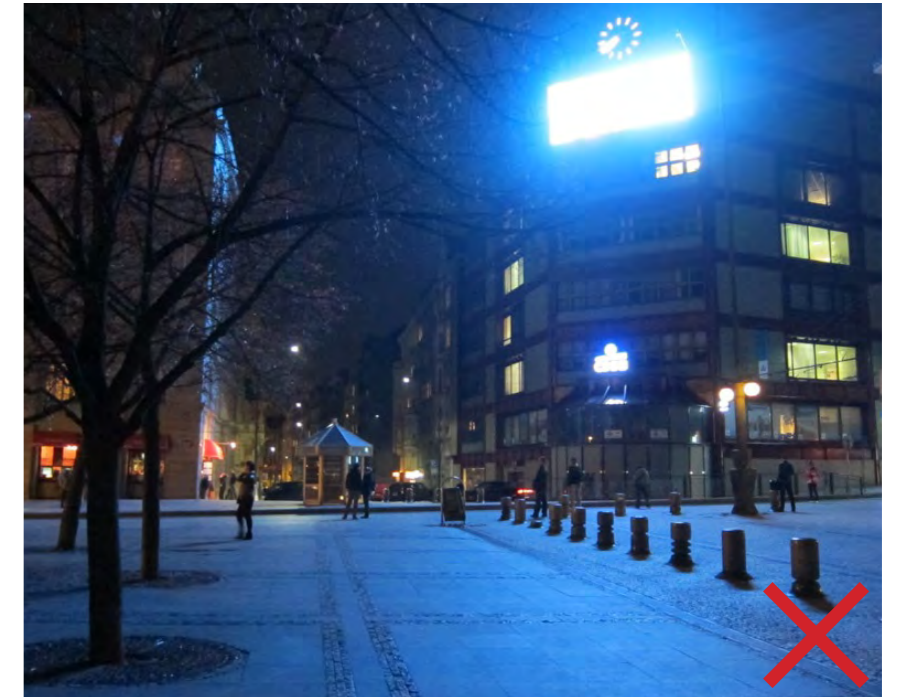

Je nepřipustné umísťovat lešení pouze za účelem umístění reklamy nebo zdůvodňovat umístění velkoplošné reklamy špatným technickým stavem fasády. Pokud je lešení na opravovaných objektech, měla by krycí plachta obsahovat vyobrazení opravované fasády.

Příklady

Velkoplošná LED obrazovka působí velice rušivě oslepuje kolemjdoucí.
(Praha)

Umísťovat na fasády velké plachty je zcela nevhodné.
(Praha)

E.2. Reklama na mobiliáři

Zásady umístování

Pokud přijmeme fakt, že reklama představuje zdroj příjmů nejen pro komerční subjekty, ale i pro město samo, je třeba existenci reklamy akceptovat, ale současně **je nutné pro zajištění kvality veřejných prostranství i celkové struktury města vytvořit pro umístování reklamy jasná pravidla.**

Reklama na městském mobiliáři nesmí omezovat funkčnost, architektonické a estetické kvality prvku. Samostatně stojící prvky reklamy, které neslouží tzv. „kulturní reklamě“ v zásadě není vhodné na veřejných prostranstvích umísťovat. Reklama nesmí zakrývat primárně průhledné nebo průsvitné plochy (zábradlí, prosklené stěny zastávek apod.).

Reklama umístěná v blízkosti historicky cenných objektů by žádným způsobem neměla narušovat atmosféru historického prostředí, proto by mělo být každé takové řešení posuzováno individuálně.

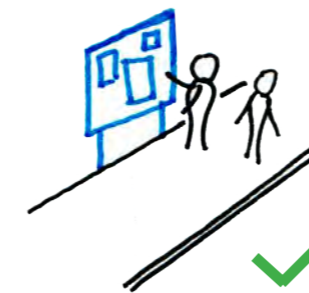
Plakáty by se měli objevovat pouze na určených plakátovacích plochách, které je nutné zabezpečit v dostatečné míře. Na sloupech veřejného osvětlení nebo jiných sloupech městského mobiliáře je možné reklamní plakátové plochy akceptovat za podmínky, že bude použit jeden konkrétní typ o stejných rozměrech (lze doporučit formát A2), ve stejném materiálovém provedení a bude umístěn ve stejné výšce (2,5 m nad chodníkem). Tyto plakáty budou použity pouze pro sezónní „kulturní reklamu“.

Úkolem města je přesně definovat nabídku ploch pro reklamu a další způsoby propagace na veřejných prostranstvích. Z výdělků by se mělo hradit např. zřizování, provoz a údržba mobiliáře, přilehlých prostranství nebo zajištění informačních ploch pro město.

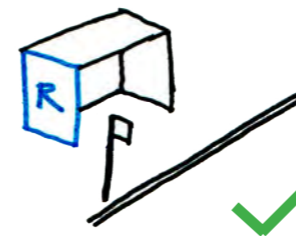
Samostatně stojící citylight se nedoporučuje umísťovat na významná a frekventovaná veřejná prostranství. Reklama ve veřejném prostoru by se měla umísťovat zásadně paralelně k hlavnímu směru pohybu ve veřejném prostranství tak, aby neutvářela prostorovou bariéru.

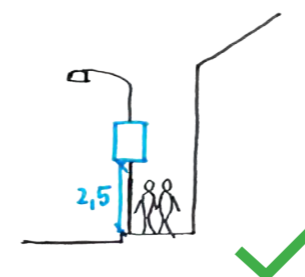
Plakátovací sloupy a plochy lze v omezeném počtu umísťovat jako specifický druh městského mobiliáře k propagaci kulturních a veřejně společenských akcí.

Reklamy ve veřejném prostoru je žádoucí zřizovat především jako součást jiných objektů jako jsou zastávky veřejné dopravy, telefonní budky či jako součást některých stavebních objektů. Umísťování reklamy na lavičky a na koše je zásadně nevhodné.

Umísťování reklamních plakátů na sloupech veřejného osvětlení nebo jiných sloupech městského mobiliáře je přípustné pro sezónní „kulturní reklamu“, pro kterou nedostávají kapacity určených plakátových ploch. Měly by se umísťovat do stejné výšky 2,5m nad chodník.

Příklady

Vhodné umístění plakátovacích ploch na frekventovaném místě, avšak je třeba zvážit, jestli by nepostačil jeden kus.
(Hlavní nádraží, Český Brod)

Reklama na lavičkách a odpadkových koších je zásadně nevhodná.
(Jana Kouly, Český Brod)

E.3. Označení provozovny

Zásady umístování

Reklama označující provozovnu by měla být součástí architektury budovy, respektovat její fasádu a tektoniku. Umožňuje komunikaci podniku s uživateli veřejných prostranství a zpravidla je také výraznou součástí mentálních map.

Označení provozovny propagující komerční služby a produkty je žádoucí umísťovat na místa k tomu tradičně uzpůsobená.

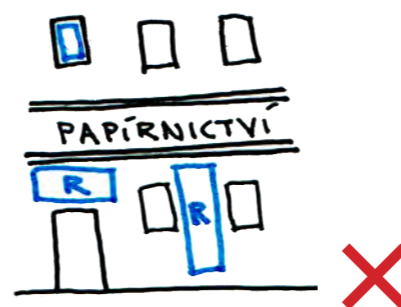
Tím je průčelí objektu (pokud ho má) a zejména pak jeho parter, který oživuje a dotváří typický charakter veřejných prostranství v úrovni očí. Tradiční plochou pro umístění firemního štítu nebo výstrče je zpravidla prostor pod kordonovou římsou (nebo její současná alternativa) nebo pod nadpražím vstupu/portálu. Za primární prostor pro reklamu lze také považovat plochy na fasádách objektů, které jsou přímo v architektonickém návrhu uzpůsobeny a určeny pro umístění reklamy.

Při umístování reklamy v parteru je nutné zohlednit požadavky na funkci veřejného prostoru (přístup, pohyb, pobyt). To se týká stojanů „áček“, markýz, slunečníků nebo výrazně vystrčených reklamních zařízení. Reklama na markýzách nebo na slunečnicích by neměla být řešena formou celoplošného potisku. Jejich tvarosloví a barevnost by měly být v souladu s charakterem místa.

Primárním účelem prosklených ploch je oslunění interiéru, vizuální propojení interiéru a exteriéru nebo prezentace produktů formou výkladní skříně. **Plošný polep nebo překrývání okenních ploch proto není žádoucí.** Jedinou přípustnou formou reklamy na prosklených plochách je polep pomocí jednotlivých znaků (písmen, číslic, log).

Osvětlená reklama nesmí výrazně ovlivňovat charakter prostředí veřejného prostoru. K tomu je nutné stanovit limity svítivosti nebo jinou formu regulace.

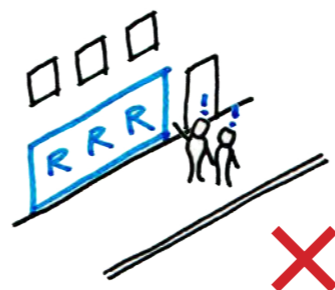
Pokud fasáda obsahuje plochy přímo v architektonickém návrhu uzpůsobeny a určeny pro umístění reklamy, je vhodné je odpovídajícím způsobem využít a nezřizovat nové reklamní plochy. Nová reklama umístěna na místo původního poutače musí odpovídat koncepci formy reklamy v architektonickém návrhu.

Rozměry prvků reklamy propagující komerční služby a produkty by neměly přesahovat rozměry ploch vymezených tektonikou fasády objektu (otvory, okna a zdobné prvky).

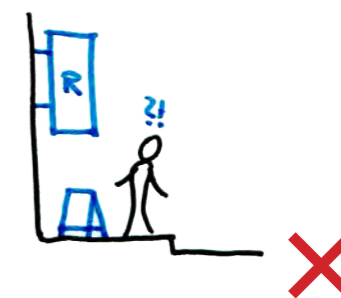
Plošný polep prosklených ploch parteru je zcela nevhodný. Jedinou přípustnou formou reklamy na prosklených plochách je polep pomocí jednotlivých znaků (písmen, číslic, log).

Je žádoucí, aby reklamy umístované nad kordonovou římsou byly primárně řešeny formou fasádních výstrčů. Všechny firemní štíty a výstrče o ploše nad 0,15 m² by měly být tvořeny pouze pomocí jednotlivých znaků (písmen, číslic, log) a jednotně barevného podkladu.

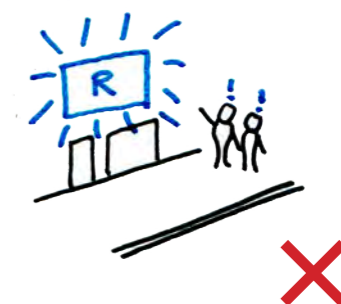
Při umístování reklamy v parteru je nutné zohlednit požadavky na funkci veřejného prostoru (přístup, pohyb, pobyt). To se týká stojanů „áček“, markýz, slunečníků nebo výrazně vystrčených reklamních zařízení.

Markýzy by měly být umístovány v adekvátní výšce tak, aby neomezovaly v pohybu. Je nevhodné na ně cokoli věšet. Je žádoucí, aby reklamní potisk slunečníků a markýz v souvislé zástavbě byl složen pouze z jednotlivých znaků (písmen, číslic a log) a jednotně barevného podkladu.

Osvětlená reklama nesmí výrazně ovlivňovat charakter prostředí veřejného prostoru.

Příklady

Plošný polep prosklených ploch parteru je zcela nevhodný.
(Český Brod)

Vhodné řešení decentního jednobarevného písma přiměřené velikosti na prosklené ploše.
(Český Brod)

Pokud je část fasády vyčleněná pro reklamu, měla by být adekvátním způsobem, kopírujícím původní formu, využita. Není vhodné umísťování dalších reklamních ploch. Plošný polep prosklených ploch v parteru je navíc zcela nevhodný.
(Český Brod)

Vhodné využití původní formy výkladce a plochy pro vývěsný štít.
(Český Brod)

Zcela nepřijatelné umístění reklamy, nemluvě o tom, že dům se nachází v městské památkové zóně rovnou naproti hradbám.
(Jana Kouly 1349, Český Brod)

Nevhodná forma světelné reklamy a nasvícení fasády, zejména v památkové zóně působí rušivě. Vysvícený nápis nad dveřmi by byl plně postačující
(Český Brod, Kollárova)

Nevhodná reklama nerespektující členění fasády a v nepřipustném množství.
(Český Brod)

F. Zařízení pro služby

F.1. Předzahrádky

Zásady umístování

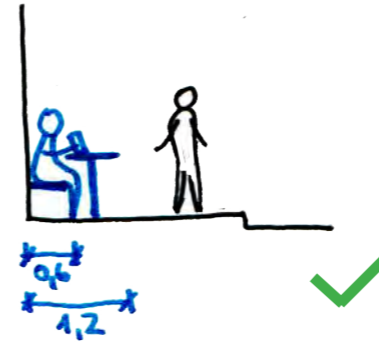
Restaurační předzahrádky výrazně přispívají k oživení uličního prostoru, a proto musí být jejich vznik ze strany města podporován. Na druhou stranu je nezbytné nastavit jasné a srozumitelné požadavky na jejich estetickou a prostorovou kvalitu, aby nezpůsobovaly degradaci veřejného prostranství.

Velikost a umístění předzahrádek by měly být vždy odvozeny z celkového kontextu místa a neměly by být určovány pouze komerčním zájmem provozu. Předzahrádky musí být tvořeny sestavou volně stojícího nábytku přímo na ploše veřejného prostranství.

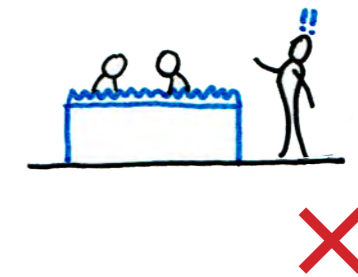
Nepřípustné je řešení jako uzavřený stavební objekt, byť deklarován jako dočasný. Nevhodné je ohrazování či vyvyšování na pódia, neboť je tím omezena přístupnost a celkový rozměr předzahrádky se tím zpravidla zvětší na úkor chodníku.

Při návrhu je důležité zohledňovat uživatele s omezenou schopností orientace a pohybu. Pro nevidomé je prioritou zachování vodící linie podél fasády. V tom případě je vhodné zajistit přiměřené opatření pro usnadnění jejich orientace, například umístěním zarážky v podobě květníku nebo zástěny u fasády po obou stranách předzahrádky. Pódia jsou problematická pro bezbariérový přístup vozíčkářů a měla by být užívána jen v odůvodněných případech (např. umístění ve svahu nebo v parkovacím pásu).

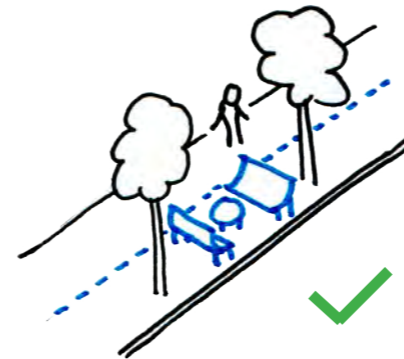
Předzahrádka v podobě podélné lavice při fasádě přináší velké oživení prostoru s minimálními prostorovými nároky (hloubka 0,6 m). Vhodná je zejména, je-li chodník příliš úzký. Podélnou lavici lze doplnit stolkou (celková hloubka 1,2 m), umožňuje-li to šířka chodníku.

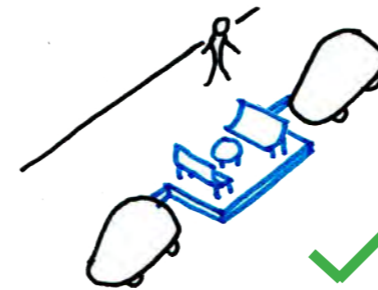
Je zcela nevhodné předzahrádky vymezovat kompaktní bariérou (například v podobě desek, plachtoviny, skla nebo souvislou řadou květináčů). Předzahrádky jsou kontinuální součástí parteru.

Restaurační předzahrádku lze umístit v linii stromořadí, díky tomu je možné na chodníku zachovat volný pás pro průchod podél fasády.

Předzahrádka umístěná v parkovacím pásu neubírá žádný prostor z chodníku, je vhodná zejména při stísněných poměrech. V tomto případě je vhodné umístění na pódium do úrovně chodníku a zpravidla jde o sezónní řešení.

Provedení předzahrádky by mělo zohlednit požadavky osob se sníženou schopností pohybu a orientace, například zajištěním úrovně bezbariérového přístupu a prostupnosti podél předzahrádky včetně zachování vodící linie pro nevidomé a slabozraké.

Příklady

Nevhodné provedení předzahrádky, která se výškově i prostorově vycleňuje z veřejného prostranství, místo toho, aby byla jeho součástí.
(Husovo náměstí, Český Brod)

Vznik pódia je možný, pokud jde o předzahrádku v parkovacím pásu v ulici, kde šířka chodníku neumožňuje umístit sezení přímo na chodník.
(Praha 1, Liliová)

Prostorově úsporné řešení formou lavice před kavárnou s malými odkládacími stolky neubírá širší část chodníku.
(Stockholm, Švédsko)

Předzahrádka v ploše chodníku podél fasády i v prostoru mezi stromy doplňuje příjemné prostředí ulice.
(Praha 8, Křížkova)

Samostatné pódium a výrazné ohraničení předzahrádky vytváří vizuální i provozní bariéru veřejného prostranství.
(Praha 6, Dejvická)

Nevhodná privatizace části veřejného prostranství soukromou stavbou.
(Praha 1)

F.2. Kiosky

Až na výjimky, kdy je užití kiosků součástí celkové kompozice prostoru či charakteru místa, by mělo být vždy upřednostňováno umístění provozu do okolních budov.

Umístění provozu do samostatně stojícího kiosku by mělo být vázáno na mimořádný význam daného účelu, který si vyžádá reprezentativní umístění.

Služba kiosků by měla souviset s užíváním veřejného prostranství a podporovat jeho kvalitu, nikoliv ho pouze využívat. Design kiosku by měl odpovídat významu místa.

Kiosky je zpravidla vhodné řešit jako mobilní provozy napojitelné na přípojku technické infrastruktury na jejich potenciálním stanovišti. Kiosky tak mohou být na daném veřejném prostranství umístěny pouze po nezbytně nutnou dobu např. v sezóně nebo pouze přes den. Jde také o podnikatelsky flexibilnější řešení, neboť mobilní kiosek, dodávku nebo kontejner lze lépe udržovat a v případě potřeby přesouvat.

Příklady

Kiosek na náměstí v historickém centru je umístěn zcela nekonceptně, neplní žádnou reprezentativní funkci a neměl by zde vůbec být umístěn. Design je navíc úplně nevhodný a neodpovídá významu a charakteru místa.

(Český Brod)

F.3. Trhové stánky

Trhy na veřejných prostranstvích zpravidla utvářejí rozměrná a výrazná uskupení. Proto je důležité zvolit pro ně vhodné místo, navrhnout úsporné a účelné uspořádání a zajistit soulad s kompozicí daného prostoru. Trhy je vhodné pořádat na tradičních, k tomu uzpůsobených místech.

Uspořádání tržiště je žádoucí vždy navrhnout tak, aby byl manipulační prostor potřebný pro jejich provoz, zásobování, popř. parkování adekvátně minimalizován a nepůsobil v rámci celku dominantně, případně vůbec nebyl vidět.

Při návrhu stavebních úprav prostranství, na která budou tržiště umístěna, je vhodné navrhnout také napojení na sítě technické infrastruktury (voda, elektřina, kanalizace). Součástí těchto prostranství by měly být také pítka nebo kašny, které využijí jak návštěvníci trhu, tak prodejci (zdroj pitné vody, omývání potravy). Na těchto prostranstvích je také vhodné počítat s vyšší potřebou pobytového mobiliáře (lavičky, stoly, odpadkové koše).

Je vhodné, aby mělo tržiště vlastní koncepci, jejíž součástí bude také vizuální podoba vnitřního prostředí tržiště a design stánků. Vzhledem ke krátkodobosti trhů je nutné současně řešit plnohodnotné využití a podobu místa v době, kdy se trhy nekonají.

V Českém Brodě se pravidelně pořádají trhy na náměstí v centru města. V současnosti je jejich stav vyhovující, ale je třeba na to myslet při jeho budoucích úpravách a postupovat dle pravidel uvedených výše.

Příklady

Podoba trhů na náměstí je pro současný stav vyhovující. Pokud by však došlo k rekonstrukci náměstí, je třeba v návrhu s umístěním trhů počítat, a přizpůsobit tomu celkovou koncepci dle zmiňovaných pravidel.

(Český Brod)

Podoba trhů na náměstí je pro současný stav vyhovující.

(Český Brod)

G. Venkovní osvětlení

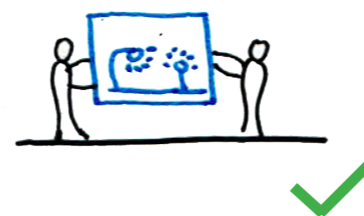
Zásady umístování

Venkovní osvětlení vytváří podmínky pro aktivity lidí ve venkovních prostorech v době bez denního světla a současně ovlivňuje vzhled i atmosféru městského prostředí.

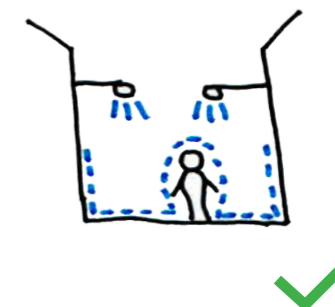
Noční vzhled města a jeho veřejných prostor ovlivňuje především veřejné a architekturní osvětlení. Nicméně pravidla související s rušivým vlivem osvětlení mohou být aplikována také při osvětlování venkovních pracovních prostor a venkovních sportovišť.

Při řešení venkovního osvětlení je třeba dbát na to, aby svým provozem nerušilo okolní prostředí. Primárním cílem návrhu veřejného osvětlení je vytvořit určité světelné prostředí, nikoliv design nebo umístění svítidel.

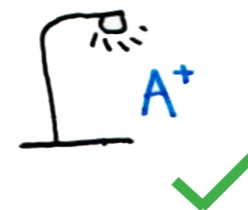
Návrh osvětlení je třeba řešit koncepčně s ohledem na širší souvislosti. Musí zohledňovat jak dopravně–bezpečnostní, architektonicko–urbanistická, estetická hlediska a rušivé účinky osvětlení, tak i parametry osvětlení a vzhled osvětlovací soustavy.

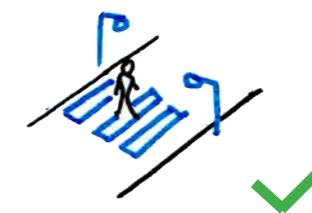
Významné veřejné prostory jako náměstí, nákupní a pěší zóny je vhodné osvětlit včetně fasád, které tyto prostory vymezují. Toho lze docílit samotným veřejným osvětlením nebo kombinací veřejného a architekturního osvětlení.

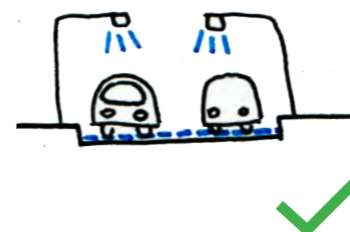
Při návrhu osvětlení je třeba dbát na to, aby požadovaných parametrů osvětlení bylo dosaženo energeticky účinným způsobem.

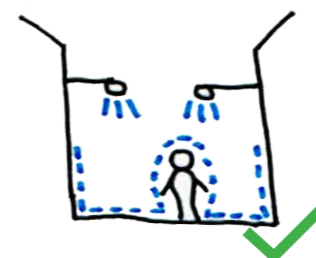
Potenciálně nebezpečná místa z pohledu dopravy (např. složité křižovatky, přechody, zastávky veřejné dopravy, stavební opatření pro zklidnění dopravy apod.) se doporučuje odlišit od okolí zvýšenou hladinou osvětlení nebo barevným tónem světla.

Účelem veřejného osvětlení komunikací pro motorovou dopravu je zajistit dostatečné osvětlení povrchu vozovky a jejího bezprostředního okolí (horizontální osvětlenost).

Účelem veřejného osvětlení komunikací pro chodce je zajistit nejen dostatečné osvětlení povrchu komunikace (horizontální osvětlenost), ale také osvětlení postav chodců (vertikální osvětlenost). V ulicích s chodníky by měly být fasády přilehlých budov osvětleny do výše prvního nadzemního podlaží.

G. I. Architekturní osvětlení

Zásady umístování

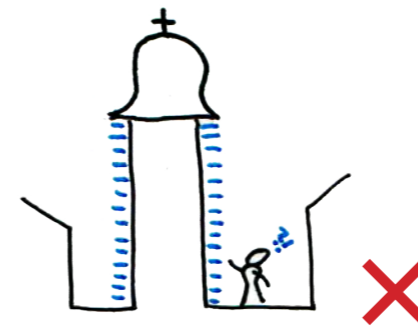
Architekturní osvětlení slouží ke spoluvytváření kompozice prostoru. Napomáhá utvoření určité atmosféry v nočním prostředí, ke světelnému zdůraznění zvolených objektů a k upoutání pozornosti. Jeho využití by mělo odpovídat veřejnému významu prostoru.

V případě veřejných budov, jako kostelů, pomníků, historických budov, mostů apod., architekturní osvětlení posiluje a zdůrazňuje jejich význam.

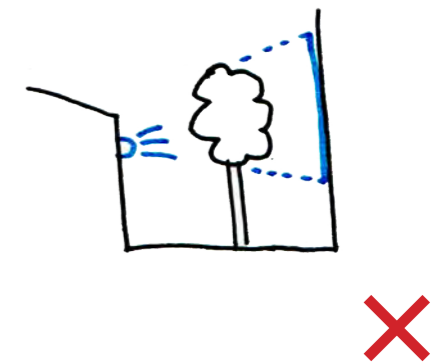
V případě komerčních objektů, jako jsou administrativní objekty, obchodní, zábavní a sportovní centra nebo restaurace, kde slouží jako promyšlený a účinný způsob propagace a reklamy, by architekturní osvětlení mělo být používáno jen v souladu s celkovou kompoziční hierarchií prostoru města.

Součástí architekturního osvětlení je dekorační osvětlení, které primárně neslouží k osvětlení daného prostoru, ale doplňuje kompoziční řešení prostoru. Toto osvětlení může být stabilní nebo krátkodobé (např. vánoční výzdoba).

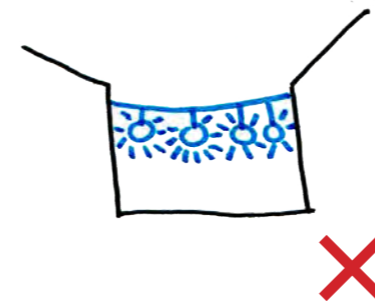
Při návrhu architekturního osvětlení je třeba zohlednit pozorovací směry a pozorovací vzdálenosti, které určují, do jaké míry a jaké části objektu je vhodné osvětlit.

Při výběru polohy svítidel architekturního osvětlení je třeba zohlednit stromy v bezprostředním okolí osvětlovaného objektu pro eliminaci nežádoucích stínů. Při osvětlování stromů je třeba zohlednit jejich přírodní povahu a skutečnost, že pro svoji existenci potřebují určitou dávku světla i určitou dávku tmy.

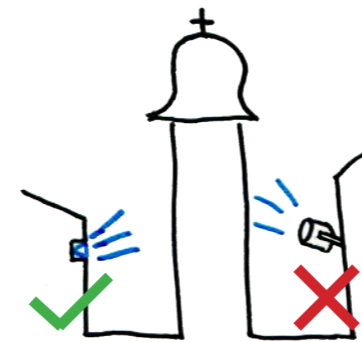
Umístění dekoračního a reklamního osvětlení v historické části města by mělo být projednáno na příslušných místech. V historickém městě se nedoporučuje používat barevné ani dynamické architekturní osvětlení.

Při návrhu architekturního osvětlení je třeba přihlížet k jasům okolí. Budova má být osvětlena tak, aby se svým jasnem přiměřeně odlišila od okolí, ale současně tak, aby své okolí nepotlačovala. U tmavého okolí dostačuje pro zviditelnění objektu nižší úroveň osvětlení než u okolí světlého.

Polohy svítidel architekturního osvětlení je třeba volit s ohledem na jejich minimální pohledové uplatnění a snadnou dostupnost pro údržbu.

Polohu a směřování svítidel je třeba volit tak, aby při provozu neoslňovala. Pro omezení oslnění je vhodné svítidla osadit clonicím příslušenstvím.

G.2. Veřejné osvětlení

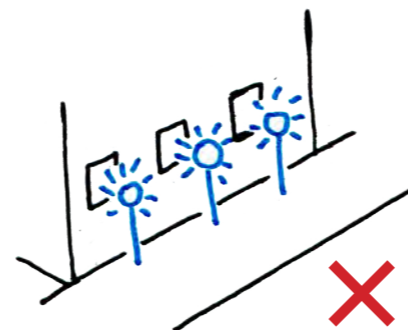
Zásady umístování

Primární funkcí veřejného osvětlení je zajistit bezpečnost uživatelům veřejných prostranství a bezpečnost dopravy a majetku. Veřejné osvětlení zároveň spoluvytváří podobu a atmosféru nočního města.

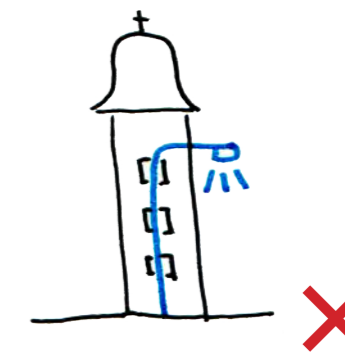
Veřejné osvětlení ovlivňuje podobu veřejných prostranství nejen v noci, ale i ve dne. Během dne je veřejné osvětlení vnímáno především na základě fyzických parametrů světelných míst.

Fyzické parametry světelných míst mají být takové, aby nevytvářely překážky a nenarušovaly vzhled veřejných prostranství. Rušivé světlo je třeba v rámci řešení veřejného a architekturního osvětlení minimalizovat.

V oblastech s bytovou zástavbou je třeba zajistit, aby světlo z veřejného osvětlení nedopadalo do obytných místností přilehlých budov.

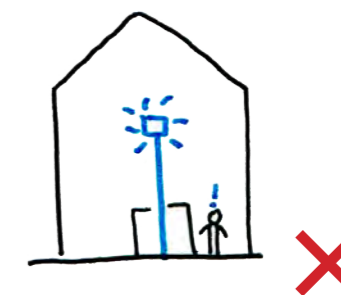
Při návrhu veřejného osvětlení je třeba zajistit, aby nedošlo umístěním, proporcemi nebo výškou světelných míst k narušení významných průhledů, pohledových os a panoramatických pohledů.

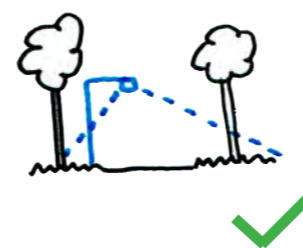
Veřejné osvětlení nesmí způsobovat oslnění řidičů ani chodců na osvětlovaných i okolních pozemních komunikacích.

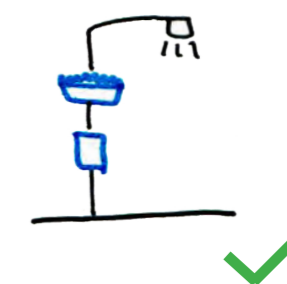
Osvětlovací stožáry je třeba umístit tak, aby nevytvářely překážky a neomezovaly pohyb chodců (neumístit před vchody, vjezdy, průjezdy apod.).

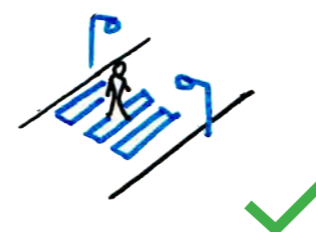
Pro zajištění pocitu bezpečí se u zelených ploch se zvýšenou frekvencí pohybu osob doporučuje osvětlit vedle komunikačních tras i přilehlé okolí.

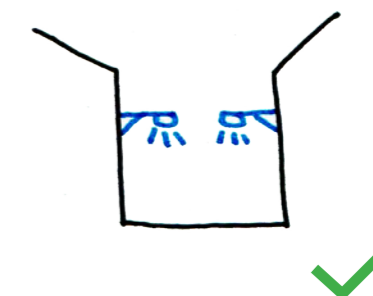
Osvětlovací stožáry je vhodné, tam kde to je možné, využít pro umístění dopravních prvků (značky, signalizace, apod.) a městského mobiliáře (odpadkové koše, květinová výzdoba apod.). Tato řešení je třeba prověřit z hlediska případného narušení významných pohledových os a průhledů.

Při osvětlování přechodů pro chodce je třeba zajistit dobré osvětlení přechodu pro přecházející chodce i dobré osvětlení chodců z pohledu řidičů.

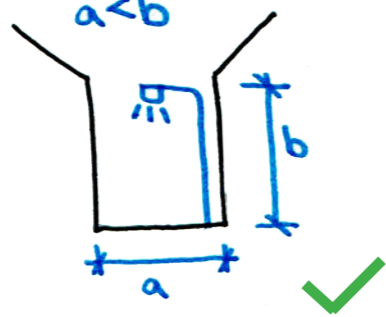

Ve stísněných podmínkách se doporučuje umístit svítidla veřejného osvětlení na fasády budov nebo na převěsová lana upevněná na protilehlých budovách. Takové řešení vyžaduje souhlas majitelů dotčených objektů.

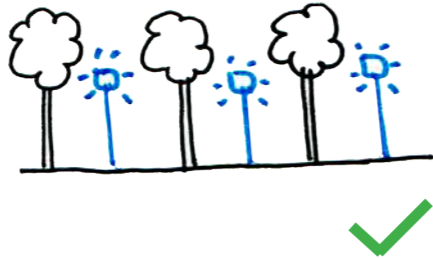

Příklady

Jednostranná osvětlovací soustava se používá v případech, kdy je výška světelného místa větší než šířka komunikace. Pokud je výška světelného místa menší než šířka komunikace, používá se osvětlovací soustava oboustranná.

Polohy světelných míst mají respektovat osu, rytmus a možný budoucí vzrůst stromů.

Staré osvětlení je nutné bezprostředně po zprovoznění nového odstranit.
(Český Brod)

Při instalaci nového osvětlení je potřeba mít předem zpracovaný projekt, vybrat jeden typ svítidla pro danou lokalitu a držet se ho. Je nevhodné, aby na jedné ulici bylo více typu osvětlení, navíc rozdílné výšky a délky ramena.
(Český Brod)

Barevnost světla a svítivost veřejného osvětlení má být v rámci jednoho prostranství stejná u všech lamp. To platí i při výměně žárovek. Pro historické centrum je vhodné teplé žluté světlo.
(Český Brod)

Pro úzké uličky kompaktního města může být použití lamp instalovaných na fasádu vhodným řešením, je však jeden vhodný druh a v rámci jednoho prostranství ho neměnit.
(Český Brod)

Když navazuje vozovka nižší třídy na vozovku vyšší třídy, může dojít k potřebě různé výšky osvětlení. Je však vhodné na rohu osvětlení slučovat tak, aby bylo použité minimim stojanů.

(Český Brod)

Pro příměstské vesnice je vhodné navázat na převažující typ nového osvětlení a postupně jím nahrazovat staré lampy.

(Liblice)

V některých ulicích osvětlení zcela chybí, tento stav je potřeba v rámci bezpečnosti pěší i automobilové dopravy napravit.

(Český Brod)

Je třeba držet se vybraného typu osvětlení a nekombinovat ho s jiným.

(Liblice)

Vhodné prvky

Historické náměstí (Arnošta z Pardubic, Husovo)

Jako **dočasné řešení** je vhodné v prostoru náměstí sjednotit lampy do v současnosti používaného typu York. Při rekonstrukci náměstí by však mělo osvětlení být vyměněno v rámci koncepčního řešení celého prostoru.

Venkovní svítidlo Honor YORK

Vhodné prvky

Zbytek památkové zóny

Lampa pro památkovou zónu má být jednoduchého tvaru, nejlépe kruhového nebo čtvercového. Nemá mít historizující ani příliš moderní vzhled, má nenápadně doplňovat veřejné prostranství a optimálním způsobem ho osvětlovat. Povrchová úprava je černošedá, sladěná s ostatními prvky mobiliáře.

Veřejné osvětlení náměstí v Kojetíně.

Silring- LED pouliční svítidlo CIRCLE

Veřejné osvětlení náměstí v Žatci.

DOPORUČENO

HONOR- venkovní svítidlo DW 400

Vhodné prvky

Město mimo památkové zóny a vesnice

Mimo památkovou zónu je vhodné používat komunikační osvětlení neutrálního vzhledu s dostatečným výkonem. Důležité je, aby bylo v celém městě jednotné.

Pouliční osvětlení v Českém Brodě.

Pouliční osvětlení v Českém Brodě.

DOPORUČENO

Pouliční osvětlení v Českém Brodě.

Parky a rekreační oblasti

Lampa pro parky a rekreační oblasti má být jednoduchého tvaru, nejlépe cylindrovitého protáhlého tvaru. Nemá mít historizující ani příliš moderní vzhled, má nenápadně doplňovat veřejné prostranství a optimálním způsobem ho osvětlovat. Povrchová úprava je černošedá, sladěná s ostatními prvky mobiliáře.

Silring- parkové svítidlo CIRCLE-
v případě použití městského svítidla CIRCLE

DOPORUČENO

HONOR- venkovní svítidlo CITYTUBE

Katalog typizovaných prvků

Atypické prvky

Ne všechny prvky veřejného prostoru, obsažené v tomto manuálu, je vhodné nebo možné typizovat, někdy je potřeba individuálního řešení přímo pro dané prostranství.

Pro tyto prvky manuál definuje zásady pro jejich výběr a umístění.

Mezi tyto prvky patří zejména:

Květníky

Kašny a větší vodní prvky

Oplocení

Hřiště a venkovní posilovny

Reklama ve veřejném prostoru

Zařízení pro služby

Architekturní osvětlení

Typizované prvky

Dále se manuál zabývá výběrem konkrétních prvků, pro které je vhodné, aby byly v celém městě nebo v logicky rozčleněných částech typizované.

Katalog by měl především usnadnit výběr samosprávám a správcům při běžném doplnění nebo výměně prvků. Žadoucí není zahlcení o další typy prvků ani výměna všech prvků najednou. **Iniciováno by mělo být postupné doplňování nových prvků a výměna prvků, které již dosloužily.** Mezitím je vhodné běžné utilitární kovové prvky sjednocovat použitím jednotné barevnosti.

Seznam typizovaných prvků:

Mobiliář k sezení

Odpadkové koše

Kontejnery na odpad

Zastávky veřejné dopravy

Stojany na kola

Mříže ke stromům

Pítka

Zábradlí

Zahrazovací sloupky

Rozcestníky

Informační cedule

Plakátovací plochy

Uliční značení

Veřejné osvětlení

Katalog typizovaných prvků

Lavička-město

Nosná konstrukce lavičky je kovová, jednoduchá, účelná a přitom subtilní. Je opatřena lakem černošedé barvy. Sedák i opěrák lavičky tvoří lamely z masivního dřeva. Detaily jsou decentní, spoje kryté.

Mmcité- lavička DIVA

Lavička-parky

Lavička je dřevěná, maximálně lze doplnit téměř neviditelnou kovovou konstrukcí. Měla by být flexibilní co se týče umístění i využití. Materiály všech alternativních prvků by měly být návrhově shodné s lavičkou v dané oblasti.

Mmcité- lavičková řada WOODY

Lavička- vesnice

Vesnická lavička je celá z masivního dřeva, případně s betonovou podnoží, odvolávající se k tradičnímu designu, ale bez zbytečných historizujících či dekorativních prvků. Povrchová úprava je přírodní dřevo.

Deokork- teaková lavice WELLS

Odpadkový koš

Tělo koše je jednoduché geometrie kruhového průřezu. Je z kovu tmavě šedé barvy, případně obalen tahokovem. Nosná konstrukce je kovová, jednoduchá, tmavě šedé barvy. Detaily jsou decentní, spoje kryté. Dle potřeby může mít jednoduchou plochou stříšku kruhového půdorysu.

MobilierPRO- odpadkový koš ROBUST

Odpadkový koš

Tělo koše je jednoduché geometrie. Je z kovu tmavě šedé barvy. Nosná konstrukce je kovová, jednoduchá. Je opatřena povrchovou úpravou tmavě šedé barvy. Detaily jsou decentní, spoje kryté.

Mmcité- odpadkový koš MULTIMINIUM

Kontejner podzemní

Tělo kontejneru by mělo být kovové, ideálně tmavě šedé, alternativně v přirozeném odstínu kovu. Barevné značení tříděného odpadu, umístěné u vhozu, není zbytečně nápadné.

MEVA-Podzemní kontejner typu TOP

Kontejner nadzemní

Tělo kontejneru by mělo být kovové v přirozeném odstínu kovu. Barevné značení tříděného odpadu, umístěné u vhozu, není zbytečně nápadné.

MEVA-TEC- Kontejner žárově zinkovaný

Zastávkový označnick

Doporučuje se používat stejný typ, který je použitý na Hlavním nádraží. Kovová konstrukce by měla být ideálně černošedé barvy, alternativně v přirozené barvě kovu. Informační panel není zbytečně velký. Pro zastávky na užších chodnících je třeba mít i variantu, kde je spodní část označnicku natočená v podélném směru. Je třeba vytvořit kultivovaný detail napojení horní a spodní části.

Zastávkový označnick Český Brod - Hlavní nádraží

Zastávkový přístřešek

Zastávku tvoří jednoduchá a subtilní kovová konstrukce černošedé barvy (verze s černošedými sloupky i nosníky střechy). Zástěny se umísťují jedi-ně v případě, že nebudou bránit pohybu chodců. Jsou primárně skleněné, na stranu, kde nebude bránit výhledu na přijíždějící vozidlo, lze umístit reklamu. Velikost zastávky odpovídá její vytiženosti.

Mobiliarpro - zastávkový přístřešek SITEO

Stojan na kola

Stojan na kola je pevnou součástí daného prostranství. Vhodným typem je samostatně stojící U profil kotvený do země. Subtilní kovový rám je kotven pod povrchem. Je opatřen povrchovou úpravou tmavě šedé barvy. Je čistých křivek, bez zbytečných detailů.

E-mobiliar - stojan na kola TROMBONE

Přemístitelný stojan na kola

Pokud nelze umístit stojany kotvené do země, lze v odůvodněných případech uvažovat o přemístitelných stojanech. Musí být dostatečně vysoké, aby umožňovali stabilní opření a bezpečné uzamknutí kola. Je opatřen povrchovou úpravou tmavě šedé barvy. Je čistých křivek, bez zbytečných detailů.

STREETpark- stojan na kola WELDI (nutná dodatečná barevná úprava stojanu)

Stromová mříž

Kovová stromová mříž je litinová, s jednoduchým neutrálním rastrem. Není historizující, ale ani nepůsobí moderně.

MobiliarPRO - Stromové mříže CIRCULAR

Pítko

Pítko je jednoduchého tvaru, ideálně kruhového průřezu. Povrchová úprava je tmavě šedá. Pokud je potřeba řešit vsakování, umístí se kolem pítka kruhová nebo čtvrtkruhová mříž sladěná se stromovou mříží.

FLORA servis - fontána VILLA

Zábradlí

Jednoduché tyčové zábradlí je z kovu. Má tmavě šedou povrchovou úpravu. Detaily jsou decentní, spoje kryté. Příčle, pokud je jejich umístění nezbytné, by měly být subtilní, umožňující průhled.

Mmcité - zábradlí LOTLIMIT s lanky

Zahrazovací sloupky

Sloupky je vhodné navrhovat kovové, subtilní a jednoduché, bez profilace. Povrchová úprava je tmavě šedá. Design musí být jednotný s dalšími prvky mobiliáře, zejména se zábradlím.

MobiliarPRO - sloupek SIMPLE

Rozcestníky

Rozcestník je jednoduchého, přehledného designu. Je sladěný s ostatními prvky mobiliáře. Konstrukce je kovová s tmavě šedou povrchovou úpravou. Instaluje se pokud možno na stávající sloupy (např. veřejného osvětlení), aby se minimalizoval počet překážek v prostoru.

MobiliarPRO - šipkový informační systém K.D.K.

Informační cedule

Konstrukce je kovová, jednoduchá a subtilní. Detaily jsou decentní, spoje kryté. Povrchová úprava je tmavě šedá. V neposlední řadě je třeba dbát na grafické zpracování obsahu.

MobiliarPRO - prosklená informační tabule LXL

Plakátovací plocha

Konstrukce je kovová, jednoduchá a subtilní. Detaily jsou decentní, spoje kryté. Povrchová úprava je tmavě šedá. V neposlední řadě je třeba dbát na grafické zpracování obsahu. Design musí být jednotný s dalšími prvky mobiliáře, zejména s informační tabulí.

MobiliarPRO - vitrína

Pouliční hodiny

Vizuální podoba pouličních hodin by měla být v rámci celého města sjednocena. Design by měl být neutrální, nerušící ani v historickém centru, ani v modernějším okolí. Je vhodné navrhnout variantu, která bude v souladu s barevností sloupů, na které jsou hodiny kotveny. Zároveň je vhodné tyto hodiny osazovat také v dvou- nebo trojstranném provedení.

MobaTime- analogové hodiny METRO

Svítidlo - historické náměstí

Jako dočasné řešení je vhodné v prostoru náměstí sjednotit lampy do typu York, který je v současnosti používán. Při rekonstrukci náměstí by však mělo být osvětlení vyměněno v rámci koncepčního řešení celého prostoru.

Honor York

Svítidlo - památková zóna

Lampa pro památkovou zónu má být jednoduchého tvaru, nejlépe kruhového nebo čtvercového. Nemá mít historizující ani příliš moderní vzhled, má nenápadně doplňovat veřejné prostranství a optimálním způsobem ho osvětlovat. Povrchová úprava je černošedá, sladěná s ostatními prvky mobiliáře.

HONOR - venkovní svítidlo DW 400

Svítidlo - širší město, silnice a vesnice

Mimo památkovou zónu je vhodné používat komunikační osvětlení neutrálního vzhledu s dostatečným výkonem. Důležité je, aby bylo v celém městě jednotné.

Svítidlo - parky a rekreační oblasti

Lampa pro parky a rekreační oblasti má být jednoduchého, nejlépe cylindrovitého protáhlého tvaru. Nemá mít historizující ani příliš moderní vzhled, má nenápadně doplňovat veřejné prostranství a optimálním způsobem ho osvětlovat. Povrchová úprava je černošedá, sladěná s ostatními prvky mobiliáře.

HONOR - venkovní svítidlo CITYTUBE

